

ISSN 1844 - 2358

ISSN-L 1844 - 2358

Anul IX • Nr. 120 • martie 2016 • editat de INTOL PRESS sprijinit de ECOSTAR 21 • www.culturaarsmundi.ro

FELIX SIMA: „CĂLĂTORI PRIN VÂLCEA. DE LA PAUL DE ALEP, LA Î.P.S. GHERASIM CRISTEA: (1653-2014)”

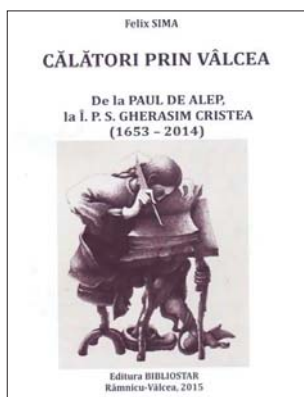
Petre CICHIRDAN

M-am întors de la București, 25 martie 2015, de la lansarea cărții lui Ștefan Dumitrescu, „Explicarea poporului român și a destinului tragic al poporului daco-român”, Editura „ePublishers”, București, 2016; și, pe birou, acasă, mă aștepta o surpriză frumoasă, cartea lui Felix Sima „Călători prin Vâlcea. De la Paul de Alep, la Î.P.S. Gherasim Cristea. (1653-2014)”, Editura Bibliostar, Râmnicu Vâlcea, 2015; carte tehnoredactată de Felix Sima și cu două coperti rea-lizate de Cristian Sima, reprezentând, prima, o grafică a scribului dintotdeauna, și, a doua, un portret în cărbune al fratelui său, poetul Felix Sima-poet al tinereții noastre... Suntem colegi de viață, de breaslă artistică, încă din 1969... În 1971, iarna, înspre 1972, când ne produceam ca sudori sau altceva prin fabrici și uzine, sau pe la ziare, el era tot poet, mi-a reținut dintr-o expoziție „clandestină” prima gravură făcută prin sudare la cald, pe o placă de oțel, cu un lanț imens făcut la fel... Gravură în care exploatasem culorile diferite ale cordonului de sudură pe care îl dezvelisem de zgură la timpuri și temperaturi diferite... În fața lui Felix, fiindcă îi prețuim încă de atunci poezia, nu îndrăzneam să ne producem ca poeți! Și n-am fost nici mai apoi poeți, unii, angajându-ne pe la ziare, alții, urmând școlile politehnice, ajungând pe la fabricile de avioane! pe la fabricile de mecanică fină și hidraulică: prin Germania, Bulgaria, Polonia, Rusia, și cu produse proiectate prin Canada și SUA, Italia, Franța... Și, iată, venind Revo-luția am rupt granițele țării și am ajuns să lucrăm cu toții la ziare („7 Zile”, „Experiment”,

„Alternativa”, în 1990); căci noi, cei orbiți de producție și independența țării, vroiam să ne strigăm adevărurile! ...Simțeam că începem să alunecăm spre nicăieri...și, așa, în 2003, după un stadiu de un an la „Publicitatea 1”, ne întâlnim cu Felix și, pe mine, mă duce la ziarul „Info Puls” să public și eu când nu publica el! Așa am ajuns la acest ziar, să public regulat un articol, și două, pe săptămână, să fac cu Felix Sima o pagină de cultură! Trebuie să recunosc, văzându-i manuscrisele, pe care de cele mai multe ori le băga, la redacție, pe sub ușă, că rar am avut în mâini asemenea înscrisuri, atât de bine scrise!...Astăzi, 2016, pot spune cu multă mândrie că sunt prieten cu Felix Sima, că lucrăm cot la cot de treisprezece ani, și, de unsprezece ani, semnăm împreună revista de cultură scrisă, „Povestea vorbeii”, devenită mai apoi „Povestea vorbii 21”... Am găsit cartea pe masă și m-am înfiorat. Știam că trebuie să apară, știam ce conține, nu chiar tot, dar, nu odată Felix îmi spusese că lucrează la ea, cum lucrează și despre ce tratează. M-am înfiorat de cum am văzut coperta cu o ilustrație atât de sugestivă. Această carte este opera unui om de bibliotecă, unui om cu pasiune la citit, dar, mai ales, cu pasiune la scris și la trăit! Această carte nu este o monografie, cum Felix a scris în pagina de gardă. Această carte, întâi a fost trăită de poetul Felix Sima, prin faptă, și mai apoi a scris-o, chiar dacă a adunat și materiale scrise de alții; nu oricum, ci fără ca ei să știe, că, cineva, cândva va scrie despre ei...La cele mai multe, Felix Sima face legătura dintre materialul scris, autor și persoana-i, cum este cazul atâtor și atâtor personaje și la care constatăți cu plăcere că primești informații date, atât despre autor, despre Vâlcea, cât și despre poet. Este un adevărat dar, strălucit, pe care Felix îl face vâlcenilor, între atâtea personalități care vorbesc despre Râmnic și Vâlcea, el, devenind ilustru personaj...Felix, prin această carte, devine, așa cum se întâmplă cel mai adesea cu o personă ajunsă pe treapta cea mai înaltă, a se

dezvăluie pe sine, prin alții!...boier al literaturii vâlcene, ban! literat, de Vâlcea (poetul a învățat la Craiova și este mebru UR filiala Craiova, deși cei din capitală l-au omologat ca scriitor)! Citim în carte despre întâlnirile sale, de pomină, cu Sabin Bălașa și Marin Sorescu, întâlniri care au marcat Râmnicul-marcându-l cultural, și poetic pe autor, un artist al Râmnicului, care, nu s-a desprins niciodată de Râmnic, de Vâlcea, de biserica ortodoxă; el, poetul, purtând în buzunar telefonul cu numărul direct al Episcopului și mai apoi Arhiepiscopul Gherasim Cristea. Odată, în 2004, am fost cu Felix la Târgu Jiu la tabăra de creație internațională de sculptură, să facem un reportaj și, acolo, am aflat că poetul este cunoscut în toată țara...Sculptorul Vlad Ciobanul, cum l-a văzut, a început să recite din poemele sate fără ca Felix să-i fi dat vreodată o carte. La înmormântarea lui Nichita Stănescu, Felix recitase și Vlad înregistrase...Totuși, după douăzeci de ani să întâlnești un om și el să-ți recite ver-

surile...mai rar! Vedem, citim în carte despre Dan Ciachir, care are o legătură strânsă cu poetul și care este prezent cu relatări despre Gh. Gheorghiu Dej, cel care a văzut Râmnicul pe întuneric și din podul casei din Parohia „Sf. Gheorghe” a preotului Marina, acesta, având să devină, mai târziu, Patriarhul Iustinian. Gheorghiu Dej trebuia să se adăpostească la Gherghie Petre Govora, din Govora Sat, pe lângă casa căruia treceau evadații, dar nu, șoferul a și-mulat o defecțiune la mașină în fața casei lui Marina, căci acesta, Marina, era pe mână cu comuniștii, deși conducea Partidul Țărănesc al lui Maniu! Gheorghie Petre ne-a spus aceste lucruri, când am fost în vizită la el; același

Felix Sima, făcându-mi cunoștință cu celebrul preot ortodox, primul devenit „Drept între popoare” după titlul acordat de diplomația israeliană de la București, în 1993! Mi-amintesc, că am văzut o scrisoare, la Gh Petre, semnată de Dan Ciachir, în care celebrul personaj de la Patriarhia Română îl critica pentru informația pe care preotul o lansase în presă, prin interviul acordat Eugeniei Vasile, că Ana Pauker s-ar fi întâlnit de mai multe ori, după 1935, cu Marina, în Țara Loviștei, unde venea cu un avion! Zilele trecute, un înalt personaj, iată, ne-a confirmat că exista un aeroport amenajat de nemți în Țara Loviștei într-o zonă curățită de brazi, între Brezoi și Mălaia. Și ne-a mai spus că Mareșalul Antonescu, în 16 august 1944 era în Țara Loviștei...Aici, confirmându-se o altă teorie, precum că, înainte de 1944, Mareșalul, într-o zi, a fost și a venit de la o întâlnire cu Hitler! Extraordinară relatarea din carte, a lui Nicolae Loteanu, despre Emil Loteanu, probabil și cu ajutorul Internetului pentru stabilirea unor adevăruri despre basarabeni evacuați și întorși în Basarabia. Gestul lui Emil Loteanu, unul din marii regizori de film sovietici, român repatriat la Chișinău și mai apoi la Moscova ne demonstrează cât de complicată a fost această politică aplicată relețiilor posbelice dintre RPR și URSS pe care o resimțim și astăzi, în acești ultimi patru ani, generată mai mult din interior decât din exterior și trâmbitată și pusă, toată, în cărca lui Stalin... Dimitrie Ciurezu, un alt trecător celebru prin Vâlcea, și la mormântul căruia am fost împreună cu Felix, el fiind inițiatorul!...Vasile Militaru, Nicolae Steinhardt, H. Coandă și Leonid Sedov, Mario Vargas Llosa, Cella Delavrancea, sfântul Calinic de la Cernica, Paul de Alep! câți și mai câți, și care ne dau în final, la sfârșitul lecturării cărții imaginea unui ținut, al Vâlcii, colosal, din această colosală Vale a Oltului, din Țara Loviștei și până la Drăgășani; din colo-salul Râmnic, cel dintotdeauna și până în 1970...

BUCURIILE CUVINTELOR

Ilie GORJAN

La prestigioasa editură Conphys din Râmnicu-Vâlcea a apărut, în anul 2014, cartea Pe aripile vieții, sub semnătura doamnei Marinela Belu-Capșa. Scrise cu șapte suflete, cele 15 povestiri din economia cărții te transpun în lumina vieții cu ramuri de amintire, a vieții cu „aripile” ei, uneori de hârtie, alteori de plumb, în lumea vieții ca un cântec răsucit în rânile pământului, în lumea vieții ca o pasăre, pentru că însăși autoarea recunoaște că „toți suntem niște păsări frumoase care rămân fixate doar în tabloul amintirilor celor dragi nouă.”

Cartea începe cu „Lacrima crucii din lemn” (cu personaje reale după spusa autoarei), povestire de un tragism peste măsură, în care Aurica și Petre își pierd ambii copii, bolnavi de scarlatină, în aceeași zi, la distanță unul de altul, eveniment care stârnete o durere sfâșietoare, fără margini, din partea ambilor părinți, durere care-l determină pe subofițerul Petre Tănase, odată ajuns pe front, să se expună voit gloanțelor inamice pentru a ajunge mai repede lângă copiii săi.

Același simț dezvoltat al tragicului se întâlnește și în Fugarii, povestire al cărei erou principal, George Vișinescu, trece prin furcile caudine ale vieții, înfruntându-o, luptându-se cu ea, și răzbind până la urmă datorită caracterului său puternic, aprig, și voinței sale de neștirbit pentru înlăturarea tuturor piedicilor pe care viața i le-a pus înainte. Dacă doamna Capșa n-ar fi precizat, în prefață, că este vorba despre aspecte reale ale vieții, ai fi rămas uimit de capacitatea imaginativă a scriitoarei de a crea scenarii numai bune de pus pe peliculă de către un regizor talentat și recunoscut ca valoare.

Pur și simplu te cutremuri în fața unor scene tulburătoare, la limita imposibilului, pe care autoarea le conturează cu măiestrie în această povestire: evadarea dintr-o închisoare plutitoare pe Dunăre a bulgarului Anatol Balacev (cu nevastă și patru copii în Bulgaria), întemeierea de către acesta a unei noi familii pe malul stâng al Dunării, din care rezultă alți patru copii, întâlnirea urmașilor lui Anatol (după moartea acestuia) de pe ambele maluri ale Dunării în casa lui George Vișinescu (unul dintre băieții lui Anatol), și secvențele de tip horror din viața lui Vișinescu (moartea soției sale, plecarea pe front și lăsarea celor trei copii minori singuri acasă, incendierea casei de către băiatul cel mic, copiii rămași pe drumuri, fuga de pe front, bombardarea trenului cu care se întorcea acasă, rana de la ochi din cauza unei schije, întemeierea unei noi gospodării printr-o muncă îndârjită și punerea pe făgașul normal al întregii familii și multe altele).

Toate eforturile lui George Vișinescu, toată stăruința și toată munca sa îndârjită n-ar fi însemnat nimic dacă destinul i-ar fi stat împotrivă, dacă soarta nu i-ar fi surâs, în ciuda tuturor încercărilor la care l-a supus. Există o strânsă legătură între faptele dramatice din viața lui și biruința din finalul povestirii. Incendierea casei de către fiul cel mic i-a salvat viața, pentru că altfel n-ar fi fugit de pe front și ar fi murit împreună cu toți camarazii săi (a aflat ulterior că satul în care se găsea regimentul său a fost ras de pe fața pământului de către ruși, iar personalul unității sale, de la soldat la colonel, a pierit în totalitate).

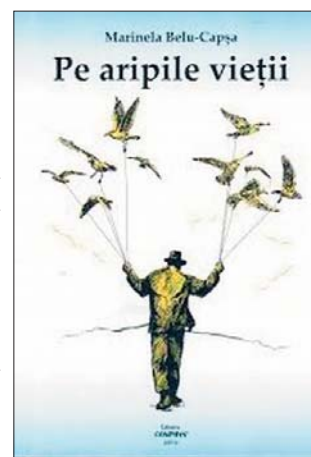
Povestirea În satul cu bunici este un exemplu tipic de rememorare cu o duioșie fără seamăn a copilăriei și a vacanțelor petrecute la bunici (oare câți dintre noi nu simțim și nu gândim la fel când vine vorba de copilăria noastră?) într-un sat de munte, mirific prin așezare, tradiții, obiceiuri și peisaje de-ți taie răsufarea. Nimic din ce descrie autoarea cu atâta talent nu mi-e străin (ca unul născut și crescut la sat): mersul la scaldă la Olt, „atacul” asupra pomilor vecinilor (meri, cireși, peri, nuci etc), bătaia pe laptele din tuciul cu mămăligă, serile dansante de la căminul cultural, filmele rusești aduse cu caravana, mersul cu colindul și multe, multe altele. Și ce frumos sună cuvintele autoarei din finalul povestirii: „Acum, mai trec din când în când prin satul dintre

văi și munți doar ca să pun flori și să aprind lumânări la mormintele celor dragi mie: bunicilor mei celor blânzi și buni, mamei mele, fraților și cumnatelor ei. Și cu multă nostalgie privesc la casele tăcute în care trăiesc alți oameni, străini mie, la clădirea Căminului cultural, acum în paragină, la valea secată și la ulița mare prăfuită, fără viață. Întotdeauna lacrimi amare îmi spală fața, căci timpul a trecut dureros de repede și mi-e tare dor de tot ce-a fost cândva, atât de seren și de pur în satul cu bunici...”

Nu putea lipsi din repertoriul literar al doamnei Capșa o poveste de dragoste simplă, frumoasă și curată ca lacrima zilei. O găsim în *Drum cu sens unic*, unde personajul Melania Comșa rememorează cu nostalgie momentul întâlnirii cu soțul său în anii predecembriști, când trenurile erau murdare și înghețate bocnă, „înghețate sloi” erau și autobuzele, și vorba lui Amza Pellea, „doar să fi fost de gumilastru” să încapă toți cei care voiau să se

urce în ele. De altfel, descrierea autoarei este mai mult decât sugestivă: „Acolo, îmbulzeală, scandal. Fiecare călător voia să urce el primul, cu brațele pline de bagaje. Parcă venea potopul, nu alta!”

Cert este că scena întâlnirii dintre Melania și Gigi, drumul lor cu trenul până la Sibiu și apoi la Mediaș, și ulterior cu autobuzul până la Dumbrăveni, parcă ni s-a întâmplat fiecăruia dintre noi, atât de pragmatic și realist sunt redade de către autoare în economia acestei povestiri. Și ce descriere frumoasă și de suflet oferă cititorului în finalul povestirii: „Trenul aluneca prin zăpada groasă, fluierând la barieră, sau când intra în vreun tunel lung, strecurându-se pe malul Oltului, pe lângă șoseaua pe care se vedea din când în când un

plug ce făcea părții lungi pentru oameni și mașini. În albul imaculat al nămeților, potecile păreau că urcă în cer (ce frumos!). Fulgi mari cădeau, zbatându-se în adierea vântului, ca niște steluțe albe ce coborau ca într-un balet, așezându-se pe pământ să se odihnească, după un drum lung, drum fără întoarcere....”

Aș putea continua să comentez aceste bucurii ale cuvintelor, dar las cititorului curiozitatea și plăcerea de a descoperi sensibilitatea, meticulozitatea și măiestria literară a doamnei Marinela Belu-Capșa, al cărui „zbor pe aripile vieții” stă sub semnul unui talent remarcabil.

PETRE CICHIRDAN ȘI „ODISEEA SĂRUTULUI”

Constantin ZĂRNESCU

Dl. Petre Cichirdan a devenit, în ultimul deceniu, unul dintre scriitorii cei mai activi, dinamici, din zona Olteniei de Nord (spațiul Vâlcei), fiindcă, dincolo de romanele și poemele sale – prestația sa literară – este și un îndârjit publicist; redactorul-șef a șase reviste culturale: *Povestea vorbii 21* (2006), *Cultura Vâlceană* și *Seniorii* (2008); *Cultura Ars Mundi* on line (2012); apoi *FORUM vâlcean*, din 2015, și *Seniorii*, aparținând societăților intelectuale „Ecostar 21” și „Seniorii”...

De la amplul: *Transfigurări* (2008), unde a cultivat o poezie postmodernă, discontinuă și, uneori, criptică, până la *Carmine* (2008), structurat pe tema *interferenței artelor* (versurile și cântecele arhaice ale *maestrilor-miresingeri*, medievali, dificil de tradus, azi, fără un adânc talent poetic, unit cu o cunoaștere a prozodiei și ritmurilor (la care se adaugă 24 desene ale autorului, însoțind cele 24 de cicluri-carmine) – impuse, universal, de oratoriul compozitorului german Carl Orf; în continuarea acestor trude poetice, avem, astăzi, o proaspătă viziune: *ODISEEA SĂRUTULUI* (Ed. „Intol Press”, 2015).

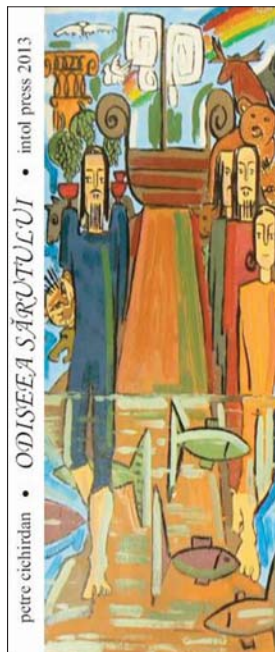
Petre Cichirdan a evoluat, deloc surprinzător, spre esență și laconism, aproape epigramatice, menținând interferențele dintre cuvânt (literă) și imagine (icon), apoi semn plastic, sinestezie; și cadență (euforie). „Asta-i poezia/ vis/ mesaj scris/ dintotdeauna./ Orfeu și David/ Au stat, lângă harfă/ Veșnic au murmurat/ Au visat/ Cu muza pe coarde” (Din *Poetul și muza sa indiferentă*). În ce constă reinnoirea lui Cichirdan? În simplificarea și esență, văzute drept „complexități rezolvate”.

Sărutul – semn divin, aflat la temelia Lumii – *Odissea a vieții*, miturilor (Artei) și Istoriei. Sărutul lui Dumnezeu (Isus); *sărutul*

luminii (când s-a despărțit de *întunerice*); sărutul – „sigiliu al iubirii” (la Petrarca): „sărutul de dragoste/ dat Lumii” (poezia – în definiția lui Goethe): „Viață și moarte / Doi ochi într-unul” (la C. Brâncuși) ș.a. Sensurile simbolice, în interpretări, planează (și) înspre folclorul românesc arhaic: Sărutul-Dragobete, alături de care este sâr-bătorit, mai nou, și, postrevoluționar, „Sfântul Valentin”.

În ciclul *Arta și Revoluția*, poetul Petre Cichirdan „coboară în stradă”, surprinzând confuziile și dilentantismul noilor politicieni, care imită, vulgar, „practici” și uzanțe europene, fără a le asimila, a adăuga, ori creea ceva specific – original. „Suspînând/ După ce au fost alții/ În trecut/ Nu mai știm să suspînăm/ Pentru eroii de astăzi/ Îmi pare rău/ Că scriu și dreg/ Explic/ Și mereu neg!...” (Din *Nu mai avem timp*). Sau: „Icoană de tablă/ Mi-ai scris ieri/ Astfel este!.../ Excepțional!/ Femeia și cântecul/ Dantelă de metal./ Și Ema Șaflan” (Din *Poem pentru Felix*). „Trăim un ev aprins/ Prin mersul înapoi./ Deși pornit-am, ieri/ Înspre milenii trei!...”, ne trimite cu gândul, ironic, la N. Labiș.

De câte ori constată că limba (expresivitatea contemporanilor) este întunecată de „limba de lemn”, de noi ideologii, Petre Cichirdan se refugiază în spiritualitatea plastică, în „zborul zborului” (a se intui, aici, forța superlativului ebraic!), în „pășările văzduhului” (lui Brâncuși); ori în „delirul elicei” (la Marcel Duchamp), elice care va înălța, „măiastru”, *Revoluția științei Aviaticii*. Se refugiază poetul nostru în noul mit, azi, al super-

Omului (lui Fernand Leger – „omul reinventat”, „omul dublu”, „infinită putere”).

Fie că gândește în poezie concentrată distihică, în haiku, viziunea scilpitoare, aproape aforistică, edifică, poetul înalță fondul nostru esențial-latin, căutând *Patria profundă*, vizualizată, forte, grație originii sale basarabeano-bucovinene. „Basarab-Voievod/ Lupul valah/ Ne cheamă/ Dinspre Argeș/ La drumul Dunării/ De la Cazane/ Înspre Odesa!/ Astfel/ Nu degeaba Hașdeu/ A pornit/ Din vârful Hotinului/ Să caute duhul/ Lumina Valahiei/ Dacilor,/ românilor/ și aromânilor!...” Și a pornit, apoi, spre vechea Basarabie-România!... (Din *Monumentul lui Basarab*).

Nu în ultimul rând, am atrage atenția asupra obsesiei poetului nostru spre mitologia arhaică-ortodoxă, într-o subtilă, aproape șoptită viziune, închinată legendarului Părinte Bălașa (*Portret*): „Noi,/ Cu Lerui-Ler,/ I-am binecuvântat/ Pe Traian-Împărat (...)/ Și am avut/ Cu el/ Cea mai înaltă statuie/ Și columnă/ Pe care stă, astăzi,/ Apostolul Petru./ Să stea!/ Cât mai mult să stea/ Peste Noi/ Apostolul Petru/ Deasupra lui Traian / Și Decebal!... (...) Cel ce vrea să domnească/ Trebuie/ mai întâi/ să slujească!...”

Petre Cichirdan rămâne, prin urmare, pe lângă prozator, publicist, reporter (literar, însă și audio-vizual, prin cunoscuta, deja, contribuție a sa numită *Cultura Ars Mundi*), un poet-vizionar, însemnat, dinamic, care cultivă *Patria profundă*, însă și elevata *Interferență a Artelor*, într-o epocă dificilă, postrevoluționară și postmodernă.

FORUMUL CULTURAL AL RÂMNICULUI O PREZENȚĂ MARCANTĂ ÎN VIAȚA COMUNITĂȚII

Gheorghe PANTELIMON

Pe 25 februarie 2016, în Sala de festivități a Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea s-au desfășurat lucrările Adunării Generale anuale a Forumului Cultural al Râmnicului, organul suprem de conducere al acestei asociații cu caracter neguvernamental, apolitic și nonprofit, înființată în urmă cu 15 ani, pe 03 mai 2001.

La acest eveniment cu multiple semnificații în viața culturală și spirituală a municipiului și județului nostru au participat 27 din cei 34 de membri cotizanți, reprezentanți ai autorităților publice județene și municipale, ai unor instituții, asociații și fundații cu profil cultural-științific, ai mass-mediei etc. Pe ordinea de zi a întrunirii au fost înscrise probleme de importanță majoră pentru activitatea curentă, dar mai ales pentru cea viitoare a Forumului, derivate din statutul său de funcționare, care vizează promovarea cu consecvență a valorilor culturale reprezentative, locale și naționale, în condițiile integrării României în Uniunea Europeană, dezvoltarea vieții spirituale în municipiul Râmnicu Vâlcea și în județ. În cuvântul de deschidere, președintele executiv, Alexandru Popescu Mihăești a evidențiat preocupările Forumului, ale celorlalte asociații, care au ca numitor comun slujirea actului de cultură autentic. În numele său și al primarului interimar, Ion Gigi Matei, președinte de onoare al Forumului Cultural, Vasile Cocoș, viceprimarul Râmnicului a apreciat că în 2015 Forumul a desfășurat o activitate rodnică, materializându-se multe inițiative valoroase, cu beneficii pentru comunitatea locală.

Și doamna Aurora Gherghina subprefectul județului Vâlcea a transmis mulțumiri Forumului Cultural pentru tot ce realizează în folosul vâlcenilor, pentru afirmarea valorilor culturii locale pe plan național. Părintele Nicolae State Burluși a adresat slujitorilor culturii din județul nostru din partea Înaltpreașfințitului Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, toate gândurile bune și arhierescă binecuvântare, pentru implicarea lor neobosită în viața spirituală. Filmul documentar realizat și prezentat de Maria Șufană a surprins unele preocupări semnificative ale membrilor asociației. Raportul cu privire la activitatea desfășurată de Consiliul de Conducere al Forumului Cultural în anul precedent a prezentat de secretarul general Gheorghe Dumitrașcu a evidențiat multitudinea preocupărilor și manifestărilor organizate în diferite domenii: literar, istoric, științific, medical, de protecție a mediului înconjurător etc., majoritatea remarcându-se prin conținutul lor educativ-formativ, fiind apreciate de participanți. Odată cu diversificarea ariei tematice a activităților a sporit și numărul partenerilor, al colaboratorilor, lista acestora fiind bogată, la loc de frunte situându-se Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Arhiepiscopia Râmnicului, Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale, Asociația Seniorilor din Educație, Știință și Cultură, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, Fundația Culturală „Sfântul Antim Ivireanul” Râmnicu Vâlcea, Inspectoratul Școlar prin conducerile unor unități de învățământ etc. O stare de normalitate cunoaște și conlucrarea cu Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, Filiala Județeană „Matei Basarab” Vâlcea condusă de

istoricul Eugen Petrescu.

Nicolae Dobrică a exous bugetul de venituri și cheltuieli și execuția financiar contabilă din 2015. În context se evidențiază receptivitatea Consiliului Județean Vâlcea care a acordat fonduri financiare pentru editarea volumului trei - al lucrării „Enciclopedia Județului Vâlcea- localitățile rurale”, a Consiliului Local Râmnicu Vâlcea, care a sprijinit tipărirea semestrială a revistei „Forum V” și a unor volume dedicate unor personalități culturale vâlcene. Evident că demersurile Forumului sunt generoase, cu impact social, de aceea cerințele sale nu trebuie considerate niciodată exagerate. Există solicitarea ca proiectele Forumului, ale altor asociații, să beneficieze de o susținere financiară demnă, aspecte reiterate în adunare de Gheorghe Deaconu, Paul Stănișor, Nicu Cismaru, președintele Societății Culturale „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea. Ion Soare a redat în sinteză Proiectul, programul activităților culturale-științifice pentru anul în curs. Acesta cuprinde multe acțiuni tradiționale, care vor fi organizate împreună cu Primăria Râmnicu Vâlcea, Arhiepiscopia Râmnicului, Biblioteca Județeană, Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale etc. Și în 2016 vor fi evocate principalele evenimente din trecut și contemporane, cât și personalități proeminente de la nivel local și național. Pe 3 mai a.c. se vor celebra 15 ani de la constituirea Forumului Cultural al Râmnicului, care s-a afirmat ca o prezență activă în viața comunității. Gheorghe Deaconu a informat adunarea despre conținutul programului aniversar pe care l-a elaborat și a expus proiectul de conferință pentru anul în curs, înmănușiate în programul cultural- științific.

fic complex pe care l-a inițiat - „Frescele Vâlcii”, ce vor fi susținute în cadrul Clubul Oamenilor de Știință Cultură și Artă, a cărui activitate o coordonează. Se dorește ca manifestările jubiliare, solemne, din luna mai 2016 să aibă o deschidere europeană accentuată. Desigur că Raportul de activitate înfățișat adunării nu putea fi exhaustiv, de aceea în cadrul dezbaterilor s-au exprimat opinii, s-au adus completări. Gheorghe Deaconu a avertizat printre altele că nu trebuie să uităm satul vâlcean, locuitorii săi și împreună cu Biblioteca Județeană să revigorăm viața culturală rurală, idee reluată și de Nicolae Dinescu. În acest cadru a fost susținută propunerea vicepreședintelui Ion Soare, ca Forumul Cultural să devină asociație de utilitate publică. Ștefan Stăiculescu a reluat propunerea ca Forumul Cultural al Râmnicului să poarte numele ilustrului savant Spiru Haret, care

nu a fost însușită de Consiliul de conducere. În partea finală a întrunirii, Ion Soare a înmănat distincțiile Forumului Cultural pentru anul 2015, un stimulent moral apreciat de creatorii de valori. Vicepreședintelui Forumului Cultural, Petre Cichirdan, scriitor, publicist, editor, artist plastic, inventator și om de cultură i s-a conferit o diplomă aniversară, cu prilejul împlinirii frumoastei vârste de 65 de ani. S-a desprins concluzia că 2015 a fost un an fructuos pentru Forumul Cultural, iar adunarea care a îmbrăcat un pronunțat caracter lucrativ și-a atins scopul. Cu toate acestea au fost și unele observații critice exprimate și în Raport, și în dezbateri, conform cărora Forumul încă nu este prea vizibil, prea pregnant, în conștiința publică din Vâlcea. Au existat și unele momente tensionate în ședințele Consiliului de conducere, urmate de câteva demisii, care demonstrează acest lucru, ce au avut

repercușii negative asupra calității actului decizional. Unele publicații și posturi de televiziune din Vâlcea au criticat disfuncționalități din activitatea Forumului față de care trebuia manifestată mai multă receptivitate. În această perioadă, la nivel central s-au luat unele decizii cel puțin controversate în domeniul culturii, învățământului, sănătății, reacția Forumului nefiind una vehementă, ca să ne limităm la acestea. Considerăm că Forumul Cultural dispune de un potențial uman valoros și are capacitatea să depășească unele disensiuni, să-și armonizeze eforturile și să-și perfecționeze activitatea, în pas cu noile exigențe. La sfârșitul acțiunii cei prezenți au păstrat un moment de reculegere pentru omul de cultură Titi Mihai Gherghina, cel care a iubit cu ardoare Râmnicul, despre istoria căruia a scris cu inegalabilă pasiune și a trecut, recent, la cele veșnice.

AVEM NEVOIE DE MODELE

Constantin MĂNESCU - HUREZI

Trăim într-o lume și într-o societate în care toate lucrurile parcă sunt pe dos. Dacă Dumnezeu a făcut această frumoasă, fapt confirmat de însuși cuvântul *cosmos*, care înseamnă armonie, ordine, desăvârșire, și i-a imprimat niște legi bune după care să se conducă, omul, această coroană a creației, dar în același timp aflată sub influența celui rău, a devenit, prin faptele și prin ideile sale, potrivnicul binelui și al Creatorului binelui. În acest fel s-a ajuns, încă de la începutul omenirii, la conturarea a două căi de urmat în viață: una este calea cea largă, pe care merg cei mulți. Aceasta este calea minciunii, a răutății, a invidiei, a încălcării valorilor morale sădite în firea omului de Dumnezeu. Cealaltă este calea cea strâmtă și cu chinuri, pe care merg cei puțini, cei aleși ai lui Dumnezeu, cei care nu au făcut compromisul cel rău, adică nu au făcut pactul în viață cu diavolul, rămânând stăpâni ai propriei lor ființe, fără să aibă muștrări de conștiință că n-au săvârșit binele pe care l-au dorit mereu. Este calea sau cărarea împărăției, așa cum o numește părintele Arsenie Boca de la Prislopul Hațegului, deoarece ea conduce spre un loc sigur, spre idealul fiecărui creștin, care este mântuirea sufletului, împărăția cerurilor, împreună locuirea, pe vecie, cu sfinții cei aleși ai lui Dumnezeu, într-o permanentă stare de iubire și fericire.

Pe această din urmă cale a mers cel pe care-l comemorăm astăzi, adică regretatul Costea Marinoiu. Eram elev la liceu când am aflat de un iubitor al cărții de pe meleagurile vâlcene, cel care avea să devină o legendă vie, fiind numit încă în viață „bătrânul librar”, pentru dragostea sa față de carte, față de cultură, față de ce este frumos. L-am cunoscut apoi la ședințele Societății Culturale Anton Pann care aveau loc în casa în care ne ocrotea spiritul marelui culegător de folclor de pe meleagurile vâlcene. Atunci, ca și acum, Costea Marinoiu m-a învățat că tot ce rămâne mai de preț după marea trecere în lumea dreptilor a omului este un nume bun, o amintire plăcută în posteritate și creația spiritului său. Acestea toate au rămas și în urma celui pe care-l comentăm astăzi. Sfântuitor bun, calm, înțelept, nu se supăra pe cei răi, ci ne ruga să vedem și la aceștia părțile lor bune. Ne vorbea totdeauna

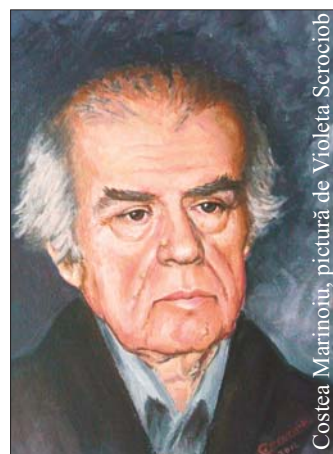
cu dragoste despre locurile sale natale, dar și despre toată istoria județului Vâlcea, propunând turiștilor itinerarii vâlcene cu descrierea tuturor obiectivelor turistice care vorbesc despre trecutul nostru.

A fost un om plin de virtuți, adică de calități sufletești superioare, generatoare de principii morale după care și-a trăit toată viața. Cinste, corectitudine, bunătate sufletească, energie inepuizabilă în afirmarea și impunerea lucrurilor de valoare. Acestea l-au definit pe Costea Marinoiu și acestea sunt virtuți specifice bărbătești, pentru că însuși cuvântul virtute vine din latinescul *vir*, care înseamnă bărbat. Dar la Costea Marinoiu cuvântul virtute a depășit acest prim sens, pentru că el a înțeles aceasta ca o năzuință continuă spre împlinirea faptelor bune, ca o manifestare statornică spre bine, ca o tendință de autodepășire și desăvârșire pe plan intelectual. De aceea, el a lucrat până în ultima clipă a vieții, când graiul i se stinge, dar sufletul lui spunea: „Luptăm!”

Sfântul Ioan Damaschin spune că virtutea este aleasă și voită, deoarece noi facem binele alegându-l și voindu-l, nu fără sfat și de silă. Practicarea permanentă a binelui în viață l-a caracterizat și pe Costea Marinoiu. El rămâne un model pentru cei care l-au cunoscut, un bun credincios, cu dragoste către Dumnezeu și către aproapele, arătându-ne că numai sufletul înțelept și plin de iubire poate răzbate prin această lume plină de răutăți și poate vindeca diformitățile native ale celor răi.

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să-l ocrotească pe bătrânul librar Costea între aleșii Săi, convinși fiind că cel care a iubit cartea, și-a scris numele în Marea Carte a vieții veșnice, pe care o ține Iisus în mâinile Sale.

Comemorarea a avut loc astăzi, vineri, 5 februarie 2016, la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” din Râmnicu Vâlcea, Sala Universitarilor, la inițiativa Forumului Cultural al Râmnicului, când au fost evocați filosoful creștin Florin Mihăescu și preotul folclorist Teodor Bălășel. În prezența distinsului profesor Teodor Ghiondea, redactorul revistei „Studii și cercetări tradiționale”, s-a vorbit despre viața și opera lui Florin

Costea Marinoiu, pictură de Violeta Scrociob

Mihăescu, care era nepotul preotului Teodor Bălășel, amândoi fiind „Doi fii de seamă ai Vâlcii”, cum arată titlul generic al simpozionului. În partea a doua a acestei întruniri culturale a avut loc lansarea volumului „Preotul Teodor Bălășel – învățător, folclorist și apostol haretian”, scris de profesorul Costea Marinoiu și publicat postum prin grija lui Dragoș Marinoiu, fiul regretatului cercetător vâlcean, și a lui Mihai Popa, membru al Forumului Cultural al Râmnicului. „A fost o temă dragă tatălui meu”, spunea Dragoș Marinoiu. Aceasta se vede din faptul că profesorul Costea Marinoiu a cercetat arhive, a mers pe teren, a cules mărturii vii și documente despre acest „Apostol haretian”, numit pe drept

cuvânt „cel mai mare folclorist pe care l-a dat Oltenia”, care a fost părintele Teodor Bălășel. Costea Marinoiu a reușit să pună în lumină personalitatea de anvergură națională a preotului și învățătorului Teodor Bălășel, născut la 7 noiembrie 1869, la Bogdănești Vâlcii, și a devenit fiu adoptiv al comunei Ștefănești, unde a și încetat din viață în ziua de 30 ianuarie 1941, în vârstă de 72 de ani.

Cartea profesorului Costea Marinoiu este un adevărat documentar, făcând referire la vatra Șefăneștilor, la bogata colecție a marelui folclorist, precum și la corespondența sa cu marile personalități ale vremii: Simion Florea Marian, Gheorghe Fira, Gheorghe N. Dumitrescu - Bistrița, Nicolae Iorga, Aurelian Sacerdoțeanu și învățătorul Ion N. Popescu. O bibliografie selectivă a referințelor critice despre Teodor Bălășel, precum și un album fotodocumentar încheie acest volum, lăsat în manuscris de Costea Marinoiu. Pasiunea pentru valorile nepieritoare ale neamului nostru, truda cu care au fost adunate acestea, precum și dorința de valorificare a lor, reprezintă două universuri de preocupări identice, care îi aseamănă pe cele două mari caractere plecate dintre noi: preotul Teodor Bălășel și bătrânul librar Costea Marinoiu. Vorbind despre unul dintre ei, imediat vom vorbi și de celălalt, ca despre două personalități intrate în circuitul de valori ale neamului. Ei reprezintă o dovadă a faptului că omul nu dispare total după plecarea lui din această lume. „*Non omnis moriar*”, spunea Horațiu într-una din odele sale. Omul trăiește în posteritate prin opera sa, care va fi nemuritoare și va aminti de numele lui.

CENACLUL “PETALE” – FEBRUARIE 2016

Reuniunea din luna februarie a. c. a Cenuclului Petale al Societății Naționale Independente a Persoanelor cu Handicap din România (SNIPHR) - Vâlcea, care a avut loc în data de 24.02.2016, a fost una specială, deoarece la ea au luat parte doi invitați de seamă din afara județului Vâlcea; este vorba de doamna Mihaela Albu – redactor șef al revistei “Lumină lină”, care apare la New York, și dl. Dan Anghelescu – profesor universitar doctor și scriitor din București. Prezența domniilor lor în mijlocul nostru nu a fost una întâmplătoare ci, ea s-a datorat faptului că, alegând ca scriitor al lunii pe Marin Sorescu, Puiu Răducan a avut fericita inspirație de a invita la reuniunea noastră pe cele două personalități care l-au cunoscut bine pe cel omagiat. Pe lângă cei

deja menționați, la reuniune au mai participat Dumitru Zamfira, Iliorin Păunoiu, Mihai Sporiș, Petru Pistol, Iulian Comănescu, Marinela Capșa, Gheorghe Cărbunescu, Natalia și Dragoș Călinescu, Alina Neagoe, Cristian Alexandrescu, Nicolae Nistor, Radu Mihăilescu, Violeta Scrociob, Nicu Cismaru, Mihaela Rădulescu, Cristian Ovidiu Dinică, Nicoleta Constantin, Oana Ploscă, Luminița Topârceanu, Doina Barbu, Mariana și Nicolae Lăzăroiu, Laura Vega, Rodica Vișinescu, Valentina Popescu, Dana Stan, Maria Ion și subsemnatul.

Reuniunea a debutat cu prezentarea biografiei lui Marin Sorescu, prezentare făcută de Dumitru Zamfira – președinte al SNIPHR Vâlcea. Marin Sorescu s-a născut la 19 februarie 1936,

în Bulzești, județul Dolj, și a decedat la 8 decembrie 1996, în București. Sorescu a fost poet, dramaturg, prozator, eseist și traducător, iar din 1992 – și membru titular al Academiei Române. Operele lui au fost traduse în mai mult de 20 de limbi străine, totalizând peste 60 de volume apărute numai în străinătate. S-a făcut remarcat și prin preocuparea pentru pictură, deschizând numeroase expoziții în țară și în străinătate. Fără a se înscrie într-un partid politic, după evenimentele din decembrie 1989, a ocupat funcția de Ministru al Culturii în cadrul cabinetului Nicolae Văcăroiu (25 nov. 1993 - 5 mai 1995).

Opera soresciană a fost discutată, cu precădere de către cei doi invitați, care au fost, de altfel, și cei mai avizați să o facă, dar și

de Ilorian Păunoiu, Marinela Capșa și Mihai Sporiș. Marin Sorescu debutează în 1964, la vârsta de 28 de ani, cu volumul de parodii "Singer printre poeți". Până la moartea sa în 1996, mai publică încă 23 de volume, devenind o figură marcantă a poeziei românești contemporane. În 1966 primește Premiul Uniunii Scriitorilor pentru "Poeme", reușind să repete această performanță de încă cinci ori pe parcursul carierei. Printre volumele cele mai cunoscute se numără "Tușiți" (1970), "Suflete, bun la toate" (1972), precum și ciclul de patru volume intitulat "La lilieci" (1975, 1977, 1980, 1988), un univers poetic construit pornind de la un cimitir ce poartă acest nume. Poezia lui Sorescu acoperă o zonă literară largă, stilul său ironic și degajat trezind în cititor spiritul ludic al copilăriei. De altfel multe dintre volumele sale sunt dedicate celor mici ("Unde fugim de acasă?" - 1967, "Cirip-ciorap" - 1993). În dramaturgie, Marin Sorescu abordează cu precădere tematica teatrului poetic-parabolic. În acest sens, semnificativă este trilogia "Setea Muntelui de sare", care cuprinde piesele "Iona", "Paraclisierul" și "Matca". Autorul a abordat și alte genuri dramatice, cum ar fi teatrul contemporan ("Există nervi"), teatrul istoric ("A treia țeapă", "Răceala") sau comedia ("Vărul Shakespeare"), unde mobilul comico-dramatic este ironia mușcătoare, împrumutată chiar din lirica proprie. Romanele sale cele mai reprezentative sunt "Viziunea viziunii" și, mai ales, "Trei dinți din față". La moartea lui au rămas în manuscris cincisprezece volume (poezie, eseu, jurnal și roman).

Dl. Dan Angheliescu, cel care, deși mai tânăr decât Marin Sorescu, s-a bucurat de prietenia și aprecierea maestrului, a relatat între altele faptul că acesta a început să fie urmărit de Securitate, inclusiv prin ascultarea telefonului său de acasă, mai ales după 1981, când a fost lichidată Mișcarea Transcedentală, al cărei adept fusese.

Doamna Mihaela Albu a relatat asistenței faptul că Marin Sorescu a fost în permanență șicanat nu numai de autorități, dar și de colegi de breaslă și chiar subalterni, atunci când conducea revista "Ramuri" din Craiova. Colegii de breaslă în special erau extrem de invidioși pe el fiindcă faima lui depășise rapid granițele țării, avea prieteni și admiratori pe toate meridianele globului pământesc, călătoria foarte mult în străinătate la invitația și pe cheltuiala unor mari personalități și chiar instituții culturale. Interesant este faptul că autoritățile nu prea aveau ce-i face, în special – nu prea puteau să-i interzică deplasările în străinătate fiindcă era mult prea cunoscut, în timp ce, așa-ziiși "prieteni" îl "săpau" mai abilit decât o făceau autoritățile. De exemplu, când s-a auzit că Marin Sorescu urma să fie nominalizat candidat la Premiul Nobel pentru Literatură, aceștia au sărit ca arși și au început o campanie de denigrare sistematică a sa. Acesta nu este decât un exemplu de manifestare a defectelor de caracter ale noastre, ale românilor, defecte pe care eu însumi le socotesc chiar congenitale și pe care le combat de ani de zile, fiind înjurat copios tot de ani de zile!

În cuvântul meu, am relatat cum l-am cunoscut și eu pe Marin Sorescu. Eram în anul II de facultate și, pe la jumătatea lunii martie 1974, am făcut o excursie cu colegii în Nordul Moldovei. În autocar, la un moment dat, cineva a propus ca fiecare dintre noi să treacă la microfon și să spună ce dorește: o glumă, un banc, o poezie etc. Așa se face că am ajuns la un concurs în toată regula: cineva recita niște versuri și ceilalți colegi trebuiau să spună cine este autorul lor. Eu am recitat din William Wordsworth: "Chiar dacă lumina de altădată / Ochilor mei le va fi luată, / Chiar dacă slava ierbii-acelei ceas s-a stins pe veci, / Noi nu vom pregeta / Și vom căuta puteri în ceea ce a rămas!". Câțiva dintre colegii mei au strigat în cor, după câteva clipe de gândire: "E din filmul Splendoare în iarbă!", dar niciunul nu a știut să spună cine este autorul. Colegul meu de an, Viorel David, din Celaru, Dolj, astăzi – patron al S. C. Artego S. A. din Târgu Jiu, a recitat niște versuri care mie mi-au plăcut atât de mult, încât le-am reținut pe loc (ca de altfel și versurile lui William Wordsworth, pe care le-am reținut din film, eram prin clasa a XI-a): "Tu să dormi / Iar eu să îmi ascut briciul pe coapsa ta bine întinsă. / Să mă așez apoi în fața oglinzii / Și să ies din barba mea ca iepurele dintr-un tufiș. / Tu să te trezești / Și nerușinat să mă chemi / Și-n câteva clipe / Să derulăm facerea lumii / Înregistrată pe bandă de tâlhari la drumul mare". "Este

Marin Sorescu!" – a spus, după câteva clipe de liniște Ghiță Zgherea, un coleg mai mare decât mine, era în anul IV, azi pensionar, fost profesor universitar la Facultatea de Chimie Alimentară din Galați, căsătorit cu o colegă de an de-a mea, soră cu dl. prof. Ion Florescu, fost director al Liceului Energetic din Râmnicu Vâlcea. În fine, la Mânăstirea Putna, după ce am făcut o poză de grup, întorcându-ne, l-am văzut pe Ghiță Zgherea, care rămăsese mai în urmă (nici nu apare în acea poză decât cu spatele), că stă de vorbă chiar cu... Marin Sorescu! Preț de vreun sfert de oră am stat și noi de vorbă cu Marin Sorescu. Am aflat, între altele, că și el făcuse facultatea tot la Iași. De altfel, Marin Sorescu venea destul de des în Iași, unde era invitat să țină conferințe. Absorbiți și încântați de discuția cu maestrul, nu ne-a trecut niciunui prin cap să facem și o poză cu el, dar apare în poza de grup undeva în spatele nostru. Precizez că și domnul Dan Angheliescu a făcut facultatea la Iași, ceea ce, sincer, m-a bucurat!

Am încheiat intervenția mea cu o mărturisire de suflet: nu sunt eu mare amator de poezie și nu am o memorie vizuală, ci una logică, iar dacă-mi plac cu adevărat niște versuri, le rețin automat; când citesc poezie de Marin Sorescu mi se întâmplă ceva foarte particular, în sensul că, automat, mă transpun într-o sală de cinema și parcă urmăresc un film a cărei acțiune decurge chiar din versurile pe care le citesc; repet – acest lucru mi se întâmplă numai când citesc poezie de Marin Sorescu!

Actorul Cristian Alexandrescu a recitat, cum numai el știe să o facă, din creația poetică soresciană. Am fost plăcut surprinși să aflăm că l-a jucat cu ani în urmă pe Iona din piesa cu același nume, de Marin Sorescu, distribuit fiind de regizorul Silviu Purcărete.

În partea a doua, au citit din creațiile proprii: Marinela Capșa, Mihai Sporiș, Ilorian Păunoiu, Alina Neagoie, Natalia și Dragoș Călinescu, Nicu Cismaru, Violeta Scrociob, Puiu Răducan, Nicolae Nistor, Radu Mihăilescu și Cristian Ovidiu Dinică. Nu a mai fost timp pentru critică și, de altfel, în ceea ce mă privește, i-aș fi ascultat bucuros toată seara numai pe cei doi invitați vorbindu-ne despre Marin Sorescu. Oricum, mă folosesc de acest prilej, pentru a le mulțumi fiindcă au avut o contribuție decisivă la succesul acestei întâlniri memorabile. Ne-a bucurat faptul că cei doi invitați au apreciat cenaclul nostru și ambianța în care a avut loc reuniunea.

Ca de obicei, ultima parte a reuniunii noastre a fost dedicată socializării, în cursul căreia au cântat Ilorian Păunoiu și Gheorghe Cărbunescu.

P. S.: În timp ce pregăteam această cronică, am trimis poza aceea din 1974, făcută la

Mânăstirea Putna câtorva foști colegi de facultate, între care și Ghiță Zgherea. Reproduc mai jos răspunsul lui:

"Bună seara, dragă Marian,

Mulțumesc, pentru gestul acesta frumos - de a trimite poza - care poartă atâta încărcătură emoțională. Poza o am și eu. Tu ai marcat prezența poetului și scriitorului Marin Sorescu, autorul eroilor de la Bulzești. Îmi amintesc bine excursia aceea organizată de colegul vostru Vasiliță Stăhiescu. În autocar citeam revista Flacăra; pe ultima copertă era poza color a unei actrițe tinere -Tamara Crețulescu, tânără și fără ochelari, nu ca în poza alăturată - acum este profesor univ. dr. la UNATC, autoare de scenarii etc.

Când am ajuns la mânăstirea Putna, eu am mers la ghidul de la muzeu - erau alte clădiri atunci - și am cerut să ne fie prezentate exponatele. Eram numai cu ghidul muzeului când a apărut poetul Marin Sorescu, eu îl știam numai din poze. I-am spus că suntem un grup de studenți din Iași; a fost impresionat, fiind și el fiu spiritual al aceleiași cetăți universitare - Alma Mater. De asemenea, i-am spus că sunt prieten cu nepotul său, Grigore Sorescu, student la filologie, secția română-germană. Așa a acceptat să ne acorde autografe; initial mă refuzase spunând că nu are timp de așa ceva. Mi-a semnat pe o ilustrată cu poza domnitorului Ștefan. Părintele Iachint a observat truda poetului și a revenit la comentariul copilăresc pe care l-am făcut noi în muzeu, când am aflat că domnitorul semna actele cu o pană de gâscă. Atunci ne-a spus: Înaintașii scriau idei de aur, cu pene de gâscă, iar contemporanii scriu idei de gâscă, cu penițe de aur! Numai bine!".

GURA PĂCĂTOSULUI

Mihai SPORIȘ

La cenaclul-bilanț al Societății Culturale *Anton Pann*, din 19 decembrie, 2015, au fost și situații de umor involuntar, pe care le povestim aici. O admiratoare a domnului președinte în exercițiu, al *societății*, și-a propus să-l articuleze, pe Nicu Cismaru și i-a ieșit pe guri: *Cismarul*. Atât le-a trebuit epigramiștilor de renume ai sălii că s-au și pus pe... pingelit, în câteva catrene scornite acolo. Nicu, articulatul, ne-a vorbit despre președinții de țară recent. Dintre cei cu ciocul, cu suvița, cu „măi dragă!”, ori „animalule!” când vorbea, fabulând despre... revoluție. Să nu-ți faci grea concurență nu l-a pomenit pe cel făcut țap ispășitor - deși nu avea cioc, ci doar coarne puse de o emblematică Leană. O Leană, prea academiciană! - la încheierea unui ciclu al istoriei tocmit de mahării lumii. Acela, tot Nicolae, dăduse blazonul nobilei meserii de cismar. Da, pentru că este multă noblețe în cisma de paradă, dacă te gândești că tradiționala și preistorica noastră mărturie de continuitate, opinca, fusese pusă, semn inconfundabil, pe parlamentul unei țări vecine și prietene, când aceasta avusese și ea o rățacire...

Apoi, tot cu gura pe dinainte, cum altfel?, s-a vorbit despre „resturi de para...ziși”. A greși este omenește, că doar nu eram în paradisul-rai, deja, Doamne ferește! Rest la o para nu știu dacă s-ar fi putut?! Doar dacă paraua ar avea *zitul*, poate *zâtul*, o subdiviziune neștiută. Apoi mi-a trecut prin cap ceva despre vreo datorie Ziții, o cunoscută eroină de catering a lui Nenea Iancu. Oricum se mai fac cercetări pentru că grecul de Caragiale este nemuritor ca și povestea cu Calul Troian, la noi oricând asimilabil lui... Traian cu toate titlurile posibile: drept, chel, cu și fără suviță, marinar, pedestru și sigur cititor despre Elena, evident, din Troia. Dar pentru că au fost luate... resturi de Rai și făcute poeme spre a ne fi dăruite - luate cu acte în regulă aici, prin muzele acreditate de talent pe pământ, cu binecuvântarea editurii licențiate și recomandarea unor pământeni respectabili, *paraziții*, scăpați pe gură, erau sigur un viciu de antenă, ori poate bruiajul opoziției, să nu fie văzută când e *gică contra*. Din Paradis, de la diversele uniuni, de la marea masă zădărnă, poate să pice mana, să supraviețuim în deșert. Nu pică așa ca para mălăiață, ci prin rugăciuni bine ținute și ticluite cu talent... De aici, obligatoriul Tatăl Nostru, rostit cu evlavie de tot soborul și oborul, să se-audă corul. Immurile se înșoțeau și cu alte cântări alese, unele exersate demult și cântate de tot poporul să-și aibe folclorul. Altele, înalte, se ridicau la ceruri numai cu... soprana și tenorul, aici fiind vorba de îmbunarea îngerilor, nu de păcatele gurilor nestrunit de cerberul de sub țeastă.

S-a spus acolo, candid, spontan: „*Am să vă cânt aici, fără acompaniament, așa cum cântam când eram cu vacile la păscut...!*” Atunci, într-un cadru inspirator de poeme bucolice, credem că doar vacile ascultau, precum oile și caprele când le cânta Păcală de fluierul. Noi, la bibliotecă om fi avut talângi, dar eram în pregătiri pentru plugușor și pentru alte urări tradiționale, doar eram la o lansare și cu nelipsita întâmpinare, cu ce are fiecare. Apoi, nu meritam atâta onor ilicit, fiind doar consumatori de lapte și cu multă grijă, să nu mai facem nicio brânză. Iertate să fie dară toate, să nu avem pretenții la lucrurile scăpate fără intenții, că la sfârșit de an, cu zile numărate, toate ale gurii păcate sunt iertate. Rămâne-n sănătate sporul, adus de umorul, pentru cel ce-l gustă, cu pantaloni și fustă! La mulți ani tuturor! (31.dec.2015)

POSTFAȚA II LA „CĂLĂTORI PRIN VÂLCEA...” DE FELIX SIMA

Viața a fost generoasă cu Felix Sima: pe lângă talentul poetic și artistic, i-a dăruit, timp de peste trei decenii, paradisul oricărui intelectual setos de cunoaștere: un loc liniștit de muncă în regatul unit al mării... bibliotecă județene Vâlcea! Alături de Natură, de studiile biblioteconomice, de înfăptuirile omenești - locale și naționale -, precum și de realizatorii acestora, lumea cărților și manuscriselor de aici l-a ajutat pe poetul, artistul și cercetătorul cu acest nume, să-și lărgească necontenit orizontul cultural și paleta preocupărilor creative. Din întinsele sale lecturi, s-au născut, printre altele, buletinul informativ intitulat „Personalități naționale și internaționale în trecere prin Vâlcea” și apoi acest op, în bună parte original, mai ales că, în comparație cu alte cărți și colecții renumite în domeniu (păstrând, desigur, proporțiile!) - Istoria românilor prin călători (N. Iorga), Călători străini despre Țările Române, vol. I-X (editori: Maria Holban ș.a.) -, pe care le va fi avut drept îmbolduri și modele, antologatorului include în lucrarea de față un număr important dintre călătorii(le) prin Vâlcea secolelor XIX-XX, ajungând, practic, „la zi”; pe mulți dintre „călătorii contemporani” i-a cunoscut personal, cu unii fiind chiar prieten, ceea ce i-a favorizat portrete expresive și credibile, pline de viață; atunci când nu a avut astfel de ocazii, „prezentările” sunt făcute de alte persoane, cu citarea surselor bibliografice (de pildă: istoricul Mihai Moldoveanu - pentru MS Regele Mihai, scriitorul George Voica - pentru Mario Vargas Llosa etc.). Este lăudabilă, de asemenea, prezentarea, în volum, de către artistul plastic Cristian Sima, a proiectului „Galele ETALON”, care s-a desfășurat în anii 2004-2005, din inițiativa unui grup condus de cunoscutul dramaturg și cineast Iulian Margu, prilejuind prezența („călătoriile”) - și prezentarea - la Râmnicu-Vâlcea (în sediul Televiziunii „Etalon”), a unui important număr de personalități de prim rang ale culturii, artei și literaturii românești actuale.

Diversitatea modurilor de prezentare a „personajelor” și a textelor - citate din cărți, interviuri, memorii, inserarea unor poezii (în cazurile poezilor), îmbinarea insolită a stilurilor științific și literar etc. - toate acestea produc atractivitate la lectură și imaginea, la fel de originală, a unui Poet-Cercetător, sau invers: a unui Cercetător-Poet!

Ion SOARE

LA MULȚI ANI, DOMNUL ACADEMICIAN MARIUS SABIN PECULEA - 90!

Felix SIMA

În cartea „Călători prin Vâlcea. De la Paul de Alep, la Î.P.S. Gherasim Cristea (1653 – 2014)”, apărută la Editura BIBLIOSTAR, 2016, le-am dedicat 15 pagini domnului academician Marius Sabin Peculea și profesorului și colaboratorului său de la Cluj-Napoca, Victor Mercea, fiindcă, la începutul anilor 70, când s-a lansat unitatea „Uzina G” de la Râmnicu-Vâlcea, o serie din primii cercetători angajați aici proveneau fie de la Institutul IIS din Cluj, fie fuseseră studenți ai prof. Mercea la Facultatea de Fizică din Cluj, ba, încă și prof. ing. Marius Peculea - primul director al „Uzinei G” - venea, de fapt, de la Institutul de Fizică din Cluj, unde îi fusese director și colaborator prof. Victor Mercea.

Succesul proiectului de realizare și operare a reactoarelor nucleare de la Cernavodă (cu toată industria ce stă în spatele lor) este - spune dr. ing. Petre Mercea într-un articol aferent - unica, la aceste dimensiuni, în istoria dezvoltării tehnico-științifice a României. „Nu cunoaștem o altă realizare cu aceste dimensiuni și complexitate care să fi fost realizată cu succes în ultimii 100 de ani în România! Iar faptul că, în ziua de azi, România este una din puținele țări din lume (cred 4 sau 5) unde se produce industrial, în mari cantități, apa grea D2O pentru reactoare nucleare (prin Uzina de la Turnu-Severin) își are punctul de plecare în lucrările de separare de izotopi stabili pe care prof. Victor Mercea și prof. Marius Peculea, împreună cu colectivele lor, le-au făcut la începutul anilor 60, la Institutul din Cluj”. Și, continuă Petre Mercea: „În vara anului 1970 am făcut o călătorie cu mașina - o Dacia 1300 nouă - prin țară

și am trecut și prin Râmnicu-Vâlcea, unde am întreprins, timp de două zile, deplasări cu d-l Peculea și conducerea Uzinei G pe valea Lotrului. Atunci se prospecta ideea de a se construi Uzina de Apă Grea la marginea satului Malaia - pe ideea că acolo, în valea Lotrului, o atare uzină ar fi, strategic, bine „ascunsă”, ușor de controlat cine vine și cine pleacă și, la nevoie, de apărut, în plus apă urma să fie berechet din barajul mare de la Vidra, iar curent electric, de asemenea, de la Centrala care tocmai se afla în execuție, la vremea aceea. Cu timpul, s-a constatat că treaba are, însă, și deficiențe majore și, în final, s-a luat decizia ca Uzina de Apă Grea să fie amplasată lângă Turnu Severin - din aceleași motive - apă berechet din Dunăre și râurile din zonă, plus curent electric de la Uzina de la Porțile de Fier”.

Trimitându-i cartea, la București, domnului academician Marius Sabin Peculea (n. 13 aprilie 1926), am primit această emoționantă scrisoare :

Dragă domnule Sima,

Vârsta îmi permite să mă adresez astfel D-voastră, mulțumindu-vă pentru cartea trimisă, care mi-a făcut multă plăcere, dar în special că v-ați gândit la mine și că m-ați alăturat între atâtea mari valori spirituale și culturale.

Pentru mine, Râmnicu-Vâlcea nu a fost doar o „călătorie”, ci a reprezentat, poate, cea mai fertilă perioadă din viața mea, modelându-mă locului și oamenilor cu care am lucrat. Îmi permit să-l citez pe acad. Radu Voinea care, cu ocazia unei conferințe ținută de mine la Academie, mi-a făcut următoarea prezentare: „Având în

vedere marele număr de ani petrecuți la Râmnicu-Vâlcea, în Oltenia, și așamentul dânsului pentru această provincie a țării noastre, eu am asemănat, întotdeauna, în mintea mea, pe academicianul Marius Peculea cu un splendid altoi oltenesc pe un viguros, foarte viguros trunchi de copac ardelenesc”.

Fraza regretatului academician Radu Voinea îmi inspiră o dualitate confirmată și de șoferul Spiridon care, la o deplasare la Institutul din Cluj, înconjurat fiind de foștii mei colegi, aceștia l-au întrebat: „Ia spune, domnule, cum vă înțelegeți voi cu ardeleanul acesta?” și răspunsul a venit, pe măsură: „Cum să ne înțelegem cu el? E și el oameni ca și noi!” Atunci mi-am dat seama că am fost asimilat printre olteni, dar nu ar trebui să ne mire, nu este important în ce provincie ești născut, ci faptul că ești român și toți vorbim aceeași limbă.

Dualitatea mi-a fost „oficial” confirmată prin distincția acordată de cele două municipii, Cluj-Napoca și Râmnicu-Vâlcea, care mi-au acordat titlul de „cetățean de onoare”, ele fiind, de altfel, cele două localități unde m-am simțit mereu acasă.

Două aforisme cred că sunt un bun îndemn să continuați ceea ce ați început:

Lucian Blaga: „Nimeni nu-i așa de tare ca trecutul; pe acela nimeni și nimic nu-l poate schimba”.

Tacitus: „Eu cred că sarcina principală a istoriei este să nu fie trecute, sub tăcere, virtuțile”.

Tot din trecut se știe că scrisul rămâne, biblioteca îl păstrează și bibliotecarii îl răspândesc în lume.

Așa am primit cartea D-voastră, împreună cu urările acordate aniversării zilei mele de naștere, pentru care vă sunt recunoscător.

București, 18 martie 2016

Cu sentimente de prețuire,
Marius Peculea

ADUNAREA GENERALĂ ȘI DE ALEGERI A UZPR MODEL DE ANALIZĂ ȘI DE DEZBATERE DEMOCRATICĂ

Pe 5 martie 2016, în Sala de festivități a Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” s-a desfășurat Adunarea Generală a Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, ediția a XXVI-a. Uniunea s-a constituit pe 11 ianuarie 1919, în București și s-a reînființat în urmă cu 25 de ani. Astăzi cuprinde peste 1200 de jurnaliști profesioniști, tineri și vârstnici, cu studii superioare, organizați în filiale județene și pe profesii, și este o structură asociativă de persoane cu interese comune, de breaslă. Pe membrii săi îi recomandă profesionalismul, respectarea cu strictețe a Codului deontologic, a legilor. La începutul acțiunii, elevii talentați de la Liceul de Arte „Victor Giuleanu” Râmnicu Vâlcea, au susținut un atractiv moment muzical.

Lucrările adunării au fost deschise de președintele Uniunii, ziaristul Doru Dinu Glăvan, care a apreciat ospitalitatea și atmosfera extraordinară pe care au găsit-o la Râmnicu Vâlcea, oraș important în peisajul cultural și jurnalistic al țării. „Nu numai orașul, dar și oamenii sunt deosebiți” a spus protagonistul Nicolae Dinescu, președintele Academiei Olimpice Române, Filiala Vâlcea, membru al Forumului Cultural al Râmnicului, care a avut o contribuție însemnată la buna organizare a evenimentului, prezentând invitații: Eduard Vârlan și Vasile Cocoș, din partea Primăriei Râmnicu Vâlcea, Ioan Barbu, veteranul ziaristilor vâlceni, Horia Horăscu, primarul comunei Prundeni, pe care l-a numit „primarul cultural al României”, Remus Grigorescu, directorul Bibliotecii județene, vicepreședintele Forumului Petre Cichirdan, mai mulți membri ai Forumului, ziaristi din presa locală etc. Cei doi viceprimari și-au exprimat bucuria de a fi gazdele acestei manifestări care reunește elita jurnalismului din România și au subliniat relațiile foarte bune pe care Primăria le are cu presa. În 2015, în Uniune au fost 837 de membri cotizanți, iar la adunare au fost prezenți 48 de delegați și 20 de împuterniciți, din totalul de 84, fiind statutar constituită. În sală s-a aflat și un grup de reprezentanți ai uneia dintre cele mai mari filiale, cea de la Chișinău, care numără peste 80 de membri, condusă de Gutiera Prodan, Maestru în Arte, Ambasador al Păcii, editor-șef la Compania „Teleradio-Moldova”. Președintele Uniunii ales în 2012, Doru Dinu Glăvan a adus la cunoștință ordinea de zi și a prezentat Raportul Consiliului Director cu privire la activitatea din 2015, care a fost un an fructuos. În perioada analizată s-au

organizat numeroase evenimente la care a participat conducerea Uniunii, în București, în țară și în străinătate, pe primul plan fiind situate întâlnirile cu ziaristii, lucrători în presa audio, video și scrisă. UZPR a fost și este una dintre cele mai importante uniuni de creație de utilitate publică din România, idee reluată de președinte pe parcurs. S-a realizat o bună promovare a activității, un rol important având revistele proprii „UZP”, repere în media românească, „Cronica Timpului” și „UZP”, publicații de cultură, atitudine și performanță. Participanții la dezbateri din partea filialelor, Gutiera Prodan (Chișinău), George Coandă (Dâmbovița), Dumitru Marin (Vaslui), s-au referit la multiplele acțiuni pe care le-au inițiat, care au urmărit, cu prioritate, informarea directă a unui public numeros. S-a insistat pe faptul că jurnalismul aparține domeniului creației, lucru care trebuie consfințit prin lege. S-au purtat discuții ample pe marginea propunerii legislative pe care Uniunea a înaintat-o Parlamentului, care vizează completarea art. 1 din Legea nr. 8/2006, încât jurnaliștii să beneficieze, în anumite condiții, de o indemnizație de 50 % din pensia care li se cuvine, în baza asigurării în sistemul public de pensii. Este îmbucurător faptul că se intenționează înființarea unei filiale și la Vâlcea.

Benone Neagoe, secretarul general al Uniunii a înfățișat, în sinteză, situația financiară pe 2015. Uniunea se autofinanțează. Veniturile în cuantum de 152.577 lei au provenit din încasarea cotizației, sponsorizări și donații, iar anul financiar s-a închis cu 12.222 lei lichidități. În Raportul Comisiei de Cenzori, președintele Ion Iofciu a apreciat că situația financiar-contabilă pe 2015 este mulțumitoare și nu s-au constatat ilegalități în gestionarea fondurilor financiare. Un punct important pe ordinea de zi l-a constituit alegerea organelor de conducere, lucrările fiind prezidate de George Coandă. Singurul candidat pentru funcția cea mai înaltă a fost Doru Dinu Glăvan, un jurnalist cu vocație, cu o bogată experiență, care slujește profesia cu pasiune și responsabilitate, un om deschis dialogului, cu inițiativă și spirit organizatoric. În proiectul managerial și-a propus să consolideze Uniunea, filialele și departamentele profesionale, să le revigoreze și să le

întinerească, din perspectiva anului 2019, un reper cronologic, când Uniunea va împlini un secol de existență, un jubileu frumos, care va fi marcat în mod corespunzător. Doru Dinu Glăvan a fost ales, de fapt reală, pe o perioadă de patru ani în funcția de președinte, cu unanimitate de voturi. În cadrul reuniunii a fost investit Consiliul Director format din 11 membri și 3 supleanți, aprobați cu o singură abținere. În prima ședință s-au votat funcțiile: Adi Cristi și Ion Petrescu, vicepreședinți, Benone Neagoe - secretar general, Gheorghe Frangulea, trezorerier. De asemenea a fost completată Comisia de Cenzori, s-au ales Comisia de Atestare a membrilor Uniunii, Juriul de Onoare și de Arbitraj, s-au aprobat departamentele pe domenii profesionale, Codul Deontologic și s-au operat unele modificări ale Statutului, care era stufos.

Benone Neagoe a prezentat proiectul programului activităților care vor fi organizate în 2016, apreciate de participanții la adunare.

Considerăm că o direcție prioritară de acțiune trebuie să fie lupta pentru asigurarea libertății de exprimare, a libertății presei, împotriva unor presiuni care se exercită asupra ziaristilor, indiferent de unde vin, apărarea lor de agresiuni de orice natură.

Toate documentele prezentate în cadrul adunării și măsurile propuse au fost aprobate democratic, prin vot deschis. La reușita acțiunii au contribuit mai multe instituții de la nivelul județului nostru și municipiului Râmnicu Vâlcea. Au fost multe surprize plăcute apreciate de oaspeți. Doamna Gutiera Prodan le-a oferit participanților albumul „Clipe de veșnicie”, care conține picturi, creații proprii, realizate cu talent și sensibilitate, iar Nicolae Dinescu, realizator de emisiuni TV, senior editor la cotidianul „Viața Vâlcii”, mape cu materiale promoționale, interesante, despre zestrea turistică a județului nostru ș.a. Totodată a înmănat președintelui UZPR un „Hrisov” de Excelență, în semn de prețuire a activității pe care o desfășoară ziaristii, de multe ori cu sacrificii și renunțări.

Urăm UZPR activitate rodnică în continuare, ca presa, a patra putere în statul român, să se afirme cu mai multă vigoare.

Gh. PANTELIMON

LUMINA DIN BUCĂTĂRIE

Constantin POENARU

Mama lui, o femeie mărunțică și foarte slabă, mă invita deseori să împart cu ei prânzul frugal, preparat pe un reșou electric veșnic pătat de grăsime. De câteva ori am refuzat, nu că nu mi-ar fi plăcut cartofii prăjiți în ulei, ci pentru că mă sfiam să consum fie și numai o bucățică din săracăcioasa lor mâncare. Într-o duminică, însă, abia terminasem de scris exercițiile de algebră cu Marcel, că doamna Angela ne-a și invitat la masă. De data asta tigiăia era plină vârf cu cartofi, iar pe un fund de lemn răspândeau aburi calzi câțiva mici dolofani. La sfârșit, doamna Angela ne-a turnat în farfurii orez cu lapte peste care a presărat câteva firișoare de scorțișoară.

- De ce ai întârziat atât de mult? m-a întrebat tata când m-am întors acasă.

- Am mâncat cu Marcel.

- Cum, s-a mirat tata făcând niște ochi cât cepele, ai făcut tu asta? Apăsând deliberat pe ultima vorbă.

- Da.

- Și nu ți-a fost scârbă să mănânci din mâncarea lor împuțită?

- Nu, nu mi-a fost. Și, de altfel, vreau să-ți spun că mâncarea a fost foarte gustoasă, chiar dacă reșoul pe care gătește doamna Angela nu strălucește de curățenie ca al nostru.

Jap, jap. Mi-a ars tata două palme grele, obrazii parcă mi-au luat foc și m-a apucat o ciudă grozavă pe toată bunăstarea și curățenia noastră, pe toată siguranța traiului nostru tihnit. Am fugit, trântind ușa cu putere în urma mea. M-am plimbat multă vreme pe străzi periferice pe unde nu mai călcase niciodată, ronțâind biscuiți și jurând să nu mai calc în veci pe acasă. Mă gândeam cum de nu mă hotărâsem mai de mult să fac gestul acesta eliberator. Eram de-acum singur stăpân pe mine, puteam face orice vroiam: să hoinăresc până târziu prin oraș, să mă șterg zgomotos cu mâneca la nas, să călătoresc clandestin pe scara autobuzului sau să joc mingea în parc cu băieții. Când am isprăvit cu toate acestea, mi-am dat seama că începuse să se întunece și eu nu mă gândisem încă unde o să dorm. Obișnuit să știu că am întotdeauna patul meu asigurat, cu cearceafuri curate și perne moi, înfășate în fețe de pânză albă de olanda, uitasem că de astă-seară încolo renunșasem definitiv la acest trai tihnit și confortabil, de mic burghez. O dată cu venirea serii se cam lăsase un pic de răcoare, iar entuziasmul meu dintâi începuse să cam pălească. Măcar de-aș fi fost mai prevăzător și mi-aș fi luat un pulover mai gros pe mine.

Am încercat să mă întind pe o bancă sub un boschet detrandafiri mai retras, dar scândurile obădate de soare mă glodeau, frigul îmi intrase prin toate oasele, așa că am pornit din nou la drum. La blocuri se aprinseseră luminile; părinții își chemau odraslele acasă, la mâncare și la somn, numai eu nu-mi găseam un culcuș pentru noapte. Cât fusese lumină și cald, toate mi se păruseră înveșmântate în roz, acum negrul era culoarea dominantă. Ah, ce n-aș fi dat să nu fi luat așa pripit hotărârea de a pleca de-acasă! În fond, și părinții au partea lor de dreptate, iar de greșit, cine nu greșește?!...

Frământat de astfel de gânduri nici nu știu când am ajuns în

dreptul căsuței modeste în care locuia Marcel. Ce-ar fi dacă aș intra înăuntru, numai să mă încălzesc puțin?

Am intrat pe alee cu pași de pisică, ferindu-mă, nu știu de ce, să scârțâi nisipul sub tălpi ca altădată. Mi-a deschis doamna Angela, surprinsă desigur că mă vede la o oră așa de târzie.

- Cred că mi-am uitat stiloul, am bâiguit eu încurcat, da... stiloul cred că... cred că l-am uitat aici...

- Ce stilou? mă luă Marcel în primire. N-ai venit cu nici un stilou la mine.

- Da?!

- Poate l-ai pierdut la școală... sau pe drum....

Nefericitul, nu putea să tacă din gură. Acum chiar că nu mai știam ce motiv să invoc ca să rămân. Văzându-mă cum îmi frământ mâinile încurcat, lângă ușa, doamna Angela mă luă de după cap și mă trase în sufragerie. Mă sili să mă așez pe un scaun și mă servi cu un ceai fierbinte. Abia după ce am terminat de băut ceaiul am băgat de seamă că doamna Angela era îmbrăcată într-un capot înflorat, pătat de nelipsita grăsime, semnul inconfun-dabil pare-se al acestei familii.

- Ei, te-ai mai încălzit?

- Da, doamnă.

- Atunci poți să-mi spui, desigur, de ce ai fugit de acasă, nu-i așa?

Și doamna Angela se aplecă, apropiindu-și obrazii pistruiți de ai mei. Carnea pieptului revărsat prin despiciătura capotului mirosea puternic a parfum de cuișoare cu un iz acru de nădușeală. Am simțit cum urcă în mine o căldură mare și mi-am dat seama că am să leșin imediat. Atât mi-aduc aminte, restul mi l-a povestit Marcel când mi-am revenit.

- Ai căzut de pe scaun de-am crezut că o să faci gaură în podea. Abia te-am ridicat cu mama, ce naiba ai oasele așa de grele? Te-am fricționat cu apă, mama ți-a dat să miroși niște oțet... Ce te-a apucat să leșini?

Doamna Angela mă ștergea cu un prosop de transpirație.

- Vai, ce m-ai speriat!... Să nu mai faci niciodată asta, auzi? Niciodată.

Mâna ei, cu degete lungi și noduroase, mirosea tot a cuișoare, așa că am simțit cum mă cuprinde iar răul de mai înainte. Probabil că a simțit aceasta însă și doamna Angela, căci a început să-și frângă mâinile îngrijorată:

- Vai de mine, să nu mai leșini... că nu știu ce să mă mai fac cu tine!... Marcele, strigă ea disperată, fugi până acasă la el și anunță-l pe domnul inginer!

Auzind ce avea de gând să facă, m-am trezit din amețeala ce mă cuprinsese și am implorat-o:

- Nu, vă rog...

A făcut un semn cu degetul și Marcel s-a reasezat la loc.

- Bine. În noaptea asta ai să dormi cu noi... dar mâine te duci negreșit acasă, da?

M-am grăbit să încuviințez dând ușor din cap. În fond, mâine văd eu cum mă descurc, important e că în noaptea asta am unde dormi.

În cameră nu era decât un singur pat, iar eu nu mai dormisem niciodată până acum cu cineva. Situația mi se părea nu numai nouă, dar și foarte jenantă, mai ales că trebuia să dormim toți trei

alături. E drept, patul era dublu și părea destul de încăpător. „Doamne, de m-ar vedea acum tata, ce mai papară aș mânca”, mă gândeam eu stând pe marginea patului.

- Ei, ce faci, nu-ți dai pantalonii jos? Doar n-o să te culci îmbrăcat! mă apostrofă doamna Angela din ușa băii.

În afară de tata și, desigur, mama înainte de a muri, nu mă văzuse nimeni în chiloți. Nici la ora de sport nu mă dezbrăcam, căci eram scutit medical. Am încercat să trag de timp, dar Marcel se și vârâse în pat, adormind imediat.

- Dacă ai nevoie la baie, te poți duce, eu am terminat, zise doamna Angela, acum îmbrăcată într-o cămașă de noapte trandafir, cu franjuri de dantelă albă.

- Pot să sting lumina? am întrebat eu cu glas pierit.

- Desigur. Chiar voiam să te rog...

Mi-am dat pantalonii jos pe întuneric și i-am așezat cu grijă pe speteaza scaunului, așa cum mă învățase de atâtea ori tata, ca să nu se șifoneze și să nu se strice dunga.

- Ești un băiat ordonat, Nick, ferice de fata care o să te ia! oftă doamna Angela și îl trase mai lângă ea pe Marcel, ca să-mi facă loc.

Nu știu când am adormit și nici cât era ceasul când m-am trezit. Visasem că sunt acasă, trăia parcă și mama, iar tata juca șah cu mine. Am încercat să-mi dau seama unde mă aflu, dar era încă întuneric. Am pipăit patul, am dat de Marcel și mi-am amintit totul. Nu o vedeam însă pe doamna Angela. Într-un târziu am auzit șoapte în bucătărie. Am coborât ușor din pat și mi-am lipit urechea de ușă. Mi s-a părut că deslușesc vocea doamnei Angela și parcă a unui bărbat. Cei doi se certau. El îi reproșă nu știu ce, iar ea se apăra calmă, suspinând din când în când. După o vreme nu l-am mai auzit decât pe el repetând într-una: „Dragostea mea, iartă-mă! Dragostea mea...”. În acest timp doamna Angela gemea încetitor, ca și cum ar fi strâns-o cineva de gât. Speriat de gândul că dincolo era poate un răufăcător care voia să o omoare pe biata femeie, am izbit puternic ușa bucătăriei cu piciorul, așa cum văzusem eu într-un film polițist, și am aprins brusc lumina, strigând în același timp cât mă țineau plămâni:

- Măinile sus, târătură, și fața la perete!

Surprins de lumina puternică a neonului care a inundat pe neașteptate bucătăria, bărbatul necunoscut s-a ridicat de pe femeia întinsă pe ciment și atunci am văzut... Cerul de-ar fi căzut pe mine nu m-aș fi cutremurat mai groznic.

Într-o străfulgerare de clipită copilul din mine s-a transformat în bărbat. Am stins lumina și m-am repezit afară. Am alergat în neșter pe străzi până când m-a apucat splina, încercând să șterg astfel de pe retină imaginea de coșmar din bucătărie. În urechi îmi răsuna încă țipătul disperat al doamnei Angela:

- Nu fugi, Nick!... Stai să-ți explic...

Oricât am alergat, însă, imaginea celor două trupuri despuiate nu m-a părăsit nici o clipă. Auzeam gemetele înfundate ale doamnei Angela, o vedeam cu poalele cămășii de noapte ridicate până deasupra sânilor supti și negricioși, cu picioarele desfăcute, iar între ele, prăbușit peste ea, mic și îndesat, cu pieptul acoperit de un păr negru și sărmos, bărbatul necunoscut.

Nici acasă, după ce i-am cerut iertare tatei și am zăcut trei zile și trei nopți cu fierbințeală mare și dureri în tot corpul, imaginea aceea nu m-a părăsit.

Imaginea aceea de coșmar o port și acum în mine, după atâția ani, iar amintirea ei îmi provoacă de fiecare dată scârbă și dorință, rușine și căință.

OCHIUL LUI HORUS

Gabriel GIB

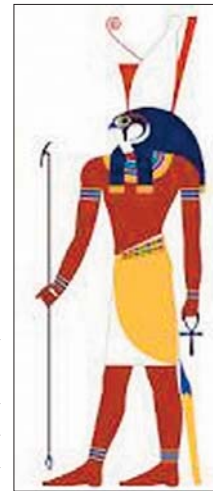
La începutul anilor 80, pe când se construia sistemul hidroenergetic de pe Valea Lotrului, în zona numită „la cataracte”, apoi, ceva mai târziu și pe “Valea Lotrișorului” s-a evidențiat existența unei radiații, de proveniență necunoscută, care, după primele teste și cercetări, era inofensivă pentru om și influența într-un mod benefic, în special psihicul (dar nu numai) producând, în anumite momente, unele stări aparent euforice și deschizând porți ale cunoașterii nebănuite de cei care le descopereau. Autoritățile nu le-au băgat în seamă, prioritatea atunci era terminarea în timp record a lucrărilor, însă, au existat câteva grupuri de oameni de știință, din Israel, din Germania (fosta R.F.G.) și unul din Franța ce s-au arătat extrem de interesați de acele fenomene. În special nemții, care se foloseau și de unele date pe care o unitate specială, detașată în zonă în anul 1942 le culesese, s-au învățat extrem de mult de la Cascada Lotrișor până la Cataracte și chiar dincolo de Olt, la Văraticea, apoi au coborât până în zona Turnu, au urcat din nou pe Lotrișor și pe Olt, în sus, de nenumarate ori, măsurând nivelul radiațiilor și încercând să

descopere, probabil, sursa acestora.

Și nemții, și francezii erau foarte secretoși, nu discutau cu nimeni, cu toate ca mulți din muncitorii de pe șantier vorbeau franceza și germana, unii fiind chiar sași; stăteau izolați, își vedeau de măsurătorile lor câteva zile, apoi plecau să se odihnească fie în Vâlcea, fie în Sibiu, pentru ca să apară din nou câteva zile mai târziu la fel de tăcuți și izolați. Evreii, însă, erau cu totul altfel. Vorbeau românește destul de bine și, cum aveam să aflăm mai târziu, erau născuți în România; plecaseră în Israel, doar cu ceva ani în urmă și nu foarte mulți, și aveau obiceiul să piardă mult timp, ascultând poveștile oamenilor. Erau priviți ca fiind “de-ai noștri” mai ales că stăteau cu săp-tămânilor pe șantier, dormind prin barăci și mâncând alături de muncitori, la cantină.

În vara anului 1983, au dispărut brusc cu toți.

Mult timp mai târziu, m-am reântâlnit cu unul din evrei, în Poiana Brașov. Era în vacanță, însă părea că dorește să spună ceva, cuiva, unele lucruri. M-a recunoscut imediat și, cu toate că

ISTORIA ALTFEL

eu doream să-l evit, n-am scăpat de el așa ușor. -Mai mergi pe Lotrișor? -Destul de des. Locuiesc în apropiere și sunt pe vale câteva trasee bune de alpinism. -Deci, ai rămas în zonă? -Pai, da, îmi place acolo, i-am răspuns eu. -Ți s-a deschis “ochiul lui Horus” a început el să râdă. -Ochiul lui Horus? -Ce, nu ști? Radiațiile alea sunt extrem de rare, se mai cunosc doar câteva locuri pe glob... Activează glanda pineală, ochiul lui Horus. Din păcate, n-am reușit să identificăm sursa care le generează...e ceva foarte ciudat. Am fi cumpărat toată zona, dacă am fi dat de sursă; așa... căutam în altă parte; o s-o găsim în cele din urmă.

Anul trecut, un prieten mi-a spus că, pe o stâncă de deasupra cascadei Lotrișor, cam pe acolo pe unde ar trebui să fie celebrul templu, dacic sau poate pelasg, descris de Tudor Diaconu în scrierile sale, s-ar mai observa destul de bine o reprezentare a “ochiului lui Horus”, identică cu cea din templele egiptene. Dacă vom trăi, vom vedea! Oricum suntem ceea ce suntem! (Publicat pe blogul “kesarion.wordpress.com” la 25 februarie 2015)

COMUNICAT DE PRESA

30 martie 2016

Recunoașterea valorii și competitivității INCDIE ICPE-CA în cercetarea națională și internațională a reușit, și de această dată, prin obținerea a 7 diplome de excelență și medalii de aur cu mențiune specială și a 3 premii speciale în cadrul celei de a XIV-a ediții a Salonului Internațional al Cercetării, Inovării și Invenției PRO INVENT, ce s-a desfășurat în perioada 23-25 martie 2016 la Cluj-Napoca.

Brevetul „Hartie securizată cu detectare și validare electronică” a obținut: Premiu Special - Marele Premiu al Universității Tehnice a Moldovei, Premiu Special - Diploma pentru rezultate remarcabile în activitatea de cercetare, dezvoltare, inovare și val-

orificare în practică – Centrul Național de Sanatate Publică Chisinau, Diploma de Excelență și Medalia de Aur cu Mențiune Specială.

Brevetul Procedeu de obținere a unui compozit de tip carbon-carbon a obținut: Premiu Special - Asociația Română de Tehnologii neconventionale, Diploma de Excelență și Medalia de Aur cu Mențiune Specială.

Brevetul Vana cu falci a obținut: Diploma de Excelență și Medalia de Aur cu Mențiune Specială.

Brevetul Material compozit pentru supercapacitori a obținut: Diploma de Excelență și Medalia de Aur cu Mențiune Specială.

Brevetul Senzor de concentrație CO₂ cu element sensibil cu polimer supramolecular organo-siloxanic a obținut: Diploma de

Excelență și Medalia de Aur cu Mențiune Specială.

Brevetul Aliaj de staniu pentru acoperiri anticorozive și procedeul de obținere a acestuia a obținut: Diploma de Excelență și Medalia de Aur cu Mențiune Specială.

Brevetul Transformator cu agent de răcire nanofluid magnetic a obținut: Diploma de Excelență și Medalia de Aur cu Mențiune Specială.

ICPE-CA, prin cercetările demarate, este pregătit să răspundă provocărilor impuse de noile cerințe economice și sociale, astfel încât, prin activitatea sa, să consolideze dezvoltarea durabilă a întregii societăți.

Biroul de Presa ICPE-CA

Inventica, încotro?!

Teofil PREDA

În revista Cultura Vâlceană nr. 119, la pagina 8, într-un mic articol referitor la invenții, domnul inginer Petre Cichirdan scrie în titlu: „Legea O.S.I.M. trebuie schimbată!” Afirmatia este corectă și foarte realistă. Eu aș dori să scriu că trebuie schimbată nu numai legea, ci chiar statutul de funcționare al O.S.I.M. Așa cum este alcătuit la ora actuală este o instituție care descurajează, în cea mai mare măsură, pe orice eventual inventator, să meargă să înregistreze o eventuală invenție. De ce? Dintr-o mulțime de cauze și aspecte pe care le voi detalia în continuare. Sectorul „Mărci” poate că oferă solicitanților o calitate rezonabilă a serviciilor, dar în ce privește invențiile și inventatorii, nimic nu corespunde bunelor-așteptări.

Având în vedere că dintotdeauna marii inventatori autentici au fost oameni modești și lipsiți de mijloace materiale necesare pentru a putea materializa pe cont propriu o invenție, pentru ca aceștia să poată răzbate (spre folosul statului în primul rând) Oficiul de Stat pentru Invenții ar trebui să fie în așa fel organizat și structurat, încât să suplinească toate neajunsurile și lipsurile care stau ca o frână în calea materializării unei invenții sau idei de invenție. La ora actuală Oficiul reprezintă mai mult o capcană sau, mai bine spus, un mijloc prin care ideea de invenție să fie din fașă preluată și materializată de oricare firmă din lume. Și să avem în vedere faptul că unele idei sunt de milioane, altele de miliarde, altele sunt inestimabile. Se știe că în toată lumea, de-a lungul timpului, multe dintre cele mai mari invenții au fost furate. Asta este o boală veche în lume și, pentru a încerca să o eradicăm, iată cum văd eu organizarea unui adevărat oficiu de stat pentru invenții.

Oficiul de stat pentru invenții trebuie să devină o instituție autonomă de stat cu buget propriu repartizat anual de către Guvern și Parlament, așa cum primește orice minister – buget pe care și-l poate completa și îmbunătăți prin managerierea judicioasă și eficientă a invențiilor în parteneriat cu inventatorii.

Bugetul trebuie să cuprindă un fond special pentru garanții anticipate oferite de inventatorilor care vin cu invenții sau idei de invenții foarte valoroase.

Taxele pentru înregistrare, verificare, brevetare etc. să fie reținute autorului atunci când invenția a fost aplicată și a început să dea profit.

Timpul destinat verificării, studierii, brevetării, să fie foarte scurt în cazul invențiilor foarte valoroase, iar în acest sens invențiile să fie de la înregistrare catalogate și clasificate „prezumptivă” negociată cu autorii.

Orice prezumptiv autor sau colaborator să poată beneficia anticipat de o documentație privind stadiul tehnicii în orice domeniu, pentru orientare și în mod gratuit, elaborată și eliberată de către o secțiune specializată a O.S.I.M. în acest sens.

Înființarea în cadrul O.S.I.M. a unei secții speciale care să se ocupe cu căutarea și atragerea a noi inventatori lansând prin mijloacele media și prin reviste de specialitate a diferite concursuri pe o anumită temă științifică, răsplătite fără discriminare cu premii și mai apoi cu toate drepturile legale ce revin autorilor câștigători;

Lansarea de pariuri științifice pe diferite teme, susținute printr-un fond special repartizat;

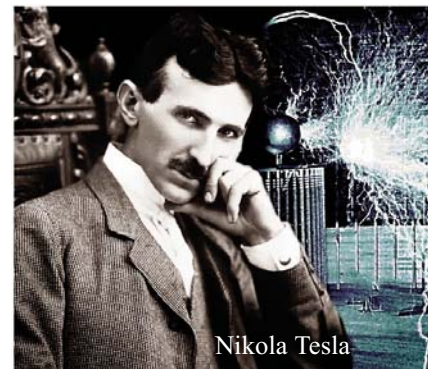
Înființarea unei comisii juridice la dispoziția oricărui inventator sau colaborator, care să rezolve gratuit anumite neînțelegeri;

Înființarea unei comisii specializate în a urmări soarta unei invenții înregistrate și parcursul ei în toată lumea și sesizarea din oficiu a autorilor de invenție atunci când undeva a apărut o fraudă (plagiat, piraterie, furt intelectual);

Înființarea unei burse a invențiilor sau a ideilor de invenție pentru a putea valorifica în mod eficient orice idee;

Înființarea unei secțiuni de marketing care să se ocupe de întocmirea în mod gratuit de proiecte la baza cărora stă o invenție autentică și atragerea de fonduri europene în acest sens.

Acestea și multe alte repere ar putea constitui baza formării unei instituții de stat credibile și de un real folos în captarea și valorificarea celei mai scumpe materii care se găsește pe pământ –

Nikola Tesla

materia cenușie! Doar atunci eu și alții, în calitate de inventatori, am fi destul de motivați să punem în joc idei care ne-au costat ani sau zeci de ani de strădăni și frământări. Altfel... „fie raiul sănătos” că le-om duce binisor pe lumea cealaltă! Poate va citi aceste rânduri vreun om care ar putea „să miște” România! Eu am făcut ce am putut. Am gândit, am conceput, m-am străduit! Voi lua cu mine toate strădaniile. Să nu fiu acuzat că nu am spus-o lămurit. Dacă societatea sau lumea în general dorește cu adevărat să beneficieze de pe urma invențiilor și implicit a inventatorilor, atunci trebuie să facă în așa fel încât Oficiul

de Stat pentru Invenții să devină instituția cu cel mai solid prestigiu din stat, să devină o forță în stare să apere cu adevărat invențiile și inventatorii. Altfel „aurul cenușiu” se va scurge fără noimă printre „degetele” societății.

Visul de a deveni cândva inventator ar deveni atunci pentru oricare cetățean al țării un vis de aur care chiar ar putea conduce și domina aspirațiile multora pentru un asemenea răvnit destin.

Spre final, ca o întărire a motivelor expuse mai sus, aș dori să amintesc doar câteva dintre invențiile care au fost furate sau ai căror autori au fost înșelați. În urmă cu aproximativ două sute de ani, într-un port francez, un inventator sărac a inventat elicea pentru vapoare. În loc să fie plătit și răsplătit, a fost dus la închisoare pentru că nu a avut de unde să returneze băncii banii împrumutați pentru realizarea invenției.

Marele savant, cercetător și inventator care a fost Nicola Tesla a murit sărac în „Țara tuturor posibilităților” după ce fusese înșelat în timpul vieții cu multe milioane de dolari. Tot acolo, autorul telefonului a fost înșelat și a chemat fără succes în instanță pe Graham Bell, cel care prin fraudă a rămas autorul titular. Mai aproape de zilele noastre, Gordon Gould, adevăratul inventator al laserului, cel care i-a dat și denumirea de L.A.S.E.R. a primit brevet de invenție abia după optsprezece ani, după ce înregistrase invenția (în anul 1957). A se vedea revista „Știință și tehnică” din aprilie 2015 (p. 68).

Am amintit aici doar trei exemple, dar cred că am putea găsi sute și mii de altele asemănătoare. Poate spune cineva că nu există motive pentru a lua în considerare necesitatea unei luări de poziție adecvate pe această temă? Cine? Când? Unde? Inventica, încotro?! (8 martie 2016)

TOMA

Cercetînd conexiunile familiei mele cu un anume Toma Posa Pascu, țaran român din ținutul Sibiului, am fost nevoit să urmăresc acest nume pe o perioadă lungă de timp datorită obiceiului, care se mai păstrează și azi, ca primului născut dintr-o familie să i se dea, întotdeauna același nume, în cazul de față, Toma. Se ajunge astfel ca să nu se mai știe cine era, de fapt, persoana despre care se vorbește într-un anume document, căci pe parcursul a câtorva zeci de ani, multe persoane de sex masculin, născute în aceeași zonă, să fie purtătorul aceluiași nume.

Pentru prima oară, acest nume apare într-un document, pe care l-am studiat prin anul 1976, la Muzeul de Istorie din Curtea de Argeș și care, la acea dată, purta numărul E.M.2546. Ulterior, documentul a fost transferat, alături de altele, la Muzeul Național de Istorie, în anul 2014, aflându-se în arhiva acestuia. Documentul respectiv, ne vorbește despre despre un anume Ion Lupascu de (la) Posada, român de dincolo de munți, credincios domnului Basarab. „Acest Ion Lupascu, a fost poruncit de mărița sa Basarab, să-l salveze și să-l scoată dintre munti pe craiul ungur cu toata osirdia sa”. De ce a poruncit Basarab, salvarea lui Carol Robert? Probabil va rămâne un mister, însă, în timpul acestei misiuni, Ion Lupascu, a fost susținut de Toma, voievodul Ardealului, care și-a dat și viața pentru salvarea regelui.

Concluzionând, putem afirma că Ion Lupascu (Lupascu), comandant

de Posada, se întoarce acasă, în Săliște-Sibiu, cu misiunea îndeplinită. Aici găsește un fiu nou născut, pe care, contrar uzanțelor familiei, îl botează Toma, în amintirea voievodului Toma, mort, apărându-și regele.

Acest fiu, Toma Lupascu de Posada, este împrumutat, un an mai târziu, de către regele Carol Robert de Anjou, "cu toată întinderea de sub munte, aparținând scaunului Tălmăciului, cunoscută sub numele de Porcești, să-i fie moșie lui și urmașilor săi" Acest nume, apare puțin modificat, în finalul unei anume "Cronica antiqva" prima cronică săsească ce vorbește despre existența unui conflict între rege și sibiieni pe la 1330 (s-ar părea că sibiienii l-au susținut pe Basarab). Aici se zice că "noi, sibiienii, am acceptat cu bună voie darea moșiei Porceștilor lui Toma Posa Lupascu, fiul lui Ion Lupascu din Săliște, căci acesta s-a aratat cinstit față de învoiala noastră". Despre ce învoială o fi vorba? Nu vom afla poate niciodată, dar cert este că cel care s-a arătat cinstit față de ea, nu putea fi Toma, de doar câțiva ani atunci, ci tatăl său Ion. De acum înainte, însă, acest nume, Toma Posa Lupascu, ori Toma Posa Pascu (uneori al Pașcului), apare extrem de des în documentele Mărginimii Sibiului, în special în zona de graniță, Orlat-Boița. (Publicat pe blogul "scrielib.ro" februarie 2014)

Un alt Toma Posa Pascu, născut în anul 1782 în satul Porcești, care aparținea de scaunul Tălmăciului, dorind să se însoare, se hotărăște să facă armata obligatorie, cu toate că putea scăpa de ea plecând pentru un timp, în sălașurile de la munte, cum era obiceiul vremii.

Nu așteaptă să fie luat "cu arcanul", ci se prezintă singur la comandamentul garnizoanei din Sibiu, solicitând încorporarea. Este repartizat într-un regiment comandat de prințul Eugen von Schwartzberg și, pen-

tru că vorbea atât limba germană, cât și maghiara, avansează destul de rapid până la gradul de "stegar".

Odată cu cucerirea Austriei de către armata lui Napoleon, regimentul prințului intră în subordinea împăratului francez, care pornește în campania împotriva Rusiei.

Toma Posa Pascu, cu românii din subordinea sa, participă și se evidențiază chiar, în bătălia de la Smolensk, din august 1812, în urma căreia este avansat în grad, primind și o decorație franceză. Armata continuă înaintarea prin Rusia, unde, datorită frigului și iernii foarte grele și lipsei echipamentului adecvat, francezii sunt obligați să se retragă. Într-o noapte extrem de geroasă, după ce rataseră drumul spre bazele din Polonia și fuseseră înconjurați de către ruși, ca să nu piară până dimineața, Toma Posa dă ordin oamenilor din subordinea sa să-și împuște caii, să le mănânce ficiații, calzi încă, apoi să le dea mațele afară și să intre în locul lor, protejându-se astfel, măcar pentru oarecare vreme, de ger și de viscol. Dimineața au fost luați, cu toții, prizonieri de către ruși. Au stat în prizonierat șase ani, până în vara anului 1818, când, din cei 17 români s-au mai întors acasă, în satele din jurul Sibiului, doar trei. Toma și-a purtat cu mândrie decorația franceză inclusiv în postura de căpitan al slugerului Tudor Vladimirescu, în oastea căruia a intrat în primăvara anului 1821, trecând munții. (Publicat pe blogul "apolokintosis.ro", 05 ianuarie 2014 Datele se regăsesc în mai multe scrisori originale aflate în arhiva personală a familiilor Gib și Posa-Pascu)

GIB Gabriel

BRÂNCUȘI SĂRBĂTORIT LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ VÂLCEA

O manifestare care a avut loc la Biblioteca Județeană în 17 februarie 2016 și care i-a avut ca invitați de marcă pe Ion Mocioi, Adina Andrițoiu, Sorin Buliga, toți din Tg Jiu, de la Centrul Brâncuși, și a fost organizată de Biblioteca Județeană și de Forumul Cultural al Râmnicului, de către un colectiv condus de Ioana Pârnușă. Au prezentat materiale, deosebit de interesante, cei trei invitați de la Tg Jiu, dar și Mihai Sporiș și Ioan St Lazăr. Subsemnatul a renunțat la cuvânt în ideea prezentării lui în acest material. Prelegerea lui Ion Mocioi, Mihai Sporiș și Ștefan Stăiculescu se găsesc pe www.culturaarsmundi.ro secția Video Arhiva... Domnii de la centrul Brâncuși, din Tg. Jiu au prezentat un film, „Brâncuși filmând” realizat în 1937 de către marele sculptor, știindu-se pasiunea sa pentru fotografie și film, din care cauză bibliografia scrierilor personale brâncușiene, și lecturate de Brâncuși sunt aproape inexistente. Brâncuși a considerat arta cioplitelui, arta fotografică și arta cinematografică mult mai importante decât arta vorbitului și arta scrisului și asta dintr-un spirit autodidact, cu rădăcini în comportamentul apostolic, biblic, în care proorocii și apostolii foloseau pildele (la Brâncuși-opere) și faptele, chiar împotriva cărturarilor cu miză pe arta retoricii! Fotografii și filmele, opera sculpturală sunt mai mult decât suficiente pentru dezvăluirea omului Brâncuși cu calitățile și defectele sale, și vorbesc mai mult, și mai bine decât orice și oricine, dezvăluind personalitatea fără seamă a acestui mare sculptor și arhitect, poate cel mai mare din secolul XX! știindu-se că orice scriere personală nu este lipsită de artificii, de nedreptăți, ca și orice scriere panegirică, de la apologeti.

Ștefan Stăiculescu: - Voi fi foarte scurt, mă voi adresa elevilor din sală, prezentându-vă trei probleme: unu, ar fi că în Gorj în fiecare lună, în orice școală se predă câte o oră despre Brâncuși. Ideea a venit de la poetul Adrian Păunescu care a făcut la Ipotești un experiment: șaptezeci de intervievați nu șiau nimic despre Eminescu... Doi, meditați la aceste două genii: Mihai Eminescu și Constantin Brâncuși. Numele lor sânt purtătoare de geniu; iertai-mă! Eminescu nu se putea chema Mihai Pitulice...La fel Brâncuși, nu se putea să se numească altfel decât așa.. Trei, Brâncuși a fost un om modest fiindcă toți oamenii care muncesc sunt modești. În momentul în care a fost întrebat ce a făcut în viață, Brâncuși a răspuns: „am făcut pași pe nisipul eternității”...deci și eternitatea este de nisip! A fost conștient de valoarea lui căci altfel n-ar fi zis căre sfârșitul vieții: „sunt desprins de mine însumi, mă aflu printre lucrurile esențiale” Nu a fost ca Picasso, care a ținut șapte neveste! Domnul Mocioi, uitați câte cărți a scris..aici, ca și domnia sa și eu sunt damblagit de Brâncuși...în sensul bun (Apostolul Pavel era nebun în trupul lui Iisus n.n)...am și eu ca fiecare anumite interpretări: „Masa Tăcerii”...Când îți pleacă soldatul pe front-lucrările de la Tg Jiu fa parte dintr-un monument închinat ostașilor căzuți în Primul Război Mondial-cum se cheamă ultima masă luată cu familia?...masa tăcerii! cele douăsprezece scaune înseamnă scurgerea timpului. „Coloana Infinită”, atenție!...Coloana In-fi-ni-tă, nu a infinitului, părerea mea, este o succesiune de tronuri (coșciuge n.n), cinsprezece și două jumătăți; tronurile soldaților morți (șase-sprezece fiindcă este vorba de 1916 n.n)...Vă invit în 2017, 13 martie, se pleacă către Paris, unde se comemorează șizeci de ani de la moartea lui Brâncuși. La opt ani după moartea lui Brâncuși, în 1963, un exeget european a spus: „Domnilor, alături de Beethoven și Shakespeare se mai află un Dumnezeu...Constantin Brâncuși”!

Trebuie să remarcăm că interpretarea lui Ștefan Stăiculescu asupra Coloanei, pe care a mai făcut-o cunoscută anii trecuți, este plină de sugestie și adevăr, poate cea mai plauzibilă alături de cea în care octaedrul este înlocuit de clepsidră; și clepsidra, și octaedrul-coșciug-reprezintă două vieți scurse!...dar coloana, octoedrele, rezultă din clepsidre suprapuse...

Mihai Sporiș: - „Sărutul, ca o poveste” Sinele și sinea/ Își spun rugăciunea/ Să se ivească, să/ crească/ Minunea.// Acolo în cercul cu centrul/ Nevăzut/ Nevăzuți/ stau față-n față./ frunte

una,/ le e diametrul/ afară-i doar ceață.../ ochii iviți își uneau izvoarele./ apoi razele/ arcuiau obrazele.// Eram într-una./ Unul/ Jumătate cu jumătate/ Luna/ Cu razele, izvoarele/ Răsăream soarele// Împreună/ Soare și lună/ Cunună/ Ne-am rostogolit peste casă./ Peste-o lume anume./ Să căutăm nume/ Să-l rostim, peste timp/ Să aibă anotimp/ Cu ieri, cu mâine, cu acuș/ Cu daltă, cu piatră./ arcuș// Prunc am pus, în culcuși/ Pe el, din El, pe Brâncuși./ Avea leagănul în odăița/ Peștișanilor, la Hobîța!// Ce-a mai fost? Știți și voi!// Și-a scris eroinic calea./ A îmbrățișat lumea./ însemnând-o cu săruturi./ A trimis zburări de taine și cumișenii/ Aproape, departe... nu contează!

Pietrele de hotar?/ În artă doar./ Să se oprească vrăjitoarele./ Proorocii cu minciunile./ Experții cu viziunile!// Cu imaginație/ și satisfacție./ e, ceea ce se vede./ fiecărui cu ce crede!// La El nu există capăt, este doar nesfârșire!// Calea lui, Dumnezeu însuși, este unică:/ Credința-n fire/ Cu necondiționată iubire./ Că viața-i fără sfârșit!// Cocoșii, demult, iau seama/ la trecerile.../ trecătorilor.// Le-a spus pe toate trecătorul Brâncuși/ În felul său, duh al văzduhului/ Devenit măiastră./ Să le, mereu, mereu povestească...

Ion Mocioi: - ...Este nevoie de o altă atitudine față de Brâncuși. Au ieșit câteva legi pe treaba aceasta, în primul rând, s-a aprobat înființarea Muzeului Național „Constantin Brâncuși”, la Târgu Jiu! Apoi, astăzi, sărbătorim împreună Ziua Națională Constantin Brâncuși, 19 februarie, zi a culturii românești! Așteptăm și alte obligativități legale cum ar fi aceea ca în școală se se vorbească mai mult despre Brâncuși. Este nevoie de inițiere în arta lui Brâncuși. Brâncuși a făcut o altă artă decât a făcut toată lumea înaintea lui. Este un nou model de reprezentare a realității în artă (noanța filosofică a operei sculptate n.n). Opera de artă, la Brâncuși, se constituie ca un quantum de gândire care ține de comunicare. Opera lui este un dialog între sculptorul autor și privitorul consumator. Apropiu arta mai mult de știință (este moda timpului să vorbim de produsul omului mileniului trei care este unul al interferenței dintre știință și artă n.n) ...

pcickirdan
20 martie 2016

SIMBOLISMUL, ALTER EGO AL STĂRII POETICE, VECHI DE CÂND E LUMEA!

(Pentru Simpozionul de la Bibliotecă)

Starea poetică însoțește proorocul în lucrarea sa. Moise a fost unul dintre marii prooroci ai lumii și unul din primii poeți cunoscuți, „Plângerile” sale, fiind stări limită a unor stări poetice. Symbolismul își are originea în pilda proorocului, între care, Iisus CRISTOS este unul dintre cei mai inteligenți...Așa s-a născut TOSCRIS, care este un simbol al unui infinit în cadru, mereu legat de pământ, mereu supus unei limite; al infinitului către punct.

Tot de symbolism ține și arta sculpturală a secolului XX, în special, și prima, arta lui Constantin Brâncuși prin fapta căruia Dumnezeu a vorbit oamenilor despre adevărurile acestei lumi, fixând în cadru realitatea sculpturii milenului III Artă, care, pentru prima dată, prin formă este filosofie, iar Brâncuși este mai mult decât sculptor, filosof, și este chiar mai mult decât filosof, este prooroc. Spre diferență de prooroci, care au ales cuvântul ca să se exprime, Brâncuși a ales fapta și mai ales forma, materialul greu, mâna cu care a plămădit adevăruri de când lumea și care au devenit adevăruri noi, timpul dând mereu alte haine acestor adevăruri... Spre deosebire de toți proorocii,

Brâncuși nu vede sfârșitul omenirii, ci neasemuita ei schimbare în formulă statică, cu alte cuvinte neperceptută de om în timpul său biologic și secvențial, timpul alocat unei generații...Deci Aforismele sunt pentru fetele și băieții de la pension. Observăm, lucrările lui Brâncuși, cele create după anul fatidic al Europei și al lumii, 1907, an care îi are ca pedagogi artistici pe Picasso și Schönberg, sunt, toate, altare de înaltă sacralitate.... „Coloana Infinită”, altar pe axa pozitivă a timpului și care se măsoară de la Cristos încoace. „Cumințenia Pământului”, altar al omului, ascultător în iubire și făptuitor numai de bine, cu teamă de ceea ce este mai rău și de necontrolat în Natură; om creștin, pulbere și praf în fața destinului, dar, așteptând ceva mai bun...extazul pe care îl au în priviri cei mai cuminți oameni ai lumii. „Masa Tăcerii”, altar al unității și al sfatului-divanului, al celor douăsprezece seminții, care în centru are stânca, piatra, rotundul, cel care definește cercul și elimină punctul; rotundul, care are lungimea de trei ori diametrul-lățimea rotundului, Moise fiind, astfel, primul care definește prin fapte aritmetica cercului fiind chiar și prima decodificare a matematicii prin afirmarea informației. „Sărutul” și „Poarta Sărutului” altare monumentale, separat și împreună...ale vieții și ale voinței de a trăi doi într-unul cum afirmă în prelegirile sale însuși Apostolul Pavel... „Prințesa X, altar al forței și fertilității. „Prometeu”, altar al forței din sămânță, chintesență, potență-potențial-David, iată al doilea mare prooroc săgetat de starea poetică....De aceea am gândit că opera lui Constantin Brâncuși este monumentală! ...monument nu de preamărire, ci unul de conținut. Pe Brâncuși îl considerăm cel mai mare artist al secolului XX deoarece nu a fost decadent...A luat ceea ce este mai bun de la impresionisti, tinzând la simbol, a fost și cibernetic, că și-a confruntat desenele cu însemnele începutului acestei lumii și, mai apoi, a deliberat pentru mileniul trei. Opera sa este firească și continuă marea operă a Naturii, în tehnica naturalului; a continuat și dus mai departe ordinea și construcția acestei lumi. A făcut numai pozitiv și a înfăptuit noul, timpul, care mereu se schimbă. El este omul, a fost, care se opune timpului, ținându-l în loc. Numai Biblia a mai reușit acest fapt, de a face timpul să curgă înapoi.

Brâncuși ar fi strigat: să nu mă considerați un modernist!

Brâncuși suferea de teama de a ieși din realitate, din adevăr; din naturalitate; se temea de realismul care nu convenea noii sale estetici.

Desenul realist, niciodată, nu va fi fotografie, deoarece fotografia există prin puncte, iar desenul, prin linie. Linia există înaintea cuvântului. În plan, linia se naște din intersecția a două planuri. Iar punctul, prin intersecția a două linii... Brâncuși nu desena fiindcă nu iubea matematica, dar se lăuda cu numărul magic, crezând că a descoperit secțiunea de aur. Nici vorbă de așa ceva, 1-2-4 fiind primii termeni al unui șir matematic.

Brâncuși este un sculptor cu totul special. Un filosof care în locul cuvântului a ales forma. Dar arta sculpturii nu poate exista numai prin simboluri, ea are nevoie de mișcare, de dezvoltare în spațiu. Artă lui Brâncuși nu poate exista la indigo...motiv pentru care arta sculpturii are puțini reprezentanți în secolul XX, aproape de loc în acest început de secol XXI, în timp ce urmași de-ai sculpturii lui Brâncuși sunt cu duiumul (zgâriațori de pietre)

Și ca să moară și capra vecinului, că a noastră a murit de mult, în Calea Eroilor (așa zisă, dar așa înfăptuită în 1938, la Tg Jiu), nu a scris o epopee a eroilor, ci una a gloriei deșarte a omenirii, care, iată este chiar filosofie! un monument colectiv, mai mult de atât, este o prezență vie printre realitățile noastre contemporane, problemele lumii, peste toate cele!...de asta credem, că nu sculptorii trebuie să-l aniverseze la 140 de ani de la naștere, ci arhitecții, artiștii și savanții care construiesc...pentru oameni! pentru omul mileniului III.

CODA. La Târgu Jiu vom avea de aface de acum înainte cu Ansamblul Monumental Constantin Brâncuși. Un monument al luminii, mi-nune a lumii! religie în mileniul III.

pcickirdan

ZILELE CONSTANTIN BRÂNCUȘI LA CRAIOVA

Duminică 20 martie 2016 o echipă de profesioniști în simțire artistică: muzică, poezie, sculptura lui Brâncuși, s-au reunit întruna din sălile elegante ale Muzeului de Artă din Craiova, chiar lângă sala care îl găzduiește pe Constantin Brâncuși (printre lucrări admirăm „Sărutul”-piatră, 1907, și „Domnișoara Pogany”-bronz, 1913) și l-au omagiat, anul acesta, 2016, 140 de ani de la naștere, așa cum, poate, nu l-a omagiat nimeni, niciodată! cu mult bun simț, fără ifose electorale, Craiova, rămânând și de această dată unul din centrele (orașe) culturale, de elită. „Zilele Constantin Brâncuși la Craiova” ediția a IV-a, în prima zi, 19 martie 2016, Simpozion organizat: de Uniunea Arhitecților din România-filiala euroregională S-V Oltenia, Asociația „Podul lui Apollodor”, Filarmonica și Muzeul de Artă, în care s-au aniversat „125 de ani de arhitectură românească”, „139 de ani Martha Bibescu”, „35 de ani Octav Doicescu”, „140 de ani Constantin Brâncuși”. A doua zi, 20 03 16, dimineața, la Muzeul de Artă a avut loc spectacolul „Aforismele-o metafizică sonoră” în care s-au desfășurat: Petre Cichirdan, Pavel Floresco, Ion Crețeanu, Cornel Popescu, Mircea Suchici, Cristian Ciomu, Ilinca Zamfir. De la ora 19, la Filarmonică, „Concert extraordinar pentru renașterea post-brâncușiană”: *Suita pentru violoncel solo* de Mircea Suchici în interpretare proprie și *Poeme de jazz acustic și electric* cu grupul „Opus 1,61”. În Holul Filarmonicii, Cenaclul „Constantin Brâncuși” a prezentat expoziția „Craiova în viziunea artiștilor plastici”; iar Casa de Modă „Ilinca Butucea” a prezentat parada „Culori de primăvară 2016”.

De zi! această duminică din 20 martie; la ora 10.30 intram cu mașina, pe lângă aeroportul craiovean, în această capitală a Olteniei, Bănia de altădată, când în Țara Românească aproape nimic nu exista, în afară de Râmnicul oltean și Oltul său, graniță imperială, prima, înainte de Severin... În dreapta întrezăream Fabrica de Avioane Craiova, loc în care mi-am început activitatea și am devenit inventator pe piese de avion; atunci, în 1978, am „sculptat” cu freza cu Comandă Numerică prima sculptură cibernetică, „Sfera”, cu *miniprocessor-postprocessor* propriu... Atât de puternic m-a emoționat, copleșit, această intrare în Noua Craiova încât a trebuit să opresc și să respir adânc de câteva ori...Nu-mi venea să-mi cred ochilor! Domnilor, Craiova a devenit cel mai frumos oraș al României, și merită pe

deplin titlul de capitală culturală europeană, merita...Am cotit la stânga, pe sub pasarelă, autostradă, iată, drum suspendat, și Muzeul de Artă m-a întâmpinat cu alura sa colosală, eu, un mic Nea Mărin, parcând în chiar curtea acestui uluitor palat demn de marii bani, între care cei din secolul XV și Mihai Viteazul, mai târziu, au pus capac întregii Europe! ultimul, ajungând să „bată cu tunurile” însuși Hotinul, cel care mai târziu avea să devină locul de naștere al lui Bogdan Petriceicu Hașdeu! Hotinul, gard în gard cu Polonia! ...Începe spectacolul! sortit să-l redescopere pe Brâncuși, altfel...Eu le propusesem: „Brâncuși arhitect și filosof mai mult decât sculptor”. Și fiindcă spectacolul se intitula „Aforismele-o metafizică sonoră” am vorbit de marele artist prin prisma cărții mele „Spiritul 21 și Aforismele lui Brâncuși” unde demonstrez că filosofia lui Brâncuși constă în opera sculpturală, monumentală, constă în cosmogonia vieții-pe care o respiră, fiurul ancestral al acestei vieți, opera sa monumentală, de la Tg Jiu, neavând limite în timp; este universală, minune a lumii, a luminii, ea, regăsindu-se, ca alură, ciclic, în diferitele perioade, pe o marjă determinată de 9000 de ani („Îndrăgostii de la Ain Sakhri, 9000 î.Hr, peștera Ain Sakhri-lângă Betleem, „Prințesa X de la Ocele Mari” (î.Hr), Coloana de pe ciobul dacic, „Sărutul” de pe Biserica Saint-Pierre d’Aulnay 1120-1140...). A cântat Ion Crețeanu, acompanindu-se de cobză, „Balada lui Constantin Brâncoveanu”, apoi a recitat. A cântat la caval, Cornel Popescu, o „Doină”, apoi au cântat împreună. O lucrare de George Enescu a interpretat, în stilu-i specific, Ilinca Zamfir, mezzo-voce, impresionând asistența prin arăbescurile tonale ale vocii sale cu timbru și de intensitate „tsunami”... Pavel Floresco și-a expus mai apoi concepția sa despre construcția „Coloanei Infinitului”, asociindu-i un „număr de aur” (noi, vâlcenii, susținem în continuare acoperirea-suflarea ei cu aur)...Iar Cristian Ciomu a interpretat compoziția proprie, la pian, „Coloana Infinitului”, o lucrare pe care, personal, am apreciat-o foarte mult, întrezărind, în sistemul sonor al pianului, însăși „Coloana Infinitului” de Constantin Brâncuși, momentul muzical respectiv, demonstrând că Cristian Ciomu are calități artistice în preajma sinestezicului între muzical și vizual...Da, exact ca în 1804, când Jean Paul Richter dorea, intuia, cea artă care să fie muzicală, plastică și poetică...Trebuie să recunoaștem, în ce privește alăturarea poetică vizală și muzicală, Cornel Popescu a improvizat la caval, sau mai

devereme a interpretat, în prozodia acestei însușiri, sinestezice. Tot în prozodia lucrării poetice a stat și „recitativul” meu extras din poemul (carte) „Odiseea Sărutului”, acele părți închinat

„Sărutului” lui Brâncuși, al lui Gustav Klimt, Rodin și sărutul dat morții în „Pieta Rondanini” de Michelangelo. Se atinge un moment culminant, din nou, când Mircea Suchici, imediat după lecturarea din poem, improvizează la violoncel, în fața celor prezenți, piesa căreia îi dă numele ... „Odiseea sărutului”. În final, dar ce final-în două părți-cu public și fără public; cei patru: Cristian Ciomu-pian, Cornel Popescu-caval, Ilinca Zamfir-mezzo vocal, Mircea Suchici-violoncel improvizează o piesă de jazz, în care cele trei instrumente și vocea umană se fac totuna, și sugerează infinitul-nedefinitul de maximă interferență și de maxim estetic, urmând ca, după plecarea publicului, Mircea Suchici la pian și Alina Dragomirescu, voce, să interfere pe muzica Mariei Tănase, „Cine iubește și lasă”...Așa se serbează și se comemorează marii oameni ai planetei, produsele lor, prin har artistic propriu, și contemporan, prin esențializarea profilului artistic sau științific al operei omului trecător, prin prezentul legat de bunăstarea proprie, față de trecutul model...

(A se urmări pe www.culturarsmundi.ro , Video Arhiva, fragmente din acest spectacol)

ODISEEA SĂRUTULUI

(Fragment)

Pieta
Rondanini

(...)
sărutul e universal
viață și moarte
sărutul lui Brâncuși
la fel
moarte și viață
doi se transformă într-unul
doi ochi
devin unul

mâine sărutul
viermelui
care primește
la sufletul său
dinamic și fără spirit
nisipul omului

care va deveni pește

sărutul dat mortului
acum în brațele iubirii
viului

și mai apoi
din nou om

Mendelev
se naște după Renaștere

ce aprigă-i
această ortodoxie
care naște
iată
fiorul invers sărutului

fiord

sărutul rece
din nou Pieta
lui Michelangelo
Buonarotti!

*
Sărutul de foc
învie
și se apropie
de secolul XX

la început mai cald
Sărutul lui Rodin

și teribil de cald
fierbinte
foc în Univers
sărutul Păsării de foc
fulgerând pământul
biciul lui Ilie
focul lui Stravinski
dans de foc

Sacre de Prientemps
Le Rossignol
izvor cu picur de rouă
sărutul privighetorii
nufărul
din lacul oglindă
albastrul din cer
și iarăși oglindă!

și ce sărut
plin de lumină
oglină culori
ne-a înfiorat
Sărutul lui Gustave
Klimt

*
Sărutul lui Brâncuși
conexiune
ou rezultat
din lumină!
așteptând fiorul
să-i dea energie!

odată sărutat
cum ai săruta
creștetul copilului drag
cu păr de mătase
oul se rupe în două
și uite așa
mereu
s-a născut Prometeu

Pasărea Infinitului
Coloana
cauză
scop și măsură
Masa Tăcerii
biserica
trup și seminție
altar
Poarta Sărutului
buze lipite
guri diferite
un ochi
și-o gură
mâini de legat
sărut de moarte și viață

Sărutul lui Brâncuși
sărut
și după moarte

sărut dat cerului
pasărea măiastră
sărut dat văzduhului
vestitului Cocoș

și noi
sărutul nostru
cei din mileniul trei
noi
cui dăruim sărutul?
...eu
sunt sărutul

sămânței
cu pământul umed
din apă de Olt
și unde
a răsărit
Biserica Sfinților Apostoli
sărut dat cerului
de toți copiii Versaiului
cu Simon Petru
strajă lângă
altar...
*
Și...
mai există
un sărut
în această
odisee a sărutului
sărutul gândului
ochilor și cuvântului
împreună

sărut dat omului
și naturii sale
toate împreună
și care l-au adus aici
în mileniul trei
în pragul fără prag
al celor șapte
mii de ani
...lumină.

În 1966, acum 50 de ani, începeau lucrările pe șantierele Lotrului. În 1972 se punea în funcțiune primul hidrogenerator de mare putere (170 MW), în central subterană a Ciungetului. În 1976 toată capacitatea instalată a centralei- 510 MW, era dată în exploatare. La realizarea Amenajării hidroenergetice „Lotru” au fost antrenați, cu diverse rosturi (proiectanți, constructori, realizatori de echipamente electro-mecanice și de automatizări, finanțisti etc.) oameni de toate profesiile, și toate competențele. Câteva zeci de mii de oameni, cu locurile de muncă prin toată țara, alături de șantiștii care împăziseră zona montană dintre Olt și Jiu, au fost părtași la edificarea unui lucru făcut să dureze. Cu ocazia jubileului unui început fecund... risipim aici câteva vorbe de recunoștință, amintindu-ne că am pus și noi 20 de ani de viață, dintre cei mai frumoși, lângă această inimă a României: Hidrocentrala LOTRU.

Amintiri din... „miezul unui ev aprins”

A fost o vreme când timpul se măsoară în metri cubi de beton pus în corpul barajelor. Ritmurile de înaintare în subterana cale a construcției socialismului multilateral dezvoltat - în utopica luptă a omului demiurg ce înfrânge natura, supunând-o nietzschenian (după cum credeau vremurile atee ce îl duseră pe Dumnezeu prin exilul siberian!), erau evaluate în metri liniari străpuși într-o lună de zile, încununând mineriadele pașnice prin granitul munților. Creșteau lucrurile făcute de oameni ca Feții Frumoși din povești, aici fiind realitățile minunate, aievea și azi, după cum se arată siluetele de beton, ducând în spate imensele oglinzi de ceruri străvezii, ori palatele luminate feeric ascunse în fundul pământului; acestea, și multe altele, cu rosturile lor greu de înțeles fără o inițiere specială. Este cu adevărat o minune tehnică, irepetabilă și de aceea unică: Amenajarea Hidroenergetică a râului Lotru. Complexitatea proiectului este uriașă. Ceea ce s-a pus în operă în țara noastră, pe Valea Lotrului, dar și pe râurile învecinate din arealul dintre Olt și Jiu al Carpaților Meridionali, se situează printre marile realizări planetare. Câteva date ne pot edifica: amenajarea are o cuprindere pe o arie desfășurată de cca. opt mii de Km.2; un sistem de galerii de transport subteran al apelor care are o lungimea însumată comparabilă distanței, dintre Rm. Vâlcea-București; a șapte baraje de diverse tipuri între care cel de la Vidra cu o înălțime de 121 de metri; două centrale subterane. Acestea permit realizarea unei rezerve posibile de apă de cca. patru miliarde de litri de apă (câte 0,7 litrii pentru fiecare cetățean al planetei); realizarea unei posibile producții de energie electrică de cca. un miliard și jumătate de kilowați-ore anual, în condițiile unei hidraulicități normale, la care s-ar adăuga multe alte servicii necesare funcționării Sistemului electroenergetic național în deplină siguranță. Aici se arată, succint realitatea desprinsă din aparenta minune, pentru că rare sunt momentele când ceea ce visăm poate deveni aievea. Acum o jumătate de secol, ca o aliniere a celor prielnice, a fost posibil!

A mai fost un furnicar de oameni sincronizați, ca niște albine lucrătoare, care trudea neobosit într-un anonim, amintind de constructorii marilor piramide - să ne raportăm la minunile lumii vechi! Timpul faptei, cu măsurătorile lui speciale și cu planurile naționale, exprimând o voință demiurgică fermă și un entuziasm al creației - care nu trebuie dus, întotdeauna, în etichetările propagandelor doctrinare! - își scria cronică în lucrurile ei durabile. Faptele aveau și o cadență a reflectării lor în cotidian, prin reporterii vremii. Au fost mulți oameni dăruți științei reportajului și cu menirea să dea o minimă recompensă morală celor harnici și devotați muncii lor, trăind, în entuziasmul indus: realismul socialist. Ziarele locale ale vremii își aveau reporterii de șantier care trăiau șantierul cu forfota lui întreagă. „Lumina de pe Lotru”, „Secera și Ciocanul”, „Orizont”, mai târziu, „Curierul de Vâlcea” aduceau vești, cu ardere rapidă despre oamenii și isprăvile lor. Apoi s-au aliniat și scriitorii care și-au zis să lase mărturie-testament și așa au apărut cărțile de reportaj. Ilie Purcaru (Țara Loviștei), Doru Moțoc (Undeva, o lumină), Ioan Barbu ș.a În trecere avem poeme de la mulți alți autori, individual, și în antologii diverse (George Țârnea, George Achim, Felix Sima, Lucian Avramescu, Petre Dinulică, Gheorghe Stănescu, Mircea Cavadia, Gheorghe Bogorodea ș.a. Scrierile monografice apărute recent, pentru localitățile lotrene: Voineasa, Mălaia, Brezoi nu au putut ocoli transformarea unei realități, venită din vechimea cu păstori și exploatarea pădurilor (cu plutărit, cu mocăniță, dar și cu modernele camioane, mai târziu.), să nu observe asaltul valorificării potențialului hidroenergetic, ori, mai nou, oportunitățile turismului. Se cuvine să menționăm aici numele acestora: Gheorghe Ploaie, Petria Dobrin, Gheorghe Stanciu, Petre Barbașu, Mircea Cavadia, Nicolae Moga, Gelu Efrim, Costea Marinou, Gheorghe Simeanu etc.

În această trecere în revistă scoatem în evidență și un autor special: Viorel Popescu. La distanța unui jubileu (cincizeci de ani!), de la începutul lucrărilor pe marele șantier al Lotrului (1966!) tânărul reporter al aceluși început revine cu reportajele de atunci, și vrea să le pună într-o nouă carte. Aducerea aminte și asumarea unei misii

civice îi dăduse ghes autorului nostrum, încă din 2013, să ne reamintească despre o vreme cu eroism și entuziasm, departe de spiritul de azi. Atunci s-a arătat... „Martor la o epopee”. Ne mărturisese, iar acum vrea să ne reamintească cum a trăit mai mult de o mie de zile printre oamenii șantierului lotrean. Am putea parafraza aici despre cele... o mie și una de ... zile, pentru că slujea pe atunci la „Lumina de pe Lotru”. Revenirea la vremea începutului, cu nostalgia întreagă, dar și cu evaluarea lucidă a înțeleptului, trecut prin multe, este benefică scrierii unei istorii care riscă să-și piardă reperele. Anonimul minunii, să poată rămâne inexplicabilă, are totuși nevoie de provocarea simbolului, măcar atât cât să respectăm lucrul unei generații, câștigată pentru marile însemne ale timpului. Într-o lucrare omagială: „Hidrocentrala Lotru- 40 de ani de la începerea lucrărilor”, Ed. CONPHYS, Rm.Vâlcea, 2007, cu un conținut ceva mai specializat domeniului tehnic, încercam împre-

ună cu mai mulți colaboratori să reconstituim un tablou al făptuirilor, ca pe o recuperare posibilă a participanților la realizarea efectivă a proiectului. Să consemnăm măcar o listă a... eroilor, oameni obișnuiți care nu știau că fac o anume istorie. Într-o înșiruire-pomelnic voiam să putem legitima mândria urmașilor în spusa, care te-ar mai ține legat de faptele mari: și tata/mama, poate bunicul, poate unchiul au lucrat la Lotru! Dar efortul nostru n-a putut fi dus la capăt. Am recuperat, nu fără eforturi deosebite, doar cca. cinci mii de nume din cele probabil mai mult de zece mii. Credem că recuperarea, în conti-nuare, poate fi o dovadă de respect și mulțumire a noastră pentru sfințele lor daruri lăsate să ne slujească viața.

Viorel Popescu își asumă o datorie de onoare și ne vorbește, prin vorbele demult teaurizate în cronică de ziar despre clocotul altei vremi. O face provocând mirarea celor ce văd lucrurile, când majoritatea eroilor vor fi plecat... peste culmile cu vămi. Da, generațiile dinainte știau să facă repede și bine lucrurile, care iată, dăinuie de o jumătate de veac și se află încă tinere în peisajul vindecat de rănile facerii. Simpla constatare că avem puterea să facem lucruri trainice și de mare tehnicitate ne poate readuce în matca firescului după orice rătăcire, cu condiția să nu uităm marile isprăvi și modul în care ni le asumam. Reportajele sale, le numeam cândva, în spiritul heiodian : „munci și zile”, au prospețimea reactualizată și o artă a portretizării eroilor, fiecare priceput la ceva anume. Aerul timpului... cu plan, întrecere socialistă, mândria panoului de onoare este consonant acelei vremi când totul se măsoară în metri cubi, metri liniari, zile înainte de termen... O tempora, o mores! Azi regula este întârzierea sistematică, returnarea banilor pentru nerespectarea termenelor, refacerea lucrărilor recepționate deja, dar dovedite, repede, prost făcute! Este util exemplul, dat de cartea promisă, căruia îi mai putem adăuga, din vremea când altfel se scria o epopee: Transfăgărașanul, Canalul Dunăre-Marea Neagră, Hidocentrala cu sistemul de navigație înglobat, de la Porțile de Fier, amenajarea Bistriței, Argeșului și câte alte cetăți ale oțelului, chimiei. Nu tângim după numitele... perioade revoluate cum există tentația propagandelor de un anume fel care identifică numai... punctele slabe ale unei economii care... prea duduia și ajunsese, după spusa pseudo-vizionară: un morman de fiare vechi. Nu avem voie să uităm cine am fost, cine suntem, cu bunele și relele noastre! Apoi, în acest spirit al autocunoașterii, să ne punem întrebarea: ce lucruri notabile am mai făptuit în ultimul sfert de veac? Vom constata prețul plătit unei transformări radicale a sistemului nostru economico-social. Că încă trăim într-o zestre moștenită de care trebuie să avem grijă, ca de ochii din cap. Iubind aceste minuni - aici se poate vorbi de viziunea unei dezvoltări durabile, de grija pentru generațiile următoare!- vom fi mai responsabili cu păstrarea lor peste generații și apoi, la vreun nou moment prielnic, se va redeștepta românul din somnu-i prea molatic și se va reapa de trebile importante, încă în mare așteptare. Autorul, la jubileul nașterii șantierului hidrocentralei Lotru, aduce un omagiu, ca un avertisment, document peste timp să nu uităm că dacă s-a putut cândva, trebuie să se poată și în continuare. Remarcând noblețea gestului - costisitor pentru orice pensionar!- trebuie să ne plecăm cu respect în fața unei conștiințe civice, din ce în ce mai rare, în frământata-ne vânătoare de vânt!

M. SPORIȘ

România s-a poziționat permanent între cele două culturi europene, a Orientului și a Occidentului, geografic, fiind între ele, iată, chiar pe graniță; și spiritual fiind mai mult decât pe graniță, intelectualitatea românească, încă din secolul XIX, începuturile lui, Petrache Poenaru, făcând din școala urmată în occident o lege a pământului; și având obligația, cei care plecau la studii, să se întoarcă înapoi și să răspândească această nestemată lumină ca învățătură pentru poporul lor. De-a lungul sec. XIX, dar și prima jumătate a secolului XX, această opțiune a continuat, pentru ca în ultimul deceniu al primei jumătăți de secol XX, cutuma întoarcerii în patrie să dispară, patria, nemaifiind un bun al tuturor, patria română, trebuind a fi împărțită, frățeste, cu patria sovietică. Astăzi, mai mult ca oricând, întreaga suflare românească, adevărată, intelectuală și patriotică în sensul de obârșie, nepolitizată, caută să-și afirme din nou profilul pro occidental desigur, ținând cont de cultura colosală rusă a răsăritului european, mai mult, ca la începutul sec. XX să fie extinsă către Extremul Orient, India și Asia Mică... Nici o cultură a omenirii de astăzi, de asemenea, nu poate neglija cultura arabă! Iată, din nou, în această metropolă a producției și a muncii, postbelică, orașul Pitești, oameni de cultură români și de aiurea, adevărați, nu făcuți pe genunchi în întunericul postrevoluționar al anilor numărați încoace din anul 1989, editori de publicații din țară și străinătate s-au întâlnit în 25 martie 2016 la Biblioteca Județeană din Pitești pentru a discuta despre această problemă care ne place; cum și unde se află România între Occident și Orient?...Contextul actual este mult mai dur ca în alte dăți dat fiind faptul că pe Internet se duce o luptă aprigă între diferiții actori ai comentariului politic, privind posibila împărțire a sferelor de influență culturală în această lume, România, riscând, nici măcar să fie băgată în seamă. Și legile care s-au dat în ultimul deceniu, în țara noastră, stimulează monopolul de breaslă (Legea monumentului de for public), reduce importanța Învățământului și Instrucției Publice prin Legea Educației care șterge aproape tot din viața și libertatea naturală a omului, acesta, devenind un fel de “arte-facte” social; scot din circuitul cultural real, popular, concurența liberă între artiști, fiind conservate uimitor de bine uniunile de creație înființate în 1949; sunt interzise personalități care au activat, chiar și tangențial, în organizații interbelice anticomuniste și antisemite...Astăzi, în secolul XXI, chiar dacă pe ascuns (Internet) se încearcă provocări antisemite, pe față antiislamice, nu credem că există în realitate un om de cultură cu scaun la cap care să fie antisemit, antiislamist, deoarece religia creștină, însăși, și cea islamică, își declină existența prin Biblie !...și sunt de origine iudaică; întreaga suflare mondială, recunoscându-i pe Avraam, pe Isaac și pe Ismael, pe Israel-Cel care s-a luptat cu Domnul (Iacov, fiul lui Isaac) fiind la baza civilizației întregii lumi indo europene și islamice; fiind la originea celor douăsprezece seminții care au format populația pământului...Desigur, ne cunoaștem limitele, Extremul Orient și Americile, politic și administrativ fiind descoperite de europeni în mileniul II d.H.

Simpozionul a avut loc pe 25 martie la Pitești, la Biblioteca Județeană Argeș, organizat de Editura “Zodia Fecioarei”, Pitești, în coordonarea doamnelor Mona Maria Vâlceanu și Gabriela Nicoleta Georgescu; și s-a bucurat de o participare numeroasă, internă și internațională, aducând în conferințiere, cum spuneam, cunoscuți oameni de cultură: Mihai Popa, director Editura Academiei Române; Ion Pătrașcu, diplomat; Mihai Neagu Basarab, director ICR din Freiburg; Mihai Diaconescu, profesor universitar; Raymond Clarinard, redactor șef “Courrier international”-Paris; Florea Firan, director Editura “Scrisul Românesc”; Ilie Popa, Fundația Memoria, Argeș; Florentin Popescu, redactor șef revista “Bucureștiul literar și artistic”, Nae Georgescu, critic literar; Aureliu Goci, critic literar; Doina Rizea, Casa Editorială “Floare albastră”, București; C. Roșu, director Editura “Beta”, București; Ioan Barbu, director Editura “Antim Ivireanul”, Râmnicu Vâlcea; Ion C. Ștefan, director Editura “Arefana” București; Petre Cichirdan, director revista “Cultura vâlceană”; Virgil Diaconu, director revista “Cafeneaua literară”, Pitești; Simona Fusaru, secretar redacție revista “Argeș”, Pitești; Ion Mocioi, Sorin Buliga, Centrul Cultural “Constantin Brâncuși”, Tg Jiu; Ștefan Stăiculescu, Mihai Sporiș, Gheorghe Cărbunescu, Forumul Cultural al Râmnicului; ... În www.culturaarsumundi.ro, Arhiva Video găsiți intervențiile câtorva dintre participanți. În continuare prezentăm lucrarea pregătită de subsemnatul pentru sim-

ÎNTRE ORIENT ȘI OCCIDENT

pozion, o reluare a articolului publicat în 2007, în revista « Povestea vorbeii nr 3,4,5 », o traducere din limba italiană a articolului publicat de Franco Volpi în « La Republica » cu ocazia împlinirii unui secol de la nașterea celebrului nostru filosof, Mircea Eliade: « Il Genio ». Iată, în 2007, celebrul filosof italian Franco Volpi (1952-2009) încredința, unei reviste vâlcene, varianta necenzurată (mențiunea autorului italian) a articolului său « Il Genio » publicat în presa italiană și tradus de noi...confirmând că România era pe harta lumii în spațiul occidental atât în interbelic, cât și în 2007...Mircea Eliade fiind supranumit, « Genialul »!... (La editura Intol Press se află originalul transmis de Franco Volpi).

Mircea Eliade, geniul

Franco VOLPI (1952-2009)
(Traducere din limba italiană de Petre Cichirdan)

Pe 13 martie, acum o sută de ani, la București, se naștea Mircea Eliade. În copilărie părinții i-au sărbătorit ziua pe 9 martie. Numele său de botez nu îi corespundea nici unul din numele sfinților cuprinși în calendarul ortodox, motiv pentru care familia a decis să-i serbeze ziua pe 9, dată la care au fost omorâți cei «40 Mucenici», la Sevastia, în cadrul persecuțiilor creștinilor din timpul împăratului roman Licinius.

Preocupat de mit și de religii, expert în yoga și șamanism, în ocultism și ezoterism, romancier fecund, eseist de mare erudiție și exprimându-se în 8 limbi, Eliade a fost una dintre cele mai pătrunzătoare și versatile inteligențe ale secolului XX. Dar inteligența este un dar al invidiei, un dar otrăvit: granița care o separă de obtuzitate este mobilă.

« Ce om extraordinar sunt », nota intelectualul de 34 ani în « Jurnalul din Portugalia », ineditul jurnal al celor cinci ani, din 1941 până în 1945, petrecuți în calitate de consilier cultural al ambasadei române din Lisabona. Tânărul Eliade, în epocă, încă necunoscut marelui public european, își petrece parte din zile recitind cele câteva pagini și nu uită să se compare cu marii scriitori ai vremurilor: « Capacitatea mea de înțelegere și observare a tot ce ține de sfera culturală este nelimitată...Nu cred să se mai fi întâlnit vreodată un geniu atât de complex. Oricum ar fi, orizonturile mele intelectuale sunt mult mai vaste decât cele ale lui Goethe ». La 15 iulie 1943 nota cu o inefabilă dezinvoltură: « Îmi dau seama că după Eminescu (poetul național al românilor) rasa noastră nu a mai cunoscut vreodată o personalitate atât de complexă, atât de puternică și atât de dotată ca a mea ».

Jurnalul intim, integral, va fi desecretizat doar în 2018, dar toată lumea știe că autocritica nu își va fi găsit locul în vastul său repertoriu. Nici că el s-ar fi vindecat vreodată de megalomania care în mod evident l-a afectat. Încă din copilărie s-a apucat să-și modeleze propriul eu. La 14 ani avea deja publicată prima sa povestire: Cum am descoperit piatra filozofală. Îi urmează Romanul adolescentului miop (1923) în care, aproape în umilință, își descoperă propria sexualitate.

Câțiva ani după, în Gaudeamus (1928), intră în scenă feminitatea și iubirea, și pentru înțelegerea conceptului de « virilitate » apelează la adoratul Papini, autorul cărții intitulată « Maschilita ». Eul său este superalimentat de ambiție și de o « religie a voinței » sub forma abstenenței și disciplinei (își limita somnul la 5 ore pe zi pentru a avea cât mai mult timp de studiu).

Înscriindu-se în 1925 la Facultatea de Litere și Filozofie în cadrul Universității din București, se distinge repede ca lider al tinerei « Generații », un grup de intelectuali anticonformiști care aspiră la renovarea tradiției românești. Între acești « latini ai orientului » îi găsim pe Cioran (care în 1986 îi va dedica unul din superbele sale « Exercices d'admiration »), Ionescu, Constantin Noica și, deasupra tuturor, Mihail Sebastian, un evreu foarte apropiat.

În 1927 și 1928 vizitează Italia având în spate o serie de lecturi rapace care dau aripi pasiunii lui pentru cultura noastră (documentată exhaustiv de Roberto Scagno prin editura Jaca Book). Total influențat de Papini și Evola, la cererea lor, va scrie un text, «Faptul magic», care s-a pierdut. După susținerea licenței cu Filozofia italiană de la Marsilio Ficino la Giordano Bruno, către sfârșitul anului 1928, pleacă pentru prima dată în India unde va studia filozofia orientală cu Surendranath Dasgupta. Acolo va rămâne până în decembrie 1931, învățând sanscrita și adunând materiale, cunoștințe și experiențe care îl vor influența profund. « În India am descoperit ceea ce ulterior am numit «religia cos-

mică» » va scrie mai târziu. Există și o istorie de dragoste cu Maitreyi, fata lui Dasgupta în casa căruia, la Calcutta, locuia. Fata este protagonista romanului omonim pe care Eliade îl va publica în România în 1933. Va fi un mare succes, care va face din Maitreyi un simbol al imaginarului român.

Deteriorându-se relațiile cu Dasgupta, călătorește în Himalaya apuseană unde locuiește în așramul lui Shivananda și se inițiază în yoga. În același timp lucrează la teza de doctorat pe care o va susține la București în 1933 și care va fi publicată la Paris în 1936 cu titlul « Yoga », studiu despre mistica indiană. O carte importantă, care îl va lansa ca autor al cultului, atunci când practica yoga se răspândea în occident.

Din 1933 și până în 1940 îl întâlnim, din nou, la București ca asistent al lui Nae Ionescu, legendarul maestru al tinerei Generații alături de Garda de Fier, organizație de extremă dreaptă condusă de Codreanu. Acesta era convins, între altele, că evreii conspiraseră pentru fondarea unei noi Palestine între Marea Baltică și Marea Neagră, iar adjunctul său, Ion Moța, tradusese în românește Protocoalele înțelepților din Sion. Eliade nu a agreat antisemitismul, dar, în epocă, s-a lăsat pătruns de el. Jurnalul pe care prietenul Sebastian, evreu, îl ține între 1935 și 1944, și publicat în 1996, dezvăluie regretul pentru răcirea relațiilor dintre ei, pentru comportamentul ambiguu al lui Eliade. Care este tot mai aproape de cărțile sale: publică diferite eseuri (între care Oceanografia și Mitul reintegrării), romane (între care Întoarcerea din paradis, Lumina care se stinge, și două volume Huliganii, o importantă revistă de studii mitologice, Zalmoxis, care atrage atenția lui Carl Schmit și Ernst Junger.

La sfârșitul războiului se mută la Paris unde, ajutat de Dumezil, predă la Școala de Înalte Studii. Tratatul de istoria religiilor (1949) îl va consacra pe plan mondial, ca fiind cel mai mare cercetător al fenomenului religios. Ostil metodei pozitivistice și istorice, Eliade reia perspectiva deschisă de Rudolf Otto și dezvoltă un studiu comparativ al sacralului și al manifestărilor sale, « ierofania ». Aceasta nu este o istorie, ci mai degrabă o morfologie a sacralului, ale cărui forme apar și se repetă în timp, cu serbări, și în spațiu cu «centre ale lumii >>, ritualizând mituri primordiale. Pentru el mitul nu este de loc arhaic și nici în afara jocului. Da, el se ascunde mai curând în interstițiile modernității, unde se pune problema de a fi descoperit; împotriva presupusei superiorități a omului modern față de cel « primitiv ».

În 1950 este invitat de C. G. Jung la reuniunea « Eranos » la Ascona. În 1956 trece oceanul pentru a preda la Divinity School din Chicago, unde rămâne până la moarte (survenită la 22 aprilie 1986 datorită unui icter). Din 1960 și până în 1972 conduce împreună cu Ernst Junger o extraordinară revistă de istoria religiilor, Antaios. În același timp publică într-un ritm ieșit din comun o infinitate de lucrări, culminând cu Istoria credințelor și ideilor religioase (1976-1983). Este și candidat al premiului Nobel pentru literatură.

Cu toate acestea, un detaliu îi umbrește apoteoza, schițând asupra sa o alură defăimătoare. Unul dintre acele detalii în care – teoretiza Aby Warburg – câteodată se ascunde bunul Dumnezeu. Un detaliu biografic, asupra căruia inteligența sa se împotmolește și se prăbușește în obtuzitate.

În 1972 istoricul Theodor Lavi (pseudonimul lui Lowenstein), în baza jurnalului încă inedit a lui Sebastian și a altor mărturii, descoperite în Toladot, o minusculă revistă a emigrației române din Israel, scrie că și Eliade, ca și Ionescu, maestrul său, ca și Cioran, a fost alături de Garda de Fier. Eliade nu răspunde la acuzații, caută să se debaraseze de trecut precum un șarpe care își leapădă pielea. Dar știrea face înconjurul lumii, în Italia fiind preluată de Furio Jesi. O călătorie la Ierusalim în primăvara lui 1973 a trebuit să fie anulată în extremis, din jenă față de prietenul Gershom Scholem. În însemnările sale, liniște.

Din acel moment Eliade își folosește inteligența pentru a ascunde și uita trecutul. Caută să se acopere, să se înconjoare de prieteni insuspectabili, ca Paul Ricoeur și scriitorul evreu Saul Bellow. Ultimul devine intimul său, dar în romanul « Ravelstein » descrie îndoiala care îl chinuia. Protagonistul, alias Allan Bloom, este pus în gardă de narator despre prietenul său Radu Griegulescu, alias Eliade, « mic și chel », abil strateg în disimulare: « codul manierelor, omagieri, eleganța florii de trandafir, plecăciuni și sărutări de mână ». A fost « un discipol al lui Nae Ionescu care a fondat Garda de Fier », în realitate, un « Jew hater » care denunța « sifilismul ebraic care contamina rafinata civilizație balcanică », « modalitatea » pentru « revenirea la virginitate ». Patima suspectării nu-l va împiedica pe Bellow să participe la funeraliile lui Eliade și să-și exprime durerea și compasiunea.

SIMPOZION INTERNAȚIONAL

Este dificil a judeca cazul Eliade. Cum dificil este să judecăm cazul lui Heidegger, Carl Schmit sau Celine. Sigur, opera lor nu va putea niciodată să fie cunoscută doar în cheia științifică sau literară, separând-o de biografie. Cu toate acestea, viața lor obișnuită nu poate umbri măreția operei create. Ne întrebăm: de ce in-

telectuali de asemenea statură s-au încăpățânat să nu-și dezvăluie trecutul? Adevărul este că oamenii sunt mult mai puțin egali în cazul celor care se declară, și mult mai mult în cazul celor care gândesc acest lucru.

Probabil această înțelepciune a fost cea care l-a făcut până și pe regizorul Francis Coppola să-i aducă un omagiu lui Eliade. Noul său film, « Youth without youth », are ca punct de plecare

omonima povestirea a lui Eliade (Tinerețe fără tinerețe): un profesor de șaptezeci de ani, atins de un fulger, devine mai tânăr, atrăgând atenția serviciilor secrete. Ca să scape, profesorul trebuie să traverseze mai multe țări până în India...

Chiar și acest unic noroc este un detaliu în care se ascunde bunul Dumnezeu, și ne avertizează că opera lui Eliade rămâne un capitol de neocolit al istoriei intelectualității secolului XX, unul obligatoriu pentru a înțelege convulsiile acestuia. (Septembrie, 2007).

Simion PETRE

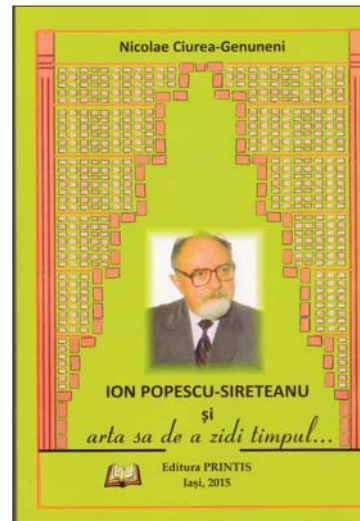
NICOLAE CIUREA GENUNENI: „ION POPESCU-SIRETEANU ȘI ARTA SA DE A ZIDI TIMPUL”

Desigur, nimic nu întrece în frumusețe această metaforă, „A zidi timpul”, a-l materializa, a-i da dimensiune prin creație-operă de orice fel, sau, cum spuneam și noi cândva-unde-va, „opera de artă oprește timpul” și se opune implacabilei sale curgeri... Ion Popescu-Sireteanu este savant al limbii române și scriitor, din Bucovina, și Nicolae Ciurea Genuneni este autorul acestei cărți tipărită la Iași, la Editura Printis în 2015. Ne spune, în „Cuvânt înainte”, N. Ciurea: „Aveam să descopăr un cârturar bogat, foarte bogat..., un cârturar îmbogățit de pe urma unei mori cu valțuri multe ce macină timp și cuvinte. O moară invizibilă, ascunsă în sufletul său de măcinător neadormit cvare a supravegheat până la cei 80 de ani de viață și mai continuă să supravegheze produsele finite ale măcinășului.” Intrând în conținut observăm una dintre însușirile specifice lui Popescu Sireteanu „existența unei simbioze perfecte între arta cercetării interdisciplinare și cea a înobilării cuvintelor cu multiplele lor sensuri și frumuseți-acestea (din urmă), constituind, de fapt, pilonii de bază ai autorului în strădania sa de a zidi timpul..., timpul nostru istoric dinspre obârșii și contemporaneitate...” Pentru cine nu cunoaște, Popescu-Sireteanu a fost „arheolog cultural”, etnolog, lingvist, folclorist, critic literar, eseist, prozator, poet și „cetățean patriot” și care s-a născut în cartierul Mânăstioara, orașul Siret, în Bucovina. Are optzeci de ani și a fost profesor universitar doctor la Universitatea din Iași. În 1993 Academicianul Eugen Simion i-a înmănat Diploma de premiant al Academiei Române pentru lucrarea „Tezaur toponimic al României. Moldova. vol. I.” Este „un foarte hotărât, credincios și neobosit călător, cu pașii și cu gândurile, cu fapta și simțirea spre nesecatele izvoare ale sufletului său: limba română, pământul sau țărâna strămoșească, vatra părintească, rădăcinile neamului său-sângele, mama, tata, moșii, strămoșii, Bucovina-mamă, Moldova și Patria-mamă...”

N. Ciurea Genuneni (iată: Nicolae Ciurea din Genuneni și Ion Popescu din Siret-Sireteanu-discipol și profesor-cu numele localității împrumutat) ne spune că „aproape întreaga operă a cârturarului este stăpânită, în permanență de un puternic cult al

obârșiei, îngemănat, (...) cu cel al pământului...” și începe să enumere cuvintele „cheie” așa cum le-a definit Ion Popescu-Sireteanu. Iată pe scurt exegeza savantului la cuvântul „casă”... Spunem și noi ca preambul, casa în care te-ai născut și ți-ai trăit copilăria, tinerețea, este prezentă permanentă, chinuitoare uneori, în visurile dinspre apusul vieții...sau, cum spune scriitorul vâlcean Gogu Rusu este (pământul de sub ea) sarea pământului! În cartea lui Nicolae Ciurea despre exegezele lui Ion Popescu Sireteanu „Casa este limanul unde cauți popas și odihnă atunci când vânturile ți-au sfărâmat corabia, este insula de lumină când noaptea băntuie întregul cuprins, este punctul de sprijin al celui învins (ne amintim cum Ștefan cel Mare se întoarce rănit la casa mumei sale n.n) în luptă și apa vie a celui istovit de puteri, este dragostea la care te întorci întotdeauna cu emoție și cu gândul cel mai curat. ...este tabla de legi pe care o cinstești oriunde...” Într-un fragment următor observăm vocația poetică a subiectului... „Iarba de-acasă/ E numai mătăasă.../ Mă plec s-o mângâi./ Umblu prin rouă/ Zorii mi-s căpătâi./ Lumina mă plouă./ E luni dimineață.../ Ziua stă să coboare.../ Mă uit, mă tot uit./ Grădina-i toată-n picioare.../ Flori albe/ Flori roșii/ Se strâng în salbe./ Cântă cocoșii.../ Iarba de-acasă/ E numai mătăasă./ Timpul trece tiptil./ Sunt iar, sunt iarăși copil.”

Cartea este inteligent structurată, construită pe o serie de cuvinte obișnuite, simple, dar sacre pentru fiecare: casă, acasă, vatră, pământ, sătean, bătrân, țărână, blestem, moarte, pământ...Țară, și, care, toate, au constituit preocupări ale lingvistului, exegeze, care, merg la sufletul cititorului, impun adnotări, remarci personale. Numai „...vatra îți dă dreptul să fii al cuiva”; „...moartea fură și pământul ascunde”; „...pământul este cel mai credincios, că te păstrează în veci”; „...pământul este sanctuarul în care zac moșii și strămoșii noștri”... Și, iată, cartea ne invită la

reflecții; ne amintim și noi, cum am fost în Basarabia, și, trecând abia granița pe podul de peste Prut, de la Rădăuții de Prut, am simțit că mirosul ne era de aici, de parcă cunoșteam locurile, mirosea a părinți, dar casa nu ne era aici! Casa ne rămăsese pe malul Oltului, mai jos de Cozia, în „Vresaiul” rămnicean, cu tău și valuri, și izvor pe Olt; cu insulă și miros de multă apă, și răchită...și de plută. De asta considerăm noi că actul nașterii nu este important prin mama din care te naști, ci de unde, din ce pământ te tragi, ce sare a pământului ai lins, când ai fost mic...

O carte pe care o considerăm frumoasă și instructivă și care ne prezintă un Nicolae Ciurea, nou, aflat într-o stare de efervescență creativă, eclatantă și care imprimă scrierii sale, ca și

subiectul său-lingvistul artist, neîngrădirea între istoric și poet, stilul său fiind subtil amestecat în poezie și eseu literar, cu mult mai mult peste monografie...O „cärticică” (vizând dimensiunea efectivă)! ca să fiu în ton cu alt bucovinean, care iubea diminutivele, Leca Morariu, despre o personalitate impunătoare din cultura românească și care ne arată cât de constantă este această cultură, și limbă, în întreg spațiul dintre Nistru și Tisa, dintre aceasta și Dunăre, și Marea Neagră. Am arătat cu altă ocazie colaborarea dintre Leca Morariu și folcloriștii olteni din perioada imediat următoare Primului Război Mondial; dar și ca să-i facem plăcere autorului, care este până în prezent cel mai cunoscut exeget al profesorului emerit Traian Cantemir, bucovinean și el, dar și discipol al celui mai mare violoncelist pe care l-a avut Râmnicul, profesorul universitar și membru corespondent al Academiei Române, Leca Morariu!

P. CICHIRDAN

ISTORIA TIPARULUI

Arhim. Veniamin MICLE
Petre CICHIRDAN

-V-

PRIMA TIPOGRAFIE ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC

Petre CICHIRDAN: - Există o exagerare, în general locală, în a remarca ca valoare doar, dacă există confirmare de la capitală sau din străinătate. Aici există un mare pericol. Dacă de la București obții foarte greu confirmare, și aici există un sămbure de adevăr care derivă din multitudinea de comparații, nu la fel se poate spune despre confirmarea internațională, care, de multe ori este o caecalma... Exteriorul nu are de unde să știe care este nivelul nostru calitativ, comparat. De aceea, după revoluție, mai ales în domeniile inofensive: cultură (folclor, sat românesc, țărânul român...) artă, literatură, străinii și-au dovedit ingrata contribuție, slăbiciune (față de comunism), apreciind doar produsele recomandate de Uniunile de Creație dinainte (pe care, pe cele comuniste, le-au considerat mai mult decât serioase, apreciind școala comunistă - cum de altfel a și fost), numai că, după revoluție, aceste produse s-au diluat în ploaia de interese, meschine, facultățile de artă crescând, numărul de artiști la fel, și exigența scăzând, întreaga activitate din domeniu fiind mai mult electorală (produsul artistic înainte de 1989 părea ceva tabu, de neatins!!! în suferință)...în timp ce școlile de meserii și facultățile tehnice au scăzut. Să nu uităm exclamația Sandei Țăranu, celebra prezentatoare de televiziune, de două ore, 1987-1989, de la TVR, în 23 decembrie 1989, care suna cam așa: „Vai, Doamne, cât de dor mi-a fost de oamenii bărboși” - aluzie la actorii care nu aveau voie să-și lase barbă decât dacă trebuia să aibă barbă, într-un rol! A urmat anul 1989 un val de deplasări în străinătate, în domeniul artisticului, în situații de mână a doua, expoziții personale și de grup, de la care artiștii se întorceau foarte lăudăroși și ocupau

posturile la care nici nu visaseră vreodată; locuri și șefi în uniunile de creație, în presă, în Asociații așa numite (desigur mai târziu) „de interes public”. La Paris, în 1990, iunie-iulie, într-un magazin, când i-am spus unui vânzător că sunt din România, cred că mă putea vinde pe sume mari de bani! Din păcate, cutuma care se stabilea atunci pentru personalități-valori mai de Doamne ajută-se manifestă astăzi pentru valori complet nule!

Arhim. Veniamin MICLE: - Unii cercetători au ajuns la concluzia că nu ar fi existat la începutul secolului al XVI-lea o tipografie în Țara Românească, încercând să demonstreze că, în afară de Cracovia și Veneția, nu au funcționat alte tipografii slavone. De fapt, această gândire negativă se regăsește de multe ori „în explicarea marilor creații românești, datorate preponderent influențelor străine, originalitatea noastră rezumându-se numai la puterea de sinteză”, cum afirmă Florin Rotaru, fenomen sesizat și de cercetătorul Ludovic Demény, care recunoaște „exagerarea influenței străine și sublinierea exclusivă a factorilor de ordin exterior”, în multe domenii ale științei și culturii românești.

Petre CICHIRDAN: - Prima mașină mai interesantă, poate cea mai interesantă din epoca de început a tiparului (ne-am înțeles ca în acest periplu, al tiparului-mașină de tipărit-să ne plimbăm sumar printr-o istorie a mașinii-a mașinii de calculat-care, prin calculator, va înghiți tiparul, nu și „era Gutenberg”) alături de planurile mașinilor de zburat ale lui Leonardo da Vinci, și de mașinile de socotit și ho, ho, ale abacului care era valabil și în 1980 (la Olimpiada de la Moscova la care am fost admis să particip pentru rezultatele noastre colosale în industria de aeronautică - soția mea și cu mine, și familia Dumitrescu - vânzătoarele din buticuri, pe lângă ursulețul Mișca, foloseau ca mașini de socotit abacul numit „sciot” - tatăl meu l-a folosit până a murit, în 1982) a fost desigur racheta din planurile desenate! ale lui Conrad Hass, 1529, din Sibiu (iată, să nu uităm, sașii au fost așezați încă din secolul XIII în Râmnic!!!) militar, șef al Arsenalului sibian din acea perioadă... Bineînțeles, mai existau mașinile de mare

CARTEA SCRISĂ LA ZIAR

succes care au făcut atâta istorie: roaba, pârgia, scripetul, bombardeaua, mașinile de schingiuit...

Arhim. Veniamin MICLE: - Istoria tiparului la români a fost ignorată până la mijlocul secolului al XIX-lea, când apar primii deschizători de drumuri în acest domeniu. În anul 1838, Vasile Popp dizerta la Sibiu despre Evangheliarul slavon, din 1562; în 1848, pasionatul colecționar de manuscrise și carte veche, canonicul Timotei Cipariu de la Blaj, iniția dezbaterile privind Catehismul de la Sibiu, apărut în anul 1544, și avea cunoștință despre Evangheliarul românesc al diaconului Coresi, tipărit în 1561. Totuși, până la Alexandru Odobescu (1834-1895), informațiile privitoare la începuturile tiparului în Țara Românească erau foarte sărace; „meritul de a fi stabilit originile tipăriturilor executate din intenție și cu cheltuială românească” aparține acestui neobosit cercetător al arhivelor naționale și mânăstirești.

Mai nou, există istorici care acceptă că prima tipografie pe pământ românesc a fost instalată în Mânăstirea Peri din Maramureș, localitate situată odinioară chiar în centrul Comitatului. La Filiala Arhivelor Statului Maramureș, Fondul Prefectura, se păstrează o „depoziție de martor” făcută în 1760 de Ioan Rednic, jude substituit nobiliar din Maramureș, originar din localitatea Giulești, în care se arată că: „Încă din copilărie, martorul a auzit din discuții obișnuite, purtate odinioară de domnul protopop al Giuleștilor, Rednic Vasile, care avea circa 80 de ani că, din Mânăstirea ordinului Sfântul Vasile, chiar în Giulești se află o carte tipărită în limba rusă, care se numește Pentecostarion, ce s-a tipărit în acel claustru Peri”.

Documentar, se știe că Mânăstirea Peri - ctitorie a Dragoșeștilor, din care descinde și familia Micle - a îndeplinit un rol uriaș în viața spirituală și culturală a românilor ortodocși din nordul Transilvaniei. Organizată în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, a fost înzestrată cu mari proprietăți funciare (2.065 ha pădure și 105 ha arabil), o moară cu două roți pe râul Tisa și veniturile din satele dependente de șapte cetăți. În anul 1391, la cererea magistrului Drag, descendent al ctitorilor și protector al așezământului, care face o vizită la Constantinopol, Patriarhia ecumenică ridică Mânăstirea la rangul de „Stavropighie a

Perilor”, subordonându-i un teritoriu de mărimea unui principat, din nordul Transilvaniei, pe care l-a scos de sub jurisdicția ierarhiei moldo-galițiene.

Petre CICHIRDAN: - Este de-a dreptul halucinant să aflăm, cum am văzut, că Schweipoldt Fiol de la Cracovia și Martinus Burciensis de Cseidino... au ajuns la Peri, în Maramureș, unde se desfășura o bogată activitate de traducere în limba română. Mănăstirea Peri de care, potrivit afirmației dumneavoastră, este legată istoria familiei Micle, și invers...

Arhim. Veniamin Micle: - La fel ca în Țara Românească și Moldova, la Peri a funcționat o școală mănăstirească, unde candidații la preoție învățau scrisul, cititul, catehismul, cântările bisericești, oficierea slujbelor și predicarea Evangheliei. Școala avea un caracter slavon-român, atât în sensul însușirii limbii slavone bisericești, concomitent cu folosirea limbii române, cât și al traducerilor și al copiilor de texte; unii monahi cunoșteau și limbile latina și greaca, prima fiind oficiala statului maghiar.

Călugării-profesori se ocupau și cu traducerea cărților de cult din slavona bisericească în limba română. Cele mai vechi traduceri realizate în Mănăstirea Peri s-au păstrat în Manuscrisul de la Ieud, care cuprinde: Legenda Duminicii, Învățătura Sfântului Ioan Gură de Aur în Ziua Învierii și Învățătură despre Sfânta Cuminecătură. Traducerea primului text, Legenda Duminicii, este datată în jurul anului 1391, când Mănăstirea Peri a fost ridicată la rangul de Stavropighie patriarhală. Printre alte traduceri, se numără Codicele Voronețean ce cuprinde cele patru Evanghelii, Epistolele Sfântului Apostol Pavel și Apocalipsul, cum a demonstrat filologul Ioan G. Sbiera (1836–1916), operă de lungă durată a unei școli mănăstirești, unde călugării cunoșteau limbile latina, slavona, greaca și româna. Unii călugări au copiat și difuzat aceste manuscrise în diferite părți ale teritoriului românesc, ajungând peste un secol și jumătate la Brașov, unde diaconul Coresi le-a tipărit. Foarte probabil, printre acești traducători ori copisti români se număra și cel care a redactat în anul 1404 Actul de confirmare al lui Dumitru și Alexandru, fiii voievodului Balce, pentru satele dăruite de părintele și unchiul lor Drag așezământului monahal.

Petre CICHIRDAN: - Exact, mai exact, când apare prima traducere, și ce anume, din limba slavonă în limba română, aici în Transilvania de nord? Vă dați seama ce teritoriu, înaintat-de cultură, exista aici unde erau voievozi, cneji, români, ...cât de avansați erau cei care ocupaseră în primul mileniu întreg acest teritoriu, o populație de la care a fost preluată cultura, limba, care, vorba noastră, era cea mai apropiată de limba imperială și religioasă, limba latină? Păi despre ce etnogeneză vorbim în Transilvania și Ungaria când strămoșii noștri, comuni, nu ai lor, le-au dat ceea ce este mai de preț? Pentru Dumnezeu, dar acest ortodoxism l-am observat, la Bayonne, Franța, chiar în Catedrala Sf. Eugenia (1100)...Te răscolești tot, când vezi iconografia ortodoxă pe vestigiile colosale care vin din Mileniul I...

Arhim. Veniamin MICLE: - Tot în această vatră ortodoxă, călugării au tradus pentru prima dată, în secolul al XV-lea, din limba slavonă în limba română Faptele Apostolilor, Epistolele, Psalmii și Cântări bisericești, precum și părți din Vechiul și Noul Testament. Se crede că, Tetraevangheliul din Slatina-Maramureș, redactat în jurul anului 1430, descoperit de prof. Ioan Gabor și păstrat în fondul de manuscrise al Academiei Române din Cluj, în limba slavonă, scripto continua, precum și cele patru Evanghelii și Epistolele Sfântului Pavel ajunse în Moldova, au ieșit tot din Scriptoriul Mănăstirii Peri. De asemenea, acolo s-au tradus și unele texte apocrife, care au circulat în copii târzii rotacizante, ajungând până la noi prin Codex Sturdzanus, Codicele Teodorescu, Codicele Marțian și Codicele de la Cohalm. Deci, atât particularitățile lingvistice, ca fenomenul rotacismului, cât și unele cuvinte cu o circulație restrânsă, duc la concluzia că primele traduceri au fost făcute în Maramureș și în nordul Ardealului, cu precădere în Stavropighia Peri.

Mănăstirea Peri atinge apogeul înfloririi sale spre finele secolului al XV-lea, în timpul voievodului Bartolomeu Drágffy al Transilvaniei (1495–1499), care era curator al Stavropighiei, în calitate de urmaș al ctitorilor Dragoșești maramureșeni. Întrucât episcopul rutean Ioan de Muncaci uzurpase drepturile Mănăstirii prevăzute de Tomosul din 1391, Bartolomeu Drágffy solicită regelui Vladislav al II-lea

(1490–1516) confirmarea Actului patriarhal cu privire la autonomia așezământului, aprobare primită la 14 mai 1494. Conform acestui document, Mănăstirea Peri primea reconfirmarea dreptului de patronaj asupra teritoriilor românești din Sălaj, Medieșul Aurit, Ugocea, Valea Bârjavei, Ciceu, Unguraș și Valea Bistrei. În acele vremuri, confirmarea reprezenta o favoare fără precedent în regatul catolic al Ungariei. Episcopul de Muncaci nu se liniștește, motiv pentru care, la 29 noiembrie 1498, regele ordonă Comitatului să apere Mănăstirea, privilegiile și veniturile ei, contra acestui prelat. Bartolomeu Drágffy a protejat ctitoria strămoșilor săi, până la încetarea sa din viață, survenită în anul 1526, la bătălia de la Mohács. O astfel de mănăstire oferea mediul corespunzător dezvoltării celor mai înalte preocupări culturale, chiar al artei tipografice.

Așa se explică faptul că, după închiderea abuzivă a tipografiei de la Cracovia, în anul 1491, Schweipoldt Fiol se refugiază în Ungaria, stabilindu-se la Mănăstirea Peri, unde își continuă activitatea, cum adevăresc numeroase studii de specialitate; ea promova cultura ortodoxă, sprijinind opera inițiată de marele tipograf. Aici apar din teascurile tipografie cinci cărți: un Molitvelnic și o Evanghelie în limba română, precum și un Penticostar, Bucvar și Triod în limba slavonă. Dacă în privința locului unde a funcționat tipografia, adică Mănăstirea Peri, specialiștii sunt de acord, printre care se numără istoricii Ioan Mihály de Apșa și Nicolae Iorga, divergențe apar cu privire la perioada activității lui Schweipoldt Fiol, plasând-o în ultimul deceniu al secolului al XVII-lea.

În acest sens, unii cercetători susțin că a funcționat o tipografie la Peri, între anii 1693-1696, înființată de episcopul Iosif Stoica (1690–1711), care ar fi tipărit Evangheliarul, Molitvelnicul, Penticostarul și Triodul, fapt puțin probabil. Se știe că, de la mijlocul secolului al XVI-lea, Mănăstirea începe să decadă. Un an după moartea ultimului descendent al ctitorilor (Gheorghe Drágffy, † 1555), la 19 februarie 1556, comitele Gheorghe Báthory – fără consimțământul românilor maramureșeni – autorizează pe episcopul rutean Ilarion să-i păstorească și să conducă Mănăstirea Peri; exarhatul este desființat, iar Dieta din 1579 obligă pe episcopii români să depună jurământul de credință în fața principelui. După o scurtă păstorire a episcopului Serghie – fost egumen la Tismana – moșiile Mănăstirii ajung dependente de cetatea Hust, cum rezultă dintr-un document emis la 9 martie 1607. Ultimele știri despre Mănăstirea Peri datează de la mijlocul secolului al XVII-lea, când întreaga obște, la 13 februarie 1646, roagă conducerea Comitatului să intervină la rege pentru a i se înapoia satul și Mănăstirea, dar nu există dovezi că solicitarea ar fi fost împlinită. În timpul expediției polone a lui Gheorghe Rakóczy (1657), Mănăstirea a fost devastată, iar moșiile răpitate de contele Rédei, de la care au trecut, în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, la principele Mihai Apafi (1662–1690). După anii 1660–1670, nu se mai găsesc știri despre Mănăstire; abia din 1690 acest fiut își are iarăși episcopii săi, de naționalitate română și apărători ai Ortodoxiei, în persoana lui Iosif Stoica și Dosoftei II Teodorovici (1718–1739). Deci, cunoscând situația critică în care ajunsese Mănăstirea Peri, greu se poate admite existența unei tipografii aici la sfârșitul secolului al XVII-lea.

Petre CICHIRDAN: - Avem ceva mărturisiri, de astăzi, asupra acestei probleme controversate de când apare această suprașteie a primei tipărituri în limba română? Dumneavoastră știți, eu, nu pot să uit că o rudă a dumneavoastră a cumpărat prin 1500 un teren la Costești, asta fiind cea mai uluitoare dovadă că acest teritoriu dintre Tisa și Dunăre era totuna ca dezvoltare economică, dar mai ales, culturală...Mi se pare atât de frumos că numai la două-trei sute de ani de la coborârea pe Valea Oltului, dar mai ales pe exteriorul Carpaților, până la Dunăre și Nistru, a strămoșilor noștri moderni, pe același drum să coboare și mașinăria tiparului...

Arhim. Veniamin MICLE: - Istoricul Aurel Socolan, un cercetător autorizat, conchide un studiu asupra problemei: „Noi considerăm ca reală activitatea tipografică a lui Schweipoldt Fiol la Mănăstirea Peri, a imprimării cărților, cu mențiunea că s-au tipărit la sfârșitul secolului al XV-lea sau la începutul secolului al XVI-lea. Dacă admitem tipărirea acestor cărți de către Schweipoldt Fiol, atunci înseamnă că activitatea tipografică a fost contemporană în Maramureș sau ceva mai devreme decât în Țara Românească”. Deci, s-ar părea că năzuința Bisericii noastre de a se folosi de tipar este mai timpurie de cât activitatea ieromonahului Macarie, afirmă și Virgil Molin.

ALDA DIZDARI ȘI MARIUS HRISTESCU LA FILARMONICA VÂLCEANĂ

Ștefan STĂICULESCU

Luni 7 martie 2016, ora 19.00, sala Lahovari. Râmnicu Vâlcea

Concert simfonic: Orchestra simfonică a Filarmonicii

Dirijor: Marius Hristescu

Solistă: Alda Dizdari- vioară (Albania)

În program :

Johann Sebastian BACH – Concert pentru vioară și orchestră în la minor, BWV 1041

Franz SCHUBERT – Fragment din suita de balet „Rosamunde” – p.a.

Vaughan WILLIAMS – The Lark Ascending – p. a.

Ludwig van BEETHOVEN – Simfonia I

*

Concertul desfășurat luni seară pe scena Filarmonicii sub bagheta dirijorului Marius Hristescu, având ca solist pe violonista Alda Dizdari, Albania, a avut în programul, inspirat ales de directorul Mihai Ștefănescu, următoarele:

- Concertul pentru vioară și orchestră în la minor, BWV 1041 de Johann Sebastian Bach;

- Fragmente din suita de balet „Rosamunde”-p.a. de Franz Schubert;

- The Lark Ascending – p.a. poem simfonic compus de Williams, după un poem de 122 de versuri al poetului George Meredith...

- Simfonia I de Ludwig van Beethoven

Orchestra simfonică vâlceană „Ion Dumitrescu” este una dintre cele de elită, din România, abordând în programul său o varietate de concerte, cu un repertoriu bine ales.

Astfel, în seara primăvărată de 07 martie, am auzit sub bagheta dirijorului Marius Hristescu concertul amintit.

Ne vom referi, în această scurtă cronică, în primul rând la violonista Alda Dizdari din Albania, care și-a început studiile muzicale în România cu profesori și soliști deosebiți, obținând diploma de licență de la Universitatea Națională de Muzică din București. Deci, dascălii români i-au deschis poarta spre consacrare și afirmare și au propulsat-o spre constelația desăvârșitorilor violoniști.

Când a apărut pe scenă am avut senzația că a venit în zbor o lebedă roșie, (Alda fiind îmbrăcată într-o rochie roșie) cu un trup de trestie muzicală, cu unduire purtate de melodiile cum numai Aurora Boreală le declanșază, care ține în mână o vioară ce se contopea cu trupul său.

Când a început să cânte, solista făcea reverențe de stea căzătoare din Constelația Lebedei, făcând trup comun cu vioara sa sub revărsarea liniei melodice, vibrând cu fiecare părticică a corpului, a feței, a ființei sale, îndoindu-se și unduindu-se ca o lebedă înainte de-aș lua zborul. O lebedă roșie în mijlocul unor surate lebede vioriste în negru.

În Concertul de Bach viorista Alda Dizdari a declanșat un dialog muzical între vioara sa și viorile din orchestră. Instrumentul său, o G.B. Ceruti, fabricat la Cremona în anul 1791, reușind, sub măiestria violonistei, să domine suratele viori din orchestră. La concert au participat de fapt două viori, cea pe care a cântat Alda și trupul său delicat, suplu, de lebedă cântătoare, dar încărcat de o forță artistică cum numai Cosmosul poate să ți-o dea.

Dirijorul Marius Hristescu, cu o etimologie a numelui în numele sfânt de Hristos, dar înobilat de sufixul Escu, pur românesc, este un patron incontestabil al scenelor orchestrelor simfonice din România și nu numai, cochetând cu succes și cu arta compozițională. Cu Tudor Gheorghe a făcut cea mai de neuitat constelație a artei sale dirijorale. Marius Hristescu deși delicat și cu alură de sabie de Toledo, are în arta sa dirijorală forța și eleganța lui Sergiu Celibidache.

Sub bagheta sa întreaga orchestră a vibrat ca o întreagă constelație de primăvară a simfoniei naturii.

Repertoriul săptămânal selectat select de domnul director și dirijor Mihai Ștefănescu ne atrage să aduim concerte orchestrale cu multă bucurie și plăcere, venind către Filarmonică ca niște fluturi atrași de o lumină. Da, lumina muzicii simfonice, pentru că și muzica are lumină care-ți face sufletul fosforescent.

BARTOLOMEU ANANIA EVOCAT ÎN LOCALITATEA NATALĂ LA 95 DE ANI DE LA NAȘTERE

Zenovia ZAMFIR

Oriunde ne-ar purta valurile vieții satul natal rămâne un loc sfânt ce nu poate fi uitat niciodată. Ulița copilăriei, locul de joacă din curtea bisericii, la scădat, la furat de cireșe, râsetele cristaline ale prietenilor și vecinilor, sunt amintiri de neuitat. Locul din care îți pornește drumul vieții este împodobit cu cele mai frumoase flori, copaci înalți, iarbă ca mătasea scăldată în picături de rouă cristalină, pictată în acel alb divin, îl vei găsi totdeauna pe meleagurile natale. Vine o vreme când vrei să regăsești cu gândul fiecare pietricică ce-ți mângâia tălpile de copil, când alergai desculț prin șoaptele mângâietoare ale mamei, spațiul unde erai micuța pasăre din paradisul casei părintești și de unde aripile tale s-au înălțat spre călătoria vieții. Tot astfel va fi fost și pentru Valeriu Anania satul unde a copilărit, unde a visat, de unde a plecat în lumea mare pentru a-i descoperi tainele și-a se reântoarea la obârșie ca om realizat, teolog și cărturar învățat. Urmele pașilor săi mai pot fi întrezărite astăzi pe ulițele satului, zestrea culturală lăsată moștenire se îmbogățește cu fiecare filă scrisă de uceniciei săi, de scriitori și teologi consacrați, care caută și descifrează sensurile cuvintelor și al scrierilor sale pentru a le transmite mai departe generațiilor viitoare.

Se spune că „recunoștința este floare rară” iar Sfântul Apostol Pavel desăvârșește această afirmație prin invitația: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmași-le credința.” (Evrei 13, 7)

Vineri, 18 martie 2016, în localitatea Glăvile s-a desfășurat manifestarea *Evocări-Mitropolitul Bartolomeu Anania*, la 95 de ani de la naștere.

La Biserica Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, preoții Popa Romeo Giorgian, Popa Dumitru, Popa Ilie, Marica Gheorghe și părintele Silviu, au oficiat o slujbă de pomenire la mormântul parinților Vasile și Ana.

Începând cu orele 12,00, la Biblioteca Publică din Glăvile, vrednicul de pomenire mitropolitul Bartolomeu Anania a fost evocat printr-o expoziție de carte realizată de doamna Maria Catană și un recital de poezii din creațiile cărturarului Valeriu Anania, interpretate de elevii Școlii Gimnaziale *Bartolomeu Valeriu Anania* din Glăvile, coordonați de domnul Gheorghe Călinescu.

Au rostit alocuțiuni: prof.dr. Ioan St. Lazăr, domnul primar Ion Ignătescu, doamna director Uță Olivia și doamna bibliotecar Maria

Catană, inițiatorea evenimentului. Au fost prezenți elevi, cadre didactice, Valeriu Diaconescu, nepotul mitropolitului, alte rude apropiate și consilierii locali. În semn de pioasă aducere aminte, elevii cenaclului *Tinere Ramuri* împreună cu domnul Gheorghe Călinescu au compus o poezie :

Dedicație

Cel ce ne-a lăsat în dar

„Păhărelul cu nectar”

Pe-aste locuri s-a născut

Iar credința i-a fost scut.

.....

Într-o casă cu cerdac

Și cu stâlpi răzând în soare,

S-a născut „Lumina lină”

Ce niciodată nu moare.

Chiar nici cerul și nici glia

N-ar putea stinge lumina,

Fiindcă ea un nume poartă

Numele de Anania.

Am privit cu drag chipurile copiilor

din localitatea natală a mitropolitului și mi-am amintit de cuvintele maicii Galineea „îngerul păzitor” de la Nicula...” iubea copii, vorbea cu nostalgie de cerul copilăriei, visa cu ochii deschiși pe canapeaua din bibliotecă la ani triști ai tinereții, era trăitor în duh și purtător de duh”. Un loc aparte în sufletul său l-a avut patriarhul Justinian Marina, născut pe meleaguri vâlcene, satul Suiesti (la 15 km. de Glăvile), comuna Stănești, care l-a iubit și ocrotit ca pe un fiu.

Bartolomeu Anania, pe numele de botez Valeriu Anania, s-a născut la 18 martie 1921, în localitatea Glăvile, județul Vâlcea, într-o familie de negustori ardeleni. Dragostea față de Dumnezeu a dobândit-o din familie, dovadă fiind înscrierea sa de tânăr la Seminarul Teologic Central din București. Aici i se deschid orizonturile spre cultură și apetitul pentru scris și citit, când debutează cu lucrări literare în domeniul poeziei, publicisticii și dramaturgiei, care s-au bucurat de o receptare deosebită. În 1942 intră în cinul monahal la Mănăstirea Antim din București, primind numele Bartolomeu, fiind apoi hirotonit ierodiacon. Între 1941 și 1948 urmează cursurile Facultății de Teologie din București, Cluj și

Sibiu. Este nevoit însă, din cauza tulburărilor politice, să-și încheie studiile de medicină și muzică instrumentală începute la Cluj.

În iunie 1946 conduce greva studentă anticomunistă din Cluj, motiv pentru care va fi urmărit și persecutat de organele represive comuniste. Însă acum cunoaște și numeroase personalități culturale care vor contribui simțitor la “nașterea” scriitorului Valeriu Anania.

În 1958 a fost condamnat politic la 25 de ani de muncă silnică,

pentru “uneltire contra ordinii sociale”, și închis la Jilava, Pitești și Aiud. A fost eliberat după șase ani și două luni, în 1964, prin decret general de grațiere. În ciuda a tot și a toate, nu și-a părăsit niciodată calea, găsind întotdeauna lini-

ștea să-și ducă opera mai departe, fie că a fost vorba de cea duhovnicească sau de cea cărturărească.

Ca scriitor, a publicat dramele “Miorița” (1966), “Meșterul Manole” (1968), “Du-te vreme, vino, vreme!” (1969), “Păhărelul cu nectar”, “Steaua Zimbrului” (1971) și “Poeme cu măști” (1972). În anul 1982 i-a fost decernat Premiul pentru Dramaturgie al Uniunii Scriitorilor din România. Alte opere scrise de înaltul ierarh sunt volumele “Geneze” (1971), “Istoria agrippina” (1976), “File de acatist” (1981), “Anamneze” (1984), “Imn Eminescului în nouăsprezece cânturi” (1992), “Poezie religioasă românească modernă” (1992). La acestea se adaugă volumele de proză și de eseuri “Greul Pământului” (1982), “Rotonda plopilor aprinși” (1983), albumul “Cerurile Oltului” (1990), “Amintirile peregrinului Apter” (1991), romanul exotic “Străinii din Kipukua” (1979) și multe altele.

De asemenea, a publicat numeroase lucrări teologice, însă opera de căpătâi este Sfânta Scriptură, pe care a diortosit-o, devenind ediție jubiliară a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

NOTA DE PLATĂ (I)

Puiu RĂDUCAN

Când ai cei mai proști conducători de pe pământ, când ți-o mai faci și cu mâna ta votându-i..., normal că vine nota de plată. Normal, normal, dar ce trebuie ca noi, poporul proștilor să plătim de mai bine de 1000 de ani? Se spune că am fi fost o țară mare și puternică, nu țara de acum. Alta mult mai mare, dublu de mare, chiar triplu sau poate ... și mai mare. De ce ne-am împușinat? De ce n-am rămas măcar atât cât am fost? De ce am devenit mai mici? Dacă este așa, totul se datorește numai și numai conducătorilor. Iată ce întrebări stupide! Da, chiar nu vă interesează cât am fost, câți am fost!? Ce este țara? Ce este poporul? Ce este statul? Și mai stupide întrebări...

După cele care se întâmplă azi, statul distruge țara furând poporul. Statul este cel mare hoț al poporului român! Aș zice că ar fi rămas așa de mare țara mea, dacă și poporul dorea acest lucru. Poporul și conducătorii... De ce este țara într-un fel și poporul altfel? Tot ce face poporul, suportă țara. Și tot continuând prin istorie cu această... contradicție (țară-popor), mai ales în democrația de după lovitură de stat iliesciană, am ajuns de râsul lumii. Poporul nostru de azi, ca și celălalt desigur, votează hoți, proști, borfași, țigani, analfabeți, escroci..., iar țara suferă.

De peste 1000 de ani, țara este „atacată” de popor. Lupta poporului cu țara a ajuns la apogeu. Țara aproape că nu mai există. Distrusă, jefuită la drumul mare și vândută pe nimic... – cât să încapă în buzunarele hoților, țara aproape că nu mai există.

Unde ești, România mea!? Europa și tot globul de-abia te zărește pe la coada turmei! Ai ajuns, țara mea, în metastază... să mai zicem și cronică, devenind cea mai săracă țară cu cei mai mari bogătași. Peste 80% din banii țării au ajuns la cel mult 20% din populația ei.

Poporul te-a distrus, măi țară! Da. Poporul tău te-a distrus „măi dragă” țara mea! Când odiosul regim iliescian a început să distrugă industria, agricultura și restul, oferind noii pături sociale, șomerimea, salarii compensatorii, poporul meu vota roșu.

Da! Așa zicea poporul meu, stăm acasă și primim leafă de la ... regim. Poporul privea impasibil cum se distrugea și încă se mai distrugea bucăți din marea industrie, din agricultură și altele..., dar vota continuarea distrugerii. Poporul a acceptat prin votul său, tacit, pe față și complice cu hoții, coborârea în desființare a țării.

Poporul român a ușurat crearea unui sistem dubios și odios de autodistrugere a țării, un sistem căruia nimeni nu-i mai dă de cap. Parcă și Dumnezeu s-a speriat și a fugit. Poporul a ajuns în orbire cruntă, într-o beție fantasmagorică, mai rău decât drogat. A ajuns la lupte intestinale crunte, crâncene, complice, într-o slăvire a hoților, a conducătorilor aleși. Împrumuturile externe au crescut exorbitant în... buzunarele bandiților din țară. Bineînțeles cu ajutorul poporului...

Nota de plată se apropie! Nu mai avem invadatori externi care să atace pântecul țării mele! Avem acum limbrici feroce, care devorează din interior țara. Există lichidatori, recuperatori, cămătari, bineînțeles străini, care bat elegant la poarta țării mele cu nota de plată la rever. Tara aproape vândută, poporul în... agonie extremă, va rămâne fără ea. Neavând industrie, economie, agricultură care să producă, mare parte din pensii și salarii sunt plătite din bani împrumutați. Și cu toate acestea, dușmanii ei, conducătorii, făceau mări de salarii și pensii fără nici un fel de acoperire. Mereu l-am văzut pe fostul președinte, T.B. întrebând guvernul și parlamentul: - De unde aveți sursa de bani pentru mări? Poporul tăcea! Ba, nu! Înjură! Îl înjură pe președinte. Ca să-și mențină funcțiile, posturile, conducătorii cumpărau voturi cu aceste false mări, mări care se produceau în paralel cu demolarea industriei și vinderii ei la fier vechi.

Ofta Dunărea de greutatea barjelor pline cu industrie și agricultură românească! Distrugerea continua, dar aleșii măreau salariile

și pensiile. Poporul meu vedea, simțea, tăcea complice și ... vota roșu! De ce vota așa ceva poporul meu!? De ce votează așa ceva!? Vota și votează distrugerea țării! Asta vota. Asta votează și... va vota, crezând infantil în cei aleși, neavându-se minte de răul pe care și-l face. Poporul crede în minciunile aleșilor și nu face nimic să le atragă atenția că duc țara pe un drum mai mult decât periculos, că periclitează însuși existența țării. Demolatorii de țară și-au făcut trusturi media cumpărând oameni de specialitate făcându-i atei antiromâni, cărora, unii le comandă chiar și din pușcării. Au asmuțit împotriva poporului hunta minerească distrugând firavul mugur de democrație nouă. Pe trupul fraged al miciei democrații au altoit muguri sălbatici de mărăcini toxici plini cu ură, dezbinare și jaf NAȚIONAL. Siguri de prostia poporului, odioșii au reușit să-l împartă în felii, în fracțiuni dubioase și ca să continue liniștită distrugerea țării, le asmute prin organele lor de presă pe unele împotriva celorlalte. Pline cu venin toxic și multă prostie, prin părțile create, particulele poporului se încaieră între ele. Statul român, cel mai mare hoț, duce țara la pieire! Poporul meu nu este în stare să conducă țara! Amnezic, anesteziat, în lene cruntă și mizerie, de mult și-a uitat rolul. Nici nu mai vede poporul meu! Nu vede cum aleșii și-au adus neamurile în funcții importante, chiar în conducerea parlamentului european.

Vine încet și sigur nota de plată!

Țara este mai mult de jumătate vândută, nu mai are resurse să-și plătească poporul. Ghilotina occidentului râde de toți dinții. În luciul ei spân, poporul își face freza lăncedă, obosită, tristă. Doamna Angi, va băga pe gâtul țării arabi de tot soiul. Constituția nu se aplică nici aici acasă, dar la cei cărora le datorăm banii împrumutați pentru buzunarele derbedeilor antiromâni! Sărmani, cu țara șubredă, cu bogățiile solului și subsolului vândute, vom accepta să fim sclavii arabilor și țiganilor. Poporul este șubred! Țara aproape că nu mai există! Statul pune mereu taxe pe popor! Nota de plată este grea! Pe unde mai ești, țara mea!?

VÂLCENII FRAȚI BUNI CU ARDELENII, CU BASARABENII ȘI CU BUCOVINENII!

Bucovinenii refugiați în Județul Vâlcea, zonă cunoscută și sub denumirea de „Oltenia de sub munte” (2)

(Urmare din Cultura vâlceană nr. 119, februarie 2016)

-v-

Perioada vâlceană

Cea de a doua perioadă de refugiu, comună pentru familiile Morariu și Cantemir, începe în anul 1944, când, cu toții, se îndreaptă spre Oltenia (Județele Olt și Vâlcea) către care au fost îndrumați și ajutați de către oficialitățile de stat române. Așa a ajuns familia Morariu în Râmnicu Vâlcea, acolo unde a fost deja refugiată cu puțin timp înainte Societatea Culturală „Arboroasa” din Cernăuți, inițiată și condusă mult timp chiar de către profesorul universitar Leca Morariu.

Familia Cantemir a avut în schimb ca destinație inițială comuna Strejești din județul Olt (localitate foarte apropiată de orașul Drăgășani) de unde, după doar câteva luni, s-a mutat la Râmnicu Vâlcea, unde a locuit următorii 20 ani (din 1944 până în 1964). Neavând post liber în învățământul vâlcean, profesorul Traian Cantemir a fost nevoit să se angajeze ca profesor suplinitor la liceul din comuna Siliștea din județul vecin Sibiu. De abia după un an de zile i s-a oferit (sau i s-a permis) să ocupe un post în învățământul vâlcean, chiar în orașul reședință de județ, Râmnicu Vâlcea. De menționat că în cei 20 de ani ai perioadei vâlcene familia Cantemir a făcut obiectul supravegherii permanente din partea organelor de securitate ale statului pentru atitudinea vehementă exprimată în scrierile sale împotriva ocupației sovietice a Bucovinei. În toți cei 20 ani de activitate vâlceană profesorul T.C. a predat limba și literatura română în câteva din școlile din oraș. Între anii 1948 și 1949 a fost profesor și director al nou înființatei Școli Medii Tehnice de Comerț (S.M.T.C) din oraș, dar cea mai mare perioadă de timp din etapa sa vâlceană a petrecut-o în cancelaria și în clasele Liceului Alexandru Lahovari, care s-a încheiat în momentul în care familia sa s-a mutat în Bacău (în anul 1964).

Dintr-un volum omagial dedicat profesorului T. Cantemir apărut sub semnăturile unora dintre discipolii săi vâl-ceni în ale literaturii și culturii redăm câteva fragmente elocvente despre cel care le-a fost „maestru al slovelor alese”: „Soții profesori Cantemir au dat strălucire numelui de „dascăl”, constituind pilde de urmat pentru elevii lor”; „Profesorul Cantemir a fost un meșteșugar al slovei bucovinene și, mai târziu, și oltene, ocupându-se de cercetarea folclorului și valorificarea comorilor nemuritoare. A fost pedagog, filolog, folclorist, dialectolog, critic literar, istoric literar, romancier și un foarte activ publicist, atât pe meleag bucovinean cât și vâlcean”, „ca profesor sau ca diriginte a fost un model de eleganță vestimentară, comportamentală și lexicală. Era un adevărat „academicist”. (Sursa: Volumul „Un portret în filigran de suflet” sub redactarea lui Nicolae Ciurea Genuneni, Ed. Almarom, Râmnicu Vâlcea, 2011)

Pe lângă norma didactică în liceele, în care a activat profesorul Cantemir, a desfășurat și o susținută și eficientă activitate literară în urbea vâlceană. În acest sens a înființat în oraș, inițial Cenaclul literar „I.L.Caragiale”, iar după câțiva ani mai cunoscutul cenaclul literar „Anton Pann”. Totodată a înființat și Societatea de Științe Filologice, Filiala Râmnicu Vâlcea, al cărui președinte a fost. Este însă demn de menționat faptul că până în anul 1955 nu a avut dreptul să publice decât articole și lucrări literare referitoare la anumiți autori români și ruși, dar avea libertatea să o facă doar despre scriitorii sovietici.

În perioada la care ne referim a publicat, totuși, o serie de articole în revistele și ziarele locale „Orizont”, „Studii vâlcene”, „Vâlcea literară”, și chiar câteva volume de scrieri literare: „Folclor literar vâlcean”, „Lexic regional –culegere de termeni din zona Vâlcii, „Texte istro-române” (în Editura Academiei Române în anul 1959). Pe de altă parte a sădit în inimile unor talenți elevi de-ai săi dragoste și respect pentru literatură și pentru slujitorii ei. Așa se face că le-a fost mentor literar multor tineri vâlceni care mai târziu au devenit adevărate valori literare locale sau naționale. Dintre aceștia îi amintim pe: George Țârnea, Nicolae Manolescu, Doru Moțoc, Doina Pârșcoveanu, Nicolae

Ciurea Genuneni, Dragoș Serafim, Ion Soare, Eugen Florescu, Gheorghe Dumitrașcu, Costea Marinoiu, Nicolae Radu, Ion Manafu și alții, care nu i-au fost elevi ci doar admiratori avizați în literatură, precum Gheorghe Deaconu, Petre Petria ș.a.

Personalitatea cultural-literară a profesorului Traian Cnatemir este reliefată în Dicționarul „Oameni de știință, cultură și artă” publicat de autorul vâlcean Petre Petria în anul 1996, în „Dicționarul etnologilor vâlceni”(publicat în București în anul 2006 de autorul Iordan Datcu) dar și în volumul „Comori”(publicat de autorul vâlcean Constantin Apostol în anul 1969).

În perioada vâlceană a profesorului Cantemir a fost evidentă și pasiunea sa de lingvist și de culegător de termeni și texte locale culese din manifestările folclorice sau din vorbirea curentă, interesându-l în special terminologia specifică a unor anumite zone vâlcene.

Legată de această pasiune literară, a sa, ar pute sta cheazășie și o situație în care am fost prezent, doar ca simplu auditor.

Eram elev în clasa în care preda prof. T.Cantemir și era totodată și dirigintele acesteia, când am avut ocazia unică de a asista la o scenă „în direct” referitoare la culegerea și valorificarea folclorului regional.

La o oră de limba română (sau poate la cea de dirigentie (?)) profesorul Cantemir l-a întrebat pe colegul nostru Oneață Ion ceva în legătură cu familia sa.

Elevul s-a ridicat în picioare și a răspuns întrebării adresate lui, formulând fraza următoare:

-Da! Am fost în comuna vecină Bărbătești, dar nu am găsit-o acasă pe „unchiuleasă-mea”, ci doar pe copiii ei.....

În acest timp eu priveam către cei doi angajați în discuție, profesorul și elevul, fără a sesiza ceva deosebit în exprimarea colegului meu. În schimb profesorul a ridicat privirea asupra colegului și în acel moment am sesizat mimica deosebită a profesorului ca reacție la auzul a ceva deosebit. Astfel am constatat că la auzul termenului de „unchiuleasă-mea”, sprâncenele profesorului i s-au ridicat, iar ochii i s-au ațintit asupra feței colegului. Și-l întrebă:

-Cine spui că nu era acasă? Vrei să mai repeți ce-ai spus?

Elevul Oneață a repetat cu dezinvoltură aceiași frază și atunci profesorul, după ce a ascultat cele repetate de elev și-a scos o hârtiță și un stilou cu care a notat ceva. Nu știam în acel moment ce-și nota, dar în câteva momente am înțeles că era vorba de termenul „unchiuleasă-mea” necunoscut nici de profesor, dar nici de noi, elevii.

I-a mai cerut colegului ceva explicații în legătură cu acel termen inedit utilizat de el, apoi n-i s-a adresat nouă, clasei:

-Ei , vedeți că acum aveți posibilitatea să aflați o particularitate orală, un termen local care-l înlocuiește pe cel clasic de „mătușă (ca soție a unchiului) în dialectul local (era vorba de comuna Bunești din județul Vâlcea). Și apoi continuă:

-Îți mulțumesc Oneață pentru că mi-ai oferit ocazia să-mi îmbogățesc colecția de termeni specifici lexicului vâlcean.

Și, elegant (16), profesorul a închis aceea discuție, adresându-i-se elevului Oneață, cel care avea să ajungă doctorul Oneață, de mai târziu, și care a practicat medicina în comuna natală până la pensionare sau mai corect, până la decesul său.

Am avut astfel prilejul să constatăm, întreaga clasă și cu acel prilej, înțelepciunea profesorului și dirigintelui nostru și modul în care a procedat într-o situație inedită dintre un elev și un profesor , adevărat cărturar, căutător și prețuitor al nestematelor folclorului local sau național.

Legat tot de perioada vâlceană a familiei Cantemir reamintesc cititorilor faptul că anul 1964 a fost un an, începând de la care, în România comunistă a început să se facă simțită o relaxare politică, o reaşezare a valorilor în societate, o pace și o liniște socială dătătoare de speranțe pentru români. Așa se explică și faptul că în acea perioadă profesorul de liceu Traian Cantemir a fost reevaluat de societate și repus în dreptul pe care-l dobândise încă din Cernăuți, acela de a fi reconsiderat cadru didactic universitar. Dar nu în Râmnicu Vâlcea, ci în Bacău.

Perioada băcăoană

În anul 1964 familia Cantemir (fără fiul –Lorin, care între timp devenise inginer și intrase în învățământul universitar politehnic din Iași) se mută în Bacău, unde Traian Cantemir a fost numit inițial în funcția de lector universitar la Institutul de Învățământ Superior relativ nou înființat și care după câțiva ani s-

a transformat în Universitate. În noua instituție de învățământ superior T.Cantemir promovează rapid și pe merit pe scara ierarhică și devine conferențiar, apoi profesor universitar șef de catedră și în final chiar Decan al Facultății de Filologie. A ocupat o perioadă de timp funcția de secretar științific al Universității și pe cea de Președinte al Societății de Științe Filologice și Istorice din Bacău.

În perioada băcăoană a continuat să publice în periodicele culturale ale Bacăului, Iașului, Clujului, Sucevei lucrări despre istro-români, lucrări de critică literară sau despre creația populară românească. A publicat astfel o culegere de poezii intitulată „Brăduț de pe cărare”(1971), „Antologia folclorului vâlcean” (1972) și „Invocația în poezia populară” (1973).

În anul 1973 profesorul universitar Traian Cantemir se pensionează și se mută împreună cu soția în Iași, acolo unde se stabilește cu mult înainte fiul acestora, Lorin Cantemir, ajuns la rândul său un venerabil profesor universitar la Institutul Politehnic din Iași.

Perioada ieșeană

Ca pensionar, după ce s-a stabilit în Iași Traian Cantemir a avut la dispoziție mai mult timp pentru a-și desfășura activitatea de cercetare și critică literară, de studii folclorice și etnografice, ale căror rezultate au fost publicate în revistele culturale din Bacău, Iași, Suceava și București. Tot în acea perioadă a publicat și volumele „Studii de literatură” (în care se ocupa de viața și opera lui Anton Pann și a lui Gib Mihăiescu, din perioada lor vâlceană) precum și volumele „Fata cu lacrimi de aur”. Povestiri istro-române”, și „Basme și povestiri”.

Până în ultimele zile ale vieții a lucrat la valorosul său volum intitulat „Gramatica istro-română”, lucrare publicată postum prin grija fiului său, profesorul universitar Lorin Cantemir.

În 7 august 1998 T.Cantemir a decedat la vârsta de 91 ani și a fost îngropat în cimitirul „Eternitatea” din Iași.

Cantemir Tatiana a fost din anul 1932 soția profesorului Traian Cantemir. Era de asemenea, la origine, bucovineancă și era descendentă a familiei preotului Grimalschi. A urmat Facultatea de Științe Naturii la Universitatea din Cernăuți. A sosit împreună cu familia în anul 1944 în refugiu la Râmnicu Vâlcea și a funcționat timp de 20 ani ca profesoară de științe naturale numai în Liceul Alexandru Lahovari.

Cantemir Lorin a fost singurul copil la părinți, și avea la sosirea în refugiu vâlcean vârsta de 10 ani. Am fost coleg de promoție, nu și de clasă, atât în anii de gimnaziu, cât și în cei de liceu (absolvenți promoția Lahovarii, 1952). După absolvirea Facultății de Mecanică din Institutul Politehnic din Iași a intrat în învățământul universitar, avansând în ierarhia didactică până la funcția de profesor universitar, chiar în institutul pe care l-a absolvit .

Pentru merite științifice remarcabile a primit în anul 1979 titlul de Doctor Honoris Cauza al Universității Tehnice din Chișinău (Republica Moldova).

Fiul său, Codrin, este la rândul său inginer și cadru didactic universitar în Universitatea Columbus din Statul Ohaio (S.U.A.).

Alte familii de bucovineni refugiați pe meleaguri vâlcene

Familia Caraghenov. Capul familiei era medic generalist și a profesat în plasa (apoi raionul) Horezu din Județul Vâlcea.

Familia farmacist Galan (părinții și unica lor fiică, Doina) au venit din Cernăuți și s-au stabilit în Râmnicu Vâlcea, unde au deschis o farmacie publică, naționalizată ulterior în anul 1949. Fiica lor, Doina a absolvit în Râmnicu Vâlcea Liceul de Fete (1952) și a urmat apoi Academia Comercială în București după care prin căsătorie s-a stabilit în capitală.

NOTE REDACȚIA INTOL PRESS

...

2. Trebuie exclus din vocabular termenul de “refugiat” pentru toți evacuații (cu Foaie de evacuare eliberată între martie 1944 și 23 august 1944).

16. La o zi de onomastică a profesorului, acesta, a primit flori de la clasă și le-a dăruit toate elevei Stela Cichirdan pentru rezultatele ei deosebite la Limba Română...

Premiile UZPR 2015 - Jurnalismul de ținută, în prim-plan

Roxana ISTUDOR (UZPR)

UZPR din România a premiat cele mai prestigioase creații publicistice din toate domeniile – presă scrisă, audiovizuală, carte de gen – în cadrul unei manifestări de înaltă ținută, patronată de președintele UZPR, Doru Dinu Glăvan. Împreună cu secretarul general al Uniunii, Benone Neagoe au prezentat în stil profesionist, competent și atractiv, întregul eveniment. Benone Neagoe a fost și cel care a făcut laudatio pentru fiecare premiant.

Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România a stimulat creația jurnalistică și în anul 2015, în cadrul unei competiții profesionale intitulate „România – Oameni și idei”, adresată membrilor ei, jurnaliști din presa scrisă și on-line, din radio și televiziune. Concursul a stârnit un larg interes, reunind un mare număr de articole, eseuri, cărți de jurnalism și de specialitate, emisiuni de radio și producții de televiziune, realizate în anul anterior. Toate au vădit calitatea de excelențe produse mediatice, accentuând reperele principale ale competiției: autoritate profesională, promovare a răspunderii sociale a jurnalismului, probitate, ținută intelectuală. Au apărut și au fost evidențiate nume noi de jurnaliști, realizatori, scenariști și regizori, producțiile lor bucurându-se de recunoaștere.

Profesioniști în domeniul mass-media au selectat producțiile jurnalistice, stabilind ierarhiile, iar remarcabile personalități ale jurnalismului au alcătuit un juriu care a girat premiile anului 2015: prof. univ. dr. acad. Teodor Damian (New York), prof. acad. Victor Crăciun și prof. univ. dr. Mihail Diaconescu. Au fost acordate distincții și cadouri unui număr de 33 de jurnaliști din Iași, Tg. Mureș, Cluj, Sibiu, Târgoviște, Pitești, Râmnicu Vâlcea, Bistrița, Oradea, Târgu Jiu, Chișinău, București, de la studiourile de radio și televiziune din România, Austria, Canada și Suedia.

Marele Premiu – Carol Roman – volumul „În balansul vremurilor”

Carte de publicistică

Premiul I – Rodica Lăzărescu, volumul de convorbiri „La ora confesiunilor”

Premiul II – Victor Știr, volumul de eseuri „Riscul rostirii și tăcerii”

Premiul III – Mihai Suci, volumul de interviuri „Obligații timpului lor”

Premiul de Excelență – Lazăr Lădariu, volumul „Veghe”

Premiul Tezaur – George Coandă, volumul „Vechi coduri ale românilor”

Premiul Revistei UZPR – Valentin Marica, volumul „Iarba Golgotei”

Premiul Special al Juriului – Maria Vesa Aursulesei, volumul „Foșnetul și Tăcerea”

Premiul Opera Prima – Raluca Daria Diaconiuc, volumul

„Fonoteca excelenței”

Premiul Eveniment – Mihai Grăjdeanu, volumul de benzi desenate „Tata Moșu”

Presa scrisă

Premiul I – Galina Martea, articolul „O realitate istorică: Reîntregirea neamului românesc”

Premiul II – Al. Florin Țene, eseuri jurnalistice

Premiul III – Agnes Maria Orban, ciclul de documentare „Celebrități din România”

Premiul de Excelență – Cristina Nichituș Roncea, proiectul fotografic „Alăptarea e iubire”

Premiul de Excelență – Corina Mădălina Diaconu, foto-reportajul „Alexandru Gheorghe Ilinca și opincile dacice”

Premiul de Excelență – Daniela Gîfu, interviul „O viață de luptă, suferință și speranță”.

Presa online

Premiul I – Silvia Constantinescu, editarea în Suedia a publicației „Curierul Românesc”

Premiul II – Nicolae Tomoniu, editarea publicației „Sămănătorul” (Tismana)

Premiul III – Petre Cichirdan, editarea revistelor culturale ale Râmnicului

Premiul Special al Juriului – Elisabeta Iosif, editarea revistei „Cetatea lui Bucur”

Producții radiofonice

Premiul I – Robina Cornaciu, reportajul „Badila, satul cu un singur locuitor”

Premiul II – Ion Vulcan, reportajul „Cântece și povești auzite în Muzeul ASTRA”

Premiul III – Valentin Țigău, reportajul „Love Story pe frontul de Vest”

Premiul de Excelență – Simona Nicoleta Lazăr, promovarea satului românesc

Producții tv

Premiul I – Daniel Roxin, scurt-metrajul „Enigma Coloanei Infinitului”

Premiul II – Daniela Apostoaie, documentarul „Destine – Copil pe muche de bisturiu”

Premiul III – Cristina Munteanu, interviu cu acad. Constantin Bălăceanu-Stolnici

Premiul Special al Juriului – Larisa Avram, Luiza Fulea și Bogdan Ghițulescu, emisiunea „Printre români”

Premiul Gaudeamus – Mircea Mitrofan, reportajul „Un pod de 120 de ani”

Premiul „Geo Bogza” – Dan Mireanu, Marius Gheorghe, Iosif

Sas, reportaj „Eminescu”

O Uniune cu o nouă viziune

Uniunea Ziariștilor Profesioniști a intrat într-o nouă etapă, cea a întineririi rândurilor sale și a unei proiecții reîmprospătate asupra legăturii jurnalismului profesionist, reprezentat de Uniune, cu țara și cu lumea. În numele acestor deziderate, UZPR a inițiat o serie de manifestări care au fost puse în lumină u prilejul festivității acordării Premiilor pe anul 2015. Este vorba în primul rând despre proiectul de excepție intitulat „Eminescu jurnalistul”, o serie de serate care au devenit tradiție, manifestări de calibrul „comunicări din spiritualitatea eminesciană, teme pe care Eminescu le-a lăsat spre dezbateră generațiilor care vor veni”, după cum a punctat Doru Dinu Glăvan, președinte al UZPR. Totodată, Premiile „Eminescu ziaristul” se conferă în fiecare an în data de 28 iunie, onorându-i pe cei care studiază activitatea jurnalistică a marelui poet român, în sprijinul ideii că jurnalismul este un domeniu al creației.

UZPR editează, de asemenea, revista lunară „Cronica timpului”, ajunsă la nr. XIV, prin contribuția membrilor Uniunii. Este o publicație de cultură și educație civică, promovând performanța jurnalistică, într-un format deosebit. La rândul ei, revista „UZP”, nou apărută, este un proiect de anvergură, o platformă de dezbateră deschisă tuturor ziariștilor de vocație, care expun întreaga problematică a jurnalismului contemporan, intern și extern, reperele profesionale și de utilitate publică ale profesiei, într-o prezentare grafică de excepție

Gala Premiilor UZPR 2015 s-a bucurat de prezența printre invitați a numeroase personalități din presă, cultură și mediul academic, fiind un eveniment de anvergură, pe larg reflectat în mass-media.

Carol Roman (revista „Balcanii și Europa”): „În anii 50, când am intrat la «Școlita tineretului», eram cel mai tânăr ziarist din breaslă. Astăzi sunt denumit «decanul de vârstă» al presei românești. Voi continua să promovez și să susțin, așa cum am făcut în toți acești ani, acuratețea și limpezimea limbii române în presă”.

Simona Nicoleta Lazăr („Antena satelor”): „Dedic acest Premiu colegilor mei, împreună cu care vom face pași frumoși în viitor”.

Valentin Țigău („Radio România”) – „Sotocim, cercetăm, aducem la lumină adevăruri, căutăm valori. Munca noastră constă în a-i face pe veterani să vorbească, în numele istoriei”.

Bogdan Ghițulescu („TVR”) – „Avem nevoie de o Uniune a Ziariștilor puternică, cu voce autoritară, care să ne țină uniți”

Cristina Munteanu („Antena 1” Pitești) – „Avem relevanță în comunitate, care este foarte preocupată de cultură, educație și valoare”.

UN PREMIU U.Z.P.R. PE 2015 A AJUNS LA RÂMNICU VÂLCEA

„Intellectual de valoare incontestabilă, apărător al istoriei și valorilor românești, Petre Cichirdan, editorul revistelor culturale ale Râmnicului servește o singură cauză, pe cea a culturii și literaturii. Evidența este probată și de semnăturile prestigioase ale unor jurnaliști...”

(Benone Neagoe, fragment din prezentarea acordării premiului UZPR pe 2015, 16.03.16, Sala ARCUB din București)

ANUNȚ LITERAR

La rugămintele mai multor scriitori neincluși în primele volume Popasuri 1-2, am decis să scot un volum Popasuri 3, cu scriitorii de pe Olt și Olteț neincluși în volumele anterioare. Vă rog dacă puteți plasa un mic anunț în revistele vâlcene și din Olt ca să primesc un CV, o poză (color), și 1-2 pagini literare de la fiecare. Email-urile mele: smarandache@gmail.com și smarand@unm.edu. Mulțumesc.

NOTĂ. Ziarul apare cu 16 pagini, când poate, ca să respecte Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Revistă apărută cu sprijinul edililor vâlceni, care iubesc cultura scrisă, și al Arhiepiscopiei Râmnicului

Tipărit la Prodcom, Tg. Jiu, 31 martie 2016

Ziar de cultură realizat de SC INTOL SRL
Editura INTOL - PRESS.

Director: Petre CICHIRDAN
Consilier editorial: Constantin POENARU
Senior editor: Arhim. Veniamin MICLE
Colaboratori: Felix SIMA,
Mihai SPORIȘ,
Vasile GREVUȚU,
Simona Maria KISS
Gheorghe PANTELIMON
Adina DUMITRESCU
Gabriel GIB
Tina CICHIRDAN
Corector:
Tehnoredactare computerizată: Bogdan CICHIRDAN.

Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel/Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824,
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Parteneri media: www.culturaarsmundi.ro
www.cichirdan.ro

Preț: 3 lei